

THE PALIVERSE PROJECT

Το σύμπαν της σοφίας του Βούδα

Ο Τριμερής Κανόνας (Tīpiṭaka)

Ο Κανόνας των Ομιλιών (Sutta Piṭaka)

2. Η συλλογή των μεσαίου μήκους ομιλιών (2. Majjhima Nikāya)

1. Οι πρώτες πενήντα ομιλίες (1. Mūlaparheṣasāpāṭi)

4. Το μεγαλύτερο κεφάλαιο των ζευγών (4. Mahāyamaṇavaggo)

[MN 4, PTS 1.17-1.24]

PaliVerse

2. Η συλλογή των μεσαίου μήκους ομιλιών

1. Οι πρώτες πενήντα ομιλίες

4. Το μεγαλύτερο κεφάλαιο για τα ζεύγη

1. Η συντομότερη ομιλία στο Γκοσίγκα

325. Έτσι έχω ακούσει - Κάποτε ο Ευλογημένος διέμενε στη Νάτικα, στον δημόσιο ξενώνα από τούβλα. Εκείνη την περίοδο ο σεβάσμιος Ανουρούντα και ο σεβάσμιος Νάντιγια και ο σεβάσμιος Κίμιλα διέμεναν στο δασικό πάρκο Γκοσίγκα με τα δέντρα σάλα. Τότε ο Ευλογημένος, την απογευματινή περίοδο της ημέρας, αφού βγήκε από την απομόνωση, πήγε στο δασικό πάρκο Γκοσίγκα με τα δέντρα σάλα. Ο φύλακας του πάρκου είδε τον Ευλογημένο να έρχεται από μακριά. Αφού είδε τον Ευλογημένο, είπε: «Μην μπεις, ασκητή, σε αυτό το πάρκο. Εδώ διαμένουν τρεις γιοι καλών οικογενειών που επιθυμούν το καλό του εαυτού τους. Μην τους προκαλέσεις ενόχληση».

Ο σεβάσμιος Ανουρούντα άκουσε τον φύλακα του πάρκου να συνομιλεί με τον Ευλογημένο. Αφού άκουσε, είπε στον φύλακα του πάρκου: «Μην εμποδίζεις, φίλε φύλακα του πάρκου, τον Ευλογημένο. Ο Διδάσκαλός μας, ο Ευλογημένος, έφτασε». Τότε ο σεβάσμιος Ανουρούντα πήγε εκεί όπου ήταν ο σεβάσμιος Νάντιγια και ο σεβάσμιος Κίμιλα· αφού πλησίασε, είπε στον σεβάσμιο Νάντιγια και στον σεβάσμιο Κίμιλα: «Ελάτε, σεβάσμιοι, ελάτε, σεβάσμιοι, ο Διδάσκαλός μας, ο Ευλογημένος, έφτασε». Τότε ο σεβάσμιος Ανουρούντα και ο σεβάσμιος Νάντιγια και ο σεβάσμιος Κίμιλα, αφού πήγαν να προϋπαντήσουν τον Ευλογημένο - ο ένας δέχτηκε το κύπελλο και τους χιτώνες του Ευλογημένου, ο ένας ετοίμασε κάθισμα, ο ένας παρείχε νερό για το πλύσιμο των ποδιών. Ο Ευλογημένος κάθισε στο προετοιμασμένο κάθισμα. Αφού κάθισε, ο Ευλογημένος έπλυνε τα πόδια του. Και εκείνοι οι σεβάσμιοι, αφού απέδωσαν σεβασμό στον Ευλογημένο, κάθισαν στο πλάι. Στον σεβάσμιο Ανουρούντα που καθόταν στο πλάι, ο Ευλογημένος είπε αυτό:

326. «Μήπως, Ανουρούντα, είστε καλά, μήπως τα βγάζετε πέρα, μήπως δεν δυσκολεύεστε να αποκτήσετε προσφερόμενη τροφή;» «Είμαστε καλά, Ευλογημένε, τα βγάζουμε πέρα, Ευλογημένε· και δεν δυσκολευόμαστε, σεβάσμιε κύριε, να αποκτήσουμε προσφερόμενη τροφή». «Μήπως όμως, Ανουρούντα, ζείτε ενωμένοι, χαιρόμενοι μαζί, χωρίς να διαφωνείτε, σαν γάλα και νερό, κοιτάζοντας ο ένας τον άλλον με στοργικά μάτια;» «Πράγματι εμείς, σεβάσμιε κύριε, ζούμε ενωμένοι, χαιρόμενοι μαζί, χωρίς να διαφωνούμε, σαν γάλα και νερό, κοιτάζοντας ο ένας τον άλλον με στοργικά μάτια». «Πώς όμως εσείς, Ανουρούντα, ζείτε ενωμένοι, χαιρόμενοι μαζί, χωρίς να διαφωνείτε, σαν γάλα και νερό, κοιτάζοντας ο ένας τον άλλον με στοργικά μάτια;» «Εδώ σε μένα, σεβάσμιε κύριε, έρχεται αυτή η σκέψη: 'τι κέρδος πράγματι για μένα, τι καλή τύχη πράγματι για μένα, που ζω μαζί με τέτοιους συντρόφους στην άγια ζωή'. Σε μένα, σεβάσμιε κύριε, προς αυτούς τους σεβάσμιους η σωματική πράξη με φιλικότητα είναι εδραιωμένη, τόσο φανερά όσο και ιδιωτικά· η λεκτική πράξη με φιλικότητα είναι εδραιωμένη, τόσο φανερά όσο και ιδιωτικά· η νοητική πράξη με φιλικότητα είναι εδραιωμένη, τόσο φανερά όσο και ιδιωτικά. Σε

μένα, σεβάσμιε κύριε, έρχεται αυτή η σκέψη: 'γιατί να μην αφήσω κατά μέρος τη δική μου θέληση και να ζω σύμφωνα με τη θέληση αυτών των σεβάσμιων;' Έτσι εγώ, σεβάσμιε κύριε, αφήνοντας κατά μέρος τη δική μου θέληση, ζω σύμφωνα με τη θέληση αυτών των σεβάσμιων. Διαφορετικά πράγματι είναι τα σώματά μας, σεβάσμιε κύριε, αλλά θα έλεγα ότι ο νους είναι ένας».

Και ο σεβάσμιος Νάντιγια... κ.λπ... και ο σεβάσμιος Κίμιλα είπε αυτό στον Ευλογημένο: «Και σε μένα, σεβάσμιε κύριε, έρχεται αυτή η σκέψη: 'τι κέρδος πράγματι για μένα, τι καλή τύχη πράγματι για μένα, που ζω μαζί με τέτοιους συντρόφους στην άγια ζωή'. Σε μένα, σεβάσμιε κύριε, προς αυτούς τους σεβάσμιους η σωματική πράξη με φιλικότητα είναι εδραιωμένη, τόσο φανερά όσο και ιδιωτικά, η λεκτική πράξη με φιλικότητα είναι εδραιωμένη, τόσο φανερά όσο και ιδιωτικά, η νοητική πράξη με φιλικότητα είναι εδραιωμένη, τόσο φανερά όσο και ιδιωτικά. Σε μένα, σεβάσμιε κύριε, έρχεται αυτή η σκέψη: 'γιατί να μην αφήσω κατά μέρος τη δική μου θέληση και να ζω σύμφωνα με τη θέληση αυτών των σεβάσμιων;' Έτσι εγώ, σεβάσμιε κύριε, αφήνοντας κατά μέρος τη δική μου θέληση, ζω σύμφωνα με τη θέληση αυτών των σεβάσμιων. Διαφορετικά πράγματι είναι τα σώματά μας, σεβάσμιε κύριε, αλλά θα έλεγα ότι ο νους είναι ένας».

«Έτσι εμείς, σεβάσμιε κύριε, ζούμε ενωμένοι, χαιρόμενοι μαζί, χωρίς να διαφωνούμε, σαν γάλα και νερό, κοιτάζοντας ο ένας τον άλλον με στοργικά μάτια».

327. «Καλώς, καλώς, Ανουρούντα! Μήπως όμως εσείς, Ανουρούντα, ζείτε επιμελείς, ενεργητικοί και αποφασισμένοι;» «Πράγματι εμείς, σεβάσμιε κύριε, ζούμε επιμελείς, ενεργητικοί και αποφασισμένοι». «Πώς όμως εσείς, Ανουρούντα, ζείτε επιμελείς, ενεργητικοί και αποφασισμένοι;» «Εδώ, σεβάσμιε κύριε, από εμάς όποιος επιστρέφει πρώτος από το χωριό για προσφερόμενη τροφή, αυτός ετοιμάζει τα καθίσματα, τοποθετεί πόσιμο νερό και νερό για πλύσιμο, τοποθετεί το δοχείο για τα υπολείμματα. Όποιος επιστρέφει τελευταίος από το χωριό για προσφερόμενη τροφή, αν υπάρχει υπόλοιπο τροφής και αν επιθυμεί τρώει, αν δεν επιθυμεί είτε το πετάει σε μέρος χωρίς πράσινη βλάστηση, είτε το βυθίζει σε νερό χωρίς έμβια όντα. Αυτός τακτοποιεί τα καθίσματα, τακτοποιεί το πόσιμο νερό και το νερό για πλύσιμο, τακτοποιεί το δοχείο για τα υπολείμματα, σκουπίζει την τραπεζαρία. Όποιος βλέπει τη στάμνα του πόσιμου νερού ή τη στάμνα του νερού για πλύσιμο ή τη στάμνα του αποχωρητηρίου άδεια και κενή, αυτός τη γεμίζει. Αν είναι πολύ βαρύ για αυτόν, με χειρονομία καλεί έναν δεύτερο και με τα χέρια ενωμένα το τοποθετούμε, αλλά εμείς, σεβάσμιε κύριε, δεν σπάμε τη σιωπή για αυτόν τον λόγο. Κάθε πέντε ημέρες όμως εμείς, σεβάσμιε κύριε, συγκεντρωνόμαστε όλη τη νύχτα για συζήτηση σχετική με τη Διδασκαλία. Έτσι εμείς, σεβάσμιε κύριε, ζούμε επιμελείς, ενεργητικοί και αποφασισμένοι».

328. «Καλώς, καλώς, Ανουρούντα! Υπάρχει όμως σε εσάς, Ανουρούντα, που διαμένετε έτσι επιμελείς, ενεργητικοί και αποφασισμένοι, κάποιο υπερανθρώπινο επίτευγμα, διάκριση γνώσης και ενόρασης άξια των ευγενών, που έχει επιτευχθεί ως άνετη διαμονή;» «Πώς θα μπορούσε να μην υπάρχει, σεβάσμιε κύριε! Εδώ εμείς, σεβάσμιε κύριε, όποτε επιθυμούμε, αποστασιοποιημένοι από τις ηδονές, αποστασιοποιημένοι από τις φαύλες νοητικές καταστάσεις, έχοντας επιτύχει την πρώτη διαλογιστική έκσταση, που συνοδεύεται από λογισμό και συλλογισμό, με αγαλλίαση και ευτυχία που γεννιούνται από την αποστασιοποίηση, διαμένουμε. Αυτό πράγματι, σεβάσμιε κύριε, είναι για εμάς που διαμένουμε επιμελείς, ενεργητικοί και

αποφασισμένοι, το υπερανθρώπινο επίτευγμα, η διάκριση γνώσης και ενόρασης άξια των ευγενών, που έχει επιτευχθεί ως άνετη διαμονή».

«Καλώς, καλώς, Ανουρούντα! Υπάρχει όμως σε εσάς, Ανουρούντα, για την υπέρβαση αυτής της διαμονής, για την κατάπαυση αυτής της διαμονής, κάποιο άλλο υπερανθρώπινο επίτευγμα, διάκριση γνώσης και ενόρασης άξια των ευγενών, που έχει επιτευχθεί ως άνετη διαμονή;» «Πώς θα μπορούσε να μην υπάρχει, σεβάσμιε κύριε! Εδώ εμείς, σεβάσμιε κύριε, όποτε επιθυμούμε, με τον κατευνασμό του λογισμού και του συλλογισμού, έχοντας επιτύχει τη δεύτερη διαλογιστική έκσταση, που χαρακτηρίζεται από εσωτερική ηρεμία και ενότητα του νου, χωρίς λογισμό και συλλογισμό, με αγαλλίαση και ευτυχία που γεννιούνται από την αυτοσυγκέντρωση, διαμένουμε. Για την υπέρβαση αυτής της διαμονής, σεβάσμιε κύριε, για την κατάπαυση αυτής της διαμονής, αυτό είναι ένα άλλο υπερανθρώπινο επίτευγμα, διάκριση γνώσης και ενόρασης άξια των ευγενών, που έχει επιτευχθεί ως άνετη διαμονή».

«Καλώς, καλώς, Ανουρούντα! Υπάρχει όμως σε εσάς, Ανουρούντα, για την υπέρβαση αυτής της διαμονής, για την κατάπαυση αυτής της διαμονής, κάποιο άλλο υπερανθρώπινο επίτευγμα, διάκριση γνώσης και ενόρασης άξια των ευγενών, που έχει επιτευχθεί ως άνετη διαμονή;» «Πώς θα μπορούσε να μην υπάρχει, σεβάσμιε κύριε! Εδώ εμείς, σεβάσμιε κύριε, όποτε επιθυμούμε, με την απαλλαγή από την αγαλλίαση, διαμένουμε με αταραξία, μνήμονες και με πλήρη επίγνωση, και βιώνουμε σωματική ευτυχία, αυτό που οι ευγενείς περιγράφουν ως - 'αυτός που έχει αταραξία και μνήμη, που διαμένει στην ευτυχία', έχοντας επιτύχει την τρίτη διαλογιστική έκσταση, διαμένουμε. Για την υπέρβαση αυτής της διαμονής, σεβάσμιε κύριε, για την κατάπαυση αυτής της διαμονής, αυτό είναι ένα άλλο υπερανθρώπινο επίτευγμα, διάκριση γνώσης και ενόρασης άξια των ευγενών, που έχει επιτευχθεί ως άνετη διαμονή».

«Καλώς, καλώς, Ανουρούντα! Υπάρχει όμως σε εσάς, Ανουρούντα, για την υπέρβαση αυτής της διαμονής, για την κατάπαυση αυτής της διαμονής, κάποιο άλλο υπερανθρώπινο επίτευγμα, διάκριση γνώσης και ενόρασης άξια των ευγενών, που έχει επιτευχθεί ως άνετη διαμονή;» «Πώς θα μπορούσε να μην υπάρχει, σεβάσμιε κύριε! Εδώ εμείς, σεβάσμιε κύριε, όποτε επιθυμούμε, με την εγκατάλειψη της ευχαρίστησης και με την εγκατάλειψη του πόνου, και με την προηγούμενη πάροδο της ευαρέσκειας και της δυσαρέσκειας, έχοντας επιτύχει την τέταρτη διαλογιστική έκσταση, που χαρακτηρίζεται από ούτε-δυσάρεστο-ούτε-ευχάριστο και την εξάγνιση της μνήμης λόγω της αταραξίας, διαμένουμε. Για την υπέρβαση αυτής της διαμονής, σεβάσμιε κύριε, για την κατάπαυση αυτής της διαμονής, αυτό είναι ένα άλλο υπερανθρώπινο επίτευγμα, διάκριση γνώσης και ενόρασης άξια των ευγενών, που έχει επιτευχθεί ως άνετη διαμονή».

«Καλώς, καλώς, Ανουρούντα! Υπάρχει όμως σε εσάς, Ανουρούντα, για την υπέρβαση αυτής της διαμονής, για την κατάπαυση αυτής της διαμονής, κάποιο άλλο υπερανθρώπινο επίτευγμα, διάκριση γνώσης και ενόρασης άξια των ευγενών, που έχει επιτευχθεί ως άνετη διαμονή;» «Πώς θα μπορούσε να μην υπάρχει, σεβάσμιε κύριε! Εδώ εμείς, σεβάσμιε κύριε, όποτε επιθυμούμε, με την πλήρη υπέρβαση των αντιλήψεων της υλικής μορφής, με την πάροδο των αντιλήψεων της αποστροφής, με τη μη προσοχή στις αντιλήψεις της ποικιλομορφίας, σκεπτόμενοι 'άπειρος είναι ο χώρος', έχοντας επιτύχει το επίπεδο του άπειρου χώρου, διαμένουμε. Για την

υπέρβαση αυτής της διαμονής, σεβάσμιε κύριε, για την κατάπαυση αυτής της διαμονής, αυτό είναι ένα άλλο υπερανθρώπινο επίτευγμα, διάκριση γνώσης και ενόρασης άξια των ευγενών, που έχει επιτευχθεί ως άνετη διαμονή».

«Καλώς, καλώς, Ανουρούντα! Υπάρχει όμως σε εσάς, Ανουρούντα, για την υπέρβαση αυτής της διαμονής, για την κατάπαυση αυτής της διαμονής, κάποιο άλλο υπερανθρώπινο επίτευγμα, διάκριση γνώσης και ενόρασης άξια των ευγενών, που έχει επιτευχθεί ως άνετη διαμονή;» «Πώς θα μπορούσε να μην υπάρχει, σεβάσμιε κύριε! Εδώ εμείς, σεβάσμιε κύριε, όποτε επιθυμούμε, έχοντας υπερβεί πλήρως το επίπεδο του άπειρου χώρου, σκεπτόμενοι 'άπειρη είναι η συνείδηση', έχοντας επιτύχει το επίπεδο της άπειρης συνείδησης, διαμένουμε... κ.λπ... έχοντας υπερβεί πλήρως το επίπεδο της άπειρης συνείδησης, σκεπτόμενοι 'δεν υπάρχει τίποτε', έχοντας επιτύχει το επίπεδο της μηδαμινότητας, διαμένουμε... κ.λπ... έχοντας υπερβεί πλήρως το επίπεδο της μηδαμινότητας, έχοντας επιτύχει το επίπεδο της μήτε-αντίληψης-μήτε-μη-αντίληψης, διαμένουμε. Για την υπέρβαση αυτής της διαμονής, σεβάσμιε κύριε, για την κατάπαυση αυτής της διαμονής, αυτό είναι ένα άλλο υπερανθρώπινο επίτευγμα, διάκριση γνώσης και ενόρασης άξια των ευγενών, που έχει επιτευχθεί ως άνετη διαμονή».

329. «Καλώς, καλώς, Ανουρούντα! Υπάρχει όμως σε εσάς, Ανουρούντα, για την υπέρβαση αυτής της διαμονής, για την κατάπαυση αυτής της διαμονής, κάποιο άλλο υπερανθρώπινο επίτευγμα, διάκριση γνώσης και ενόρασης άξια των ευγενών, που έχει επιτευχθεί ως άνετη διαμονή;» «Πώς θα μπορούσε να μην υπάρχει, σεβάσμιε κύριε! Εδώ εμείς, σεβάσμιε κύριε, όποτε επιθυμούμε, έχοντας υπερβεί πλήρως το επίπεδο της μήτε-αντίληψης-μήτε-μη-αντίληψης, έχοντας επιτύχει την παύση της αντίληψης και του αισθήματος, διαμένουμε, και έχοντας δει με τη σοφία, οι νοητικές διαφθορές μας έχουν εξαλειφθεί. Για την υπέρβαση αυτής της διαμονής, σεβάσμιε κύριε, για την κατάπαυση αυτής της διαμονής, αυτό είναι ένα άλλο υπερανθρώπινο επίτευγμα, διάκριση γνώσης και ενόρασης άξια των ευγενών, που έχει επιτευχθεί ως άνετη διαμονή. Και από αυτή την άνετη διαμονή, σεβάσμιε κύριε, εμείς δεν βλέπουμε άλλη άνετη διαμονή πιο ανώτερη ή πιο εξαίσια». «Καλώς, καλώς, Ανουρούντα! Από αυτή την άνετη διαμονή δεν υπάρχει πιο ανώτερη ή πιο εξαίσια άνετη διαμονή».

330. Τότε ο Ευλογημένος, αφού δίδαξε, παρακίνησε, ενθάρρυνε και ευχαρίστησε τον σεβάσμιο Ανουρούντα και τον σεβάσμιο Νάντιγια και τον σεβάσμιο Κίμιλα με μια ομιλία για το Ντάμμα, σηκώθηκε από τη θέση του και έφυγε. Τότε ο σεβάσμιος Ανουρούντα και ο σεβάσμιος Νάντιγια και ο σεβάσμιος Κίμιλα, αφού συνόδευσαν τον Ευλογημένο και επέστρεψαν από εκεί, ο σεβάσμιος Νάντιγια και ο σεβάσμιος Κίμιλα είπαν στον σεβάσμιο Ανουρούντα: «Μήπως εμείς ανακοινώσαμε έτσι στον σεβάσμιο Ανουρούντα - "εμείς είμαστε κάτοχοι αυτών και αυτών των διαλογιστικών επιτεύξεων διαμονής", ώστε ο σεβάσμιος Ανουρούντα να το φανερώσει μπροστά στον Ευλογημένο μέχρι την εξάλειψη των νοητικών διαφθορών;» «Οι σεβάσμιοι δεν μου ανακοίνωσαν έτσι - "εμείς είμαστε κάτοχοι αυτών και αυτών των διαλογιστικών επιτεύξεων διαμονής", αλλά περιλαμβάνοντας τον νου των σεβασμίων με τον νου μου, μου έγινε γνωστό - "αυτοί οι σεβάσμιοι είναι κάτοχοι αυτών και αυτών των διαλογιστικών επιτεύξεων διαμονής". Και θεότητες μου ανακοίνωσαν αυτό το θέμα: "αυτοί οι σεβάσμιοι είναι κάτοχοι αυτών και αυτών των διαλογιστικών επιτεύξεων διαμονής". Αυτό δηλώθηκε όταν ρωτήθηκα από τον Ευλογημένο».

331. Τότε ο δαίμονας Ντίγκα Παρατζάνα πλησίασε τον Ευλογημένο· αφού πλησίασε, απέδωσε σεβασμό στον Ευλογημένο και στάθηκε στο πλάι. Καθώς στεκόταν στο πλάι, ο δαίμονας Ντίγκα Παρατζάνα είπε στον Ευλογημένο: «Τι κέρδος πράγματι, σεβάσμιε κύριε, για τους Βατζτζί, τι καλό κέρδος για τη γενιά των Βατζτζί, όπου διαμένει ο Τατχάγκατα, ο Άξιος, ο Πλήρως Αυτοφωτισμένος, και αυτοί οι τρεις γιοι καλών οικογενειών - ο σεβάσμιος Ανουρούντα, ο σεβάσμιος Νάντιγια και ο σεβάσμιος Κίμιλα». Ακούγοντας τον ήχο του δαίμονα Ντίγκα Παρατζάνα, οι γήινοι θεοί διακήρυξαν με δυνατή φωνή: «Τι κέρδος πράγματι, κύριοι, για τους Βατζτζί, τι καλό κέρδος για τη γενιά των Βατζτζί, όπου διαμένει ο Τατχάγκατα, ο Άξιος, ο Πλήρως Αυτοφωτισμένος, και αυτοί οι τρεις γιοι καλών οικογενειών - ο σεβάσμιος Ανουρούντα, ο σεβάσμιος Νάντιγια και ο σεβάσμιος Κίμιλα». Ακούγοντας τον ήχο των γήινων θεών, οι θεοί που κυβερνώνται από τους τέσσερις μεγάλους βασιλείς... κ.λπ... οι Τριάντα Τρεις θεοί... κ.λπ... οι θεοί Γιάμα... κ.λπ... οι θεοί Τουσίτα... κ.λπ... οι δημιουργοχαρείς θεοί... κ.λπ... οι θεοί που ελέγχουν τα δημιουργήματα άλλων... κ.λπ... οι θεοί της συντροφιάς του Βράχμα διακήρυξαν με δυνατή φωνή: «Τι κέρδος πράγματι, κύριοι, για τους Βατζτζί, τι καλό κέρδος για τη γενιά των Βατζτζί, όπου διαμένει ο Τατχάγκατα, ο Άξιος, ο Πλήρως Αυτοφωτισμένος, και αυτοί οι τρεις γιοι καλών οικογενειών - ο σεβάσμιος Ανουρούντα, ο σεβάσμιος Νάντιγια και ο σεβάσμιος Κίμιλα». Έτσι εκείνοι οι σεβάσμιοι εκείνη τη στιγμή, εκείνη την ώρα, έγιναν γνωστοί μέχρι τον κόσμο του Βράχμα.

«Έτσι είναι, Ντίγκα, έτσι είναι, Ντίγκα! Από όποια οικογένεια, Ντίγκα, αυτοί οι τρεις γιοι καλών οικογενειών αναχώρησαν από την οικογενειακή ζωή στην άστεγη ζωή, αν εκείνη η οικογένεια θυμόταν αυτούς τους τρεις γιους καλών οικογενειών με γαλήνια συνείδηση, αυτό θα ήταν για πολύ καιρό προς ευημερία και ευτυχία εκείνης της οικογένειας. Από όποιο οικογενειακό κύκλο, Ντίγκα, αυτοί οι τρεις γιοι καλών οικογενειών αναχώρησαν από την οικογενειακή ζωή στην άστεγη ζωή, αν εκείνος ο οικογενειακός κύκλος θυμόταν αυτούς τους τρεις γιους καλών οικογενειών με γαλήνια συνείδηση, αυτό θα ήταν για πολύ καιρό προς ευημερία και ευτυχία εκείνου του οικογενειακού κύκλου. Από όποιο χωριό, Ντίγκα, αυτοί οι τρεις γιοι καλών οικογενειών αναχώρησαν από την οικογενειακή ζωή στην άστεγη ζωή, αν εκείνο το χωριό θυμόταν αυτούς τους τρεις γιους καλών οικογενειών με γαλήνια συνείδηση, αυτό θα ήταν για πολύ καιρό προς ευημερία και ευτυχία εκείνου του χωριού. Από όποια κωμόπολη, Ντίγκα, αυτοί οι τρεις γιοι καλών οικογενειών αναχώρησαν από την οικογενειακή ζωή στην άστεγη ζωή, αν εκείνη η κωμόπολη θυμόταν αυτούς τους τρεις γιους καλών οικογενειών με γαλήνια συνείδηση, αυτό θα ήταν για πολύ καιρό προς ευημερία και ευτυχία εκείνης της κωμόπολης. Από όποια πόλη, Ντίγκα, αυτοί οι τρεις γιοι καλών οικογενειών αναχώρησαν από την οικογενειακή ζωή στην άστεγη ζωή, αν εκείνη η πόλη θυμόταν αυτούς τους τρεις γιους καλών οικογενειών με γαλήνια συνείδηση, αυτό θα ήταν για πολύ καιρό προς ευημερία και ευτυχία εκείνης της πόλης. Από όποια περιοχή, Ντίγκα, αυτοί οι τρεις γιοι καλών οικογενειών αναχώρησαν από την οικογενειακή ζωή στην άστεγη ζωή, αν εκείνη η περιοχή θυμόταν αυτούς τους τρεις γιους καλών οικογενειών με γαλήνια συνείδηση, αυτό θα ήταν για πολύ καιρό προς ευημερία και ευτυχία εκείνης της περιοχής. Αν όλοι, Ντίγκα, οι πολεμιστές θυμόντουσαν αυτούς τους τρεις γιους καλών οικογενειών με γαλήνια συνείδηση, αυτό θα ήταν για πολύ καιρό προς ευημερία και ευτυχία όλων των πολεμιστών. Αν όλοι, Ντίγκα, οι βραχμάνοι... κ.λπ... αν όλοι, Ντίγκα, οι έμποροι... κ.λπ... αν όλοι, Ντίγκα, οι εργάτες θυμόντουσαν αυτούς τους τρεις γιους καλών

οικογενειών με γαλήνια συνείδηση, αυτό θα ήταν για πολύ καιρό προς ευημερία και ευτυχία όλων των εργατών. Αν, Ντίγκα, ο κόσμος μαζί με τους θεούς, μαζί με τον Μάρα, μαζί με τους Βράχμα, η γενιά μαζί με τους ασκητές και βραχμάνους, μαζί με θεούς και ανθρώπους, θυμόταν αυτούς τους τρεις γιους καλών οικογενειών με γαλήνια συνείδηση, αυτό θα ήταν για πολύ καιρό προς ευημερία και ευτυχία του κόσμου μαζί με τους θεούς, μαζί με τον Μάρα, μαζί με τους Βράχμα, της γενιάς μαζί με τους ασκητές και βραχμάνους, μαζί με θεούς και ανθρώπους. Δες, Ντίγκα, πόσο αυτοί οι τρεις γιοι καλών οικογενειών ασκούν για την ευημερία του πλήθους, για την ευτυχία του πλήθους, από συμπόνια για τον κόσμο, για το όφελος, την ευημερία και την ευτυχία θεών και ανθρώπων».

Αυτά είπε ο Ευλογημένος. Ο Ντίγκα Παράτζανα, ο δαίμονας, ευχαριστημένος, αγαλλίασε με τα λόγια του Ευλογημένου.

Τέλος της ομιλίας Τσούλαγκοσίγγκα, πρώτη.

2. Η μεγαλύτερη ομιλία στο Γκοσίγγκα

332. Έτσι έχω ακούσει - Κάποτε ο Ευλογημένος διέμενε στο δασικό πάρκο Γκοσίγγκα με τα δέντρα σάλα μαζί με πολλούς διάσημους πρεσβύτερους μαθητές - με τον σεβάσμιο Σαριπούττα και τον σεβάσμιο Μαχαμογκαλλάνα και τον σεβάσμιο Μαχακασσάπα και τον σεβάσμιο Ανουρούντα και τον σεβάσμιο Ρεβάτα και τον σεβάσμιο Άναντα, και με άλλους διάσημους πρεσβύτερους μαθητές. Τότε ο σεβάσμιος Μαχαμογκαλλάνα, την απογευματινή περίοδο της ημέρας, αφού βγήκε από την απομόνωση, πήγε εκεί όπου ήταν ο σεβάσμιος Μαχακασσάπα· αφού πλησίασε, είπε στον σεβάσμιο Μαχακασσάπα: «Έλα, φίλε Κασσάπα, ας πάμε εκεί όπου είναι ο σεβάσμιος Σαριπούττα για να ακούσουμε τη Διδασκαλία». «Ναι, φίλε», απάντησε ο σεβάσμιος Μαχακασσάπα στον σεβάσμιο Μαχαμογκαλλάνα. Τότε ο σεβάσμιος Μαχαμογκαλλάνα και ο σεβάσμιος Μαχακασσάπα και ο σεβάσμιος Ανουρούντα πήγαν εκεί όπου ήταν ο σεβάσμιος Σαριπούττα για να ακούσουν τη Διδασκαλία. Ο σεβάσμιος Άναντα είδε τον σεβάσμιο Μαχαμογκαλλάνα και τον σεβάσμιο Μαχακασσάπα και τον σεβάσμιο Ανουρούντα να κατευθύνονται εκεί όπου ήταν ο σεβάσμιος Σαριπούττα για να ακούσουν τη Διδασκαλία. Αφού τους είδε, πήγε εκεί όπου ήταν ο σεβάσμιος Ρεβάτα· αφού πλησίασε, είπε στον σεβάσμιο Ρεβάτα: «Εκείνα τα ενάρετα άτομα κατευθύνονται εκεί όπου είναι ο σεβάσμιος Σαριπούττα για να ακούσουν τη Διδασκαλία, φίλε Ρεβάτα. Έλα, φίλε Ρεβάτα, ας πάμε εκεί όπου είναι ο σεβάσμιος Σαριπούττα για να ακούσουμε τη Διδασκαλία». «Ναι, φίλε», απάντησε ο σεβάσμιος Ρεβάτα στον σεβάσμιο Άναντα. Τότε ο σεβάσμιος Ρεβάτα και ο σεβάσμιος Άναντα πήγαν εκεί όπου ήταν ο σεβάσμιος Σαριπούττα για να ακούσουν τη Διδασκαλία.

333. Ο σεβάσμιος Σαριπούττα είδε τον σεβάσμιο Ρεβάτα και τον σεβάσμιο Άναντα να έρχονται από μακριά. Αφού τους είδε, είπε στον σεβάσμιο Άναντα: «Ας έρθει ο σεβάσμιος Άναντα! Καλώς ήρθε ο σεβάσμιος Άναντα, ο συμπαραστάτης του Ευλογημένου, αυτός που βρίσκεται κοντά στον Ευλογημένο! Γοητευτικό, φίλε Άναντα, είναι το δάσος σάλα του Γκοσίγγκα, φεγγαρόλουστη η νύχτα, τα δέντρα σάλα είναι ολόκληρα ανθισμένα, θα έλεγα ότι θεϊκά αρώματα διαχέονται· με τι είδους μοναχό, φίλε Άναντα, θα λαμπρυνόταν το δάσος σάλα του Γκοσίγγκα;» «Εδώ, φίλε Σαριπούττα, ένας μοναχός είναι πολυμαθής, αυτός που θυμάται καλά αυτά που έχει μάθει, αυτός που έχει μεγάλη συσσώρευση μάθησης. Εκείνες οι διδασκαλίες που

είναι καλές στην αρχή, καλές στη μέση, καλές στο τέλος, με νόημα και φρασεολογία· που ισχυρίζονται την άγια ζωή ολοκληρωμένη και αγνή, τέτοιες διδασκαλίες έχει ακούσει πολλές, τις διατηρεί, τις έχει εξασκήσει λεκτικά, τις έχει εξετάσει με τον νου, τις έχει διεισδύσει καλά με την άποψη. Αυτός διδάσκει τη Διδασκαλία στις τέσσερις συνελεύσεις με συνεκτικές προτάσεις και φρασεολογία, συναφείς, για την εκκρίζωση των υπολανθανουσών τάσεων. Με έναν τέτοιο μοναχό, φίλε Σαριπούττα, θα λαμπρυνόταν το δάσος σάλα του Γκοσίγγκα».

334. Όταν αυτό ειπώθηκε, ο σεβάσμιος Σαριπούττα είπε στον σεβάσμιο Ρεβάτα: «Απαντήθηκε πράγματι, φίλε Ρεβάτα, από τον σεβάσμιο Άναντα σύμφωνα με τη δική του οξυδέρκεια. Τώρα λοιπόν εμείς ρωτάμε τον σεβάσμιο Ρεβάτα - 'Γοητευτικό, φίλε Ρεβάτα, είναι το δάσος σάλα του Γκοσίγγκα, φεγγαρόλουστη η νύχτα, τα δέντρα σάλα είναι ολόκληρα ανθισμένα, θα έλεγα ότι θεϊκά αρώματα διαχέονται· με τι είδους μοναχό, φίλε Ρεβάτα, θα λαμπρυνόταν το δάσος σάλα του Γκοσίγγκα;'» «Εδώ, φίλε Σαριπούττα, ένας μοναχός βρίσκει ευχαρίστηση στην απομόνωση, χαίρεται στην απομόνωση, αφοσιωμένος εσωτερικά στην ηρεμία του νου, χωρίς να έχει εγκαταλείψει τη διαλογιστική έκσταση, προικισμένος με διόραση, αυτός που αναπτύσσει τις άδειες οικίες. Με έναν τέτοιο μοναχό, φίλε Σαριπούττα, θα λαμπρυνόταν το δάσος σάλα του Γκοσίγγκα».

335. Όταν αυτό ειπώθηκε, ο σεβάσμιος Σαριπούττα είπε στον σεβάσμιο Ανουρούντχα: «Απαντήθηκε πράγματι, φίλε Ανουρούντχα, από τον σεβάσμιο Ρεβάτα σύμφωνα με τη δική του οξυδέρκεια. Τώρα λοιπόν εμείς ρωτάμε τον σεβάσμιο Ανουρούντχα - 'Γοητευτικό, φίλε Ανουρούντχα, είναι το δάσος σάλα του Γκοσίγγκα, φεγγαρόλουστη η νύχτα, τα δέντρα σάλα είναι ολόκληρα ανθισμένα, θα έλεγα ότι θεϊκά αρώματα διαχέονται· με τι είδους μοναχό, φίλε Ανουρούντχα, θα λαμπρυνόταν το δάσος σάλα του Γκοσίγγκα;'» «Εδώ, φίλε Σαριπούττα, ένας μοναχός με τον θείο οφθαλμό, καθαρό, που υπερβαίνει τον ανθρώπινο, βλέπει χίλιους κόσμους. Όπως, φίλε Σαριπούττα, ένας άνθρωπος με καλή όραση που έχει ανέβει στον επάνω όροφο ενός υπέροχου ανακτόρου θα έβλεπε χίλιους κύκλους τροχών· ακριβώς με τον ίδιο τρόπο, φίλε Σαριπούττα, ένας μοναχός με τον θείο οφθαλμό, καθαρό, που υπερβαίνει τον ανθρώπινο, βλέπει χίλιους κόσμους. Με έναν τέτοιο μοναχό, φίλε Σαριπούττα, θα λαμπρυνόταν το δάσος σάλα του Γκοσίγγκα».

336. Όταν αυτό ειπώθηκε, ο σεβάσμιος Σαριπούττα είπε στον σεβάσμιο Μαχακασσάπα: «Απαντήθηκε πράγματι, φίλε Κασσάπα, από τον σεβάσμιο Ανουρούντα σύμφωνα με τη δική του οξυδέρκεια. Τώρα λοιπόν εμείς ρωτάμε τον σεβάσμιο Μαχακασσάπα - 'Γοητευτικό, φίλε Κασσάπα, είναι το δάσος σάλα του Γκοσίγγκα, φεγγαρόλουστη η νύχτα, τα δέντρα σάλα είναι ολόκληρα ανθισμένα, θα έλεγα ότι θεϊκά αρώματα διαχέονται· με τι είδους μοναχό, φίλε Κασσάπα, θα λαμπρυνόταν το δάσος σάλα του Γκοσίγγκα;'» «Εδώ, φίλε Σαριπούττα, ένας μοναχός ο ίδιος είναι δασόβιος και επαινεί τη δασόβια ζωή, ο ίδιος είναι καταναλωτής προσφερόμενης τροφής και επαινεί την κατανάλωση προσφερόμενης τροφής, ο ίδιος φορεί χιτώνες από κουρέλια και επαινεί το να φορεί κανείς χιτώνες από κουρέλια, ο ίδιος φορεί τρεις χιτώνες και επαινεί το να φορεί κανείς τρεις χιτώνες, ο ίδιος έχει λίγες επιθυμίες και επαινεί την ολιγάρκεια, ο ίδιος είναι ικανοποιημένος και επαινεί την ικανοποίηση, ο ίδιος είναι απομονωμένος και επαινεί την αποστασιοποίηση, ο ίδιος είναι χωρίς συναναστροφές και επαινεί την απομόνωση από την κοινωνία, ο ίδιος καταβάλλει έντονη ενεργητικότητα και επαινεί τη διέγερση της ενεργητικότητας, ο

ίδιος είναι τέλειος στην ηθική και επαινεί την τελειότητα στην ηθική, ο ίδιος είναι τέλειος στην αυτοσυγκέντρωση και επαινεί την τελειότητα στην αυτοσυγκέντρωση, ο ίδιος είναι τέλειος στη σοφία και επαινεί την τελειότητα στη σοφία, ο ίδιος είναι τέλειος στην απελευθέρωση και επαινεί την τελειότητα στην απελευθέρωση, ο ίδιος είναι τέλειος στη γνώση και ενόραση της απελευθέρωσης και επαινεί την τελειότητα στη γνώση και ενόραση της απελευθέρωσης. Με έναν τέτοιο μοναχό, φίλε Σαριπούττα, θα λαμπρυνόταν το δάσος σάλα του Γκοσίγγκα».

337. Όταν αυτό ειπώθηκε, ο σεβάσμιος Σαριπούττα είπε στον σεβάσμιο Μαχαμογκαλλάνα: «Απαντήθηκε πράγματι, φίλε Μογκαλλάνα, από τον σεβάσμιο Μαχακασσάπα σύμφωνα με τη δική του οξυδέρκεια. Τώρα λοιπόν εμείς ρωτάμε τον σεβάσμιο Μαχαμογκαλλάνα - 'Γοητευτικό, φίλε Μογκαλλάνα, είναι το δάσος σάλα του Γκοσίγγκα, φεγγαρόλουστη η νύχτα, τα δέντρα σάλα είναι ολόκληρα ανθισμένα, θα έλεγα ότι θεϊκά αρώματα διαχέονται· με τι είδους μοναχό, φίλε Μογκαλλάνα, θα λαμπρυνόταν το δάσος σάλα του Γκοσίγγκα;'» «Εδώ, φίλε Σαριπούττα, δύο μοναχοί συζητούν για την ανώτερη διδασκαλία, θέτουν ερωτήσεις ο ένας στον άλλον, όταν ρωτηθούν απαντούν ο ένας στον άλλον, δεν αποτυγχάνουν, και η συζήτησή τους σχετική με τη Διδασκαλία ρέει συνεχώς. Με έναν τέτοιο μοναχό, φίλε Σαριπούττα, θα λαμπρυνόταν το δάσος σάλα του Γκοσίγγκα».

338. Τότε ο σεβάσμιος Μαχαμογκαλλάνα είπε στον σεβάσμιο Σαριπούττα - «Απαντήθηκε πράγματι, φίλε Σαριπούττα, από όλους εμάς σύμφωνα με τη δική μας οξυδέρκεια. Τώρα λοιπόν εμείς ρωτάμε τον σεβάσμιο Σαριπούττα - 'Γοητευτικό, φίλε Σαριπούττα, είναι το δάσος σάλα του Γκοσίγγκα, φεγγαρόλουστη η νύχτα, τα δέντρα σάλα είναι ολόκληρα ανθισμένα, θα έλεγα ότι θεϊκά αρώματα διαχέονται· με τι είδους μοναχό, φίλε Σαριπούττα, θα λαμπρυνόταν το δάσος σάλα του Γκοσίγγκα;'» «Εδώ, φίλε Μογκαλλάνα, ένας μοναχός ασκεί κυριαρχία στη συνείδηση, και δεν ζει ο μοναχός υπό την κυριαρχία της συνείδησης. Αυτός με όποια διαλογιστική επίτευξη διαμονής επιθυμεί να διαμένει την πρωινή περίοδο της ημέρας, με εκείνη τη διαλογιστική επίτευξη διαμονής διαμένει την πρωινή περίοδο της ημέρας· με όποια διαλογιστική επίτευξη διαμονής επιθυμεί να διαμένει τη μεσημεριανή περίοδο της ημέρας, με εκείνη τη διαλογιστική επίτευξη διαμονής διαμένει τη μεσημεριανή περίοδο της ημέρας· με όποια διαλογιστική επίτευξη διαμονής επιθυμεί να διαμένει την απογευματινή περίοδο της ημέρας, με εκείνη τη διαλογιστική επίτευξη διαμονής διαμένει την απογευματινή περίοδο της ημέρας. Όπως, φίλε Μογκαλλάνα, ένα κουτί με υφάσματα ενός βασιλιά ή ενός βασιλικού υπουργού θα ήταν γεμάτο με υφάσματα διαφόρων χρωμάτων. Αυτός όποιο ζευγάρι υφασμάτων επιθυμούσε να φορέσει την πρωινή περίοδο της ημέρας, εκείνο ακριβώς το ζευγάρι υφασμάτων θα φορούσε την πρωινή περίοδο της ημέρας· όποιο ζευγάρι υφασμάτων επιθυμούσε να φορέσει τη μεσημεριανή περίοδο της ημέρας, εκείνο ακριβώς το ζευγάρι υφασμάτων θα φορούσε τη μεσημεριανή περίοδο της ημέρας· όποιο ζευγάρι υφασμάτων επιθυμούσε να φορέσει την απογευματινή περίοδο της ημέρας, εκείνο ακριβώς το ζευγάρι υφασμάτων θα φορούσε την απογευματινή περίοδο της ημέρας. Ακριβώς με τον ίδιο τρόπο, φίλε Μογκαλλάνα, ένας μοναχός ασκεί κυριαρχία στη συνείδηση, και δεν ζει ο μοναχός υπό την κυριαρχία της συνείδησης. Αυτός με όποια διαλογιστική επίτευξη διαμονής επιθυμεί να διαμένει την πρωινή περίοδο της ημέρας, με εκείνη τη διαλογιστική επίτευξη διαμονής διαμένει την πρωινή περίοδο της ημέρας· με όποια διαλογιστική επίτευξη διαμονής επιθυμεί να διαμένει τη μεσημεριανή περίοδο της ημέρας, με εκείνη τη διαλογιστική επίτευξη διαμονής διαμένει τη μεσημεριανή

περίοδο της ημέρας· με όποια διαλογιστική επίτευξη διαμονής επιθυμεί να διαμένει την απογευματινή περίοδο της ημέρας, με εκείνη τη διαλογιστική επίτευξη διαμονής διαμένει την απογευματινή περίοδο της ημέρας. Με έναν τέτοιο μοναχό, φίλε Μογκαλλάνα, θα λαμπρυνόταν το δάσος σάλα του Γκοσίνγκα».

339. Τότε ο σεβάσμιος Σαριπούττα είπε σε εκείνους τους σεβάσμιους: «Απαντήθηκε πράγματι, φίλοι, από όλους εμάς σύμφωνα με τη δική μας οξυδέρκεια. Έλα, φίλε, ας πάμε εκεί όπου είναι ο Ευλογημένος· αφού πλησιάσουμε, θα αναφέρουμε αυτό το θέμα στον Ευλογημένο. Όπως μας απαντήσει ο Ευλογημένος, έτσι θα το θυμόμαστε». «Ναι, φίλε», απάντησαν εκείνοι οι σεβάσμιοι στον σεβάσμιο Σαριπούττα. Τότε εκείνοι οι σεβάσμιοι πήγαν εκεί όπου ήταν ο Ευλογημένος· αφού πλησίασαν, απέδωσαν σεβασμό στον Ευλογημένο και κάθισαν στο πλάι. Καθισμένος στο πλάι, ο σεβάσμιος Σαριπούττα είπε στον Ευλογημένο: «Είδα πράγματι εγώ, σεβάσμιε κύριε, τον σεβάσμιο Ρεβάτα και τον σεβάσμιο Άναντα να έρχονται από μακριά. Αφού τους είδα, είπα στον σεβάσμιο Άναντα: 'Ας έρθει ο σεβάσμιος Άναντα! Καλώς ήρθε ο σεβάσμιος Άναντα, ο συμπαραστάτης του Ευλογημένου, αυτός που βρίσκεται κοντά στον Ευλογημένο! Γοητευτικό, φίλε Άναντα, είναι το δάσος σάλα του Γκοσίνγκα, φεγγαρόλουστη η νύχτα, τα δέντρα σάλα είναι ολόκληρα ανθισμένα, θα έλεγα ότι θεϊκά αρώματα διαχέονται· με τι είδους μοναχό, φίλε Άναντα, θα λαμπρυνόταν το δάσος σάλα του Γκοσίνγκα;' Όταν αυτό ειπώθηκε, σεβάσμιε κύριε, ο σεβάσμιος Άναντα μου είπε: 'Εδώ, φίλε Σαριπούττα, ένας μοναχός είναι πολυμαθής, αυτός που θυμάται καλά αυτά που έχει μάθει... κ.λπ... για την εκκρίζωση των υπολανθανουσών τάσεων. Με έναν τέτοιο μοναχό, φίλε Σαριπούττα, θα λαμπρυνόταν το δάσος σάλα του Γκοσίνγκα'». «Καλώς, καλώς, Σαριπούττα! Όπως ακριβώς ο Άναντα απαντώντας σωστά θα απαντούσε. Ο Άναντα πράγματι, Σαριπούττα, είναι πολυμαθής, αυτός που θυμάται καλά αυτά που έχει μάθει, αυτός που έχει μεγάλη συσσώρευση μάθησης. Εκείνες οι διδασκαλίες που είναι καλές στην αρχή, καλές στη μέση, καλές στο τέλος, με νόημα και φρασεολογία· που ισχυρίζονται την άγια ζωή ολοκληρωμένη και αγνή, τέτοιες διδασκαλίες έχει ακούσει πολλές, τις διατηρεί, τις έχει εξασκήσει λεκτικά, τις έχει εξετάσει με τον νου, τις έχει διεισδύσει καλά με την άποψη. Αυτός διδάσκει τη Διδασκαλία στις τέσσερις συνελεύσεις με συνεκτικές προτάσεις και φρασεολογία, συναφείς, για την εκκρίζωση των υπολανθανουσών τάσεων».

340. «Όταν αυτό ειπώθηκε, εγώ, σεβάσμιε κύριε, είπα στον σεβάσμιο Ρεβάτα: 'Απαντήθηκε πράγματι, φίλε Ρεβάτα, από τον σεβάσμιο Άναντα σύμφωνα με τη δική του οξυδέρκεια. Τώρα λοιπόν εμείς ρωτάμε τον σεβάσμιο Ρεβάτα -γοητευτικό, φίλε Ρεβάτα, είναι το δάσος σάλα του Γκοσίνγκα, φεγγαρόλουστη η νύχτα, τα δέντρα σάλα είναι ολόκληρα ανθισμένα, θα έλεγα ότι θεϊκά αρώματα διαχέονται. Με τι είδους μοναχό, φίλε Ρεβάτα, θα λαμπρυνόταν το δάσος σάλα του Γκοσίνγκα;' Όταν αυτό ειπώθηκε, σεβάσμιε κύριε, ο σεβάσμιος Ρεβάτα μου είπε: 'Εδώ, φίλε Σαριπούττα, ένας μοναχός βρίσκει ευχαρίστηση στην απομόνωση, χαίρεται στην απομόνωση, αφοσιωμένος εσωτερικά στην ηρεμία του νου, χωρίς να έχει εγκαταλείψει τη διαλογιστική έκσταση, προικισμένος με διόραση, αυτός που αναπτύσσει τις άδειες οικίες. Με έναν τέτοιο μοναχό, φίλε Σαριπούττα, θα λαμπρυνόταν το δάσος σάλα του Γκοσίνγκα'». «Καλώς, καλώς, Σαριπούττα! Όπως ο Ρεβάτα πράγματι, απαντώντας σωστά, θα απαντούσε. Ο Ρεβάτα πράγματι, Σαριπούττα, βρίσκει ευχαρίστηση στην απομόνωση, χαίρεται στην απομόνωση, αφοσιωμένος εσωτερικά στην ηρεμία του νου, χωρίς να έχει εγκαταλείψει τη διαλογιστική έκσταση, προικισμένος με διόραση, αυτός που αναπτύσσει τις άδειες οικίες».

341. «Όταν αυτό ειπώθηκε, εγώ, σεβάσμιε κύριε, είπα στον σεβάσμιο Ανουρούντχα: 'Απαντήθηκε πράγματι, φίλε Ανουρούντχα, από τον σεβάσμιο Ρεβάτα... κ.λπ... με τι είδους μοναχό, φίλε Ανουρούντχα, θα λαμπρυνόταν το δάσος σάλα του Γκοσίνγκα;' Όταν αυτό ειπώθηκε, σεβάσμιε κύριε, ο σεβάσμιος Ανουρούντχα μου είπε: 'Εδώ, φίλε Σαριπούττα, ένας μοναχός με τον θείο οφθαλμό, καθαρό, που υπερβαίνει τον ανθρώπινο, βλέπει χίλιους κόσμους. Όπως, φίλε Σαριπούττα, ένας άνθρωπος με καλή όραση... κ.λπ... με έναν τέτοιο μοναχό, φίλε Σαριπούττα, θα λαμπρυνόταν το δάσος σάλα του Γκοσίνγκα'». «Καλώς, καλώς, Σαριπούττα, όπως ακριβώς ο Ανουρούντχα απαντώντας σωστά θα απαντούσε. Ο Ανουρούντχα πράγματι, Σαριπούττα, με τον θείο οφθαλμό, καθαρό, που υπερβαίνει τον ανθρώπινο, βλέπει χίλιους κόσμους».

342. «Όταν αυτό ειπώθηκε, εγώ, σεβάσμιε κύριε, είπα στον σεβάσμιο Μαχακασσάπα: 'Απαντήθηκε πράγματι, φίλε Κασσάπα, από τον σεβάσμιο Ανουρούντα σύμφωνα με τη δική του οξυδέρκεια. Τώρα λοιπόν εμείς ρωτάμε τον σεβάσμιο Μαχακασσάπα... κ.λπ... με τι είδους μοναχό, φίλε Κασσάπα, θα λαμπρυνόταν το δάσος σάλα του Γκοσίνγκα;' Όταν αυτό ειπώθηκε, σεβάσμιε κύριε, ο σεβάσμιος Μαχακασσάπα μου είπε: 'Εδώ, φίλε Σαριπούττα, ένας μοναχός ο ίδιος είναι δασόβιος και επαινεί τη δασόβια ζωή, ο ίδιος είναι καταναλωτής προσφερόμενης τροφής... κ.λπ... ο ίδιος φορεί χιτώνες από κουρέλια... κ.λπ... ο ίδιος φορεί τρεις χιτώνες... κ.λπ... ο ίδιος έχει λίγες επιθυμίες... κ.λπ... ο ίδιος είναι ικανοποιημένος... κ.λπ... ο ίδιος είναι απομονωμένος... κ.λπ... ο ίδιος είναι χωρίς συναναστροφές... κ.λπ... ο ίδιος καταβάλλει έντονη ενεργητικότητα... κ.λπ... ο ίδιος είναι τέλειος στην ηθική... κ.λπ... ο ίδιος είναι τέλειος στην αυτοσυγκέντρωση... κ.λπ... ο ίδιος είναι τέλειος στη σοφία... ο ίδιος είναι τέλειος στην απελευθέρωση... ο ίδιος είναι τέλειος στη γνώση και ενόραση της απελευθέρωσης και επαινεί την τελειότητα στη γνώση και ενόραση της απελευθέρωσης. Με έναν τέτοιο μοναχό, φίλε Σαριπούττα, θα λαμπρυνόταν το δάσος σάλα του Γκοσίνγκα'». «Καλώς, καλώς, Σαριπούττα! Όπως ακριβώς ο Κασσάπα απαντώντας σωστά θα απαντούσε. Ο Κασσάπα πράγματι, Σαριπούττα, ο ίδιος είναι δασόβιος και επαινεί τη δασόβια ζωή, ο ίδιος είναι καταναλωτής προσφερόμενης τροφής και επαινεί την κατανάλωση προσφερόμενης τροφής, ο ίδιος φορεί χιτώνες από κουρέλια και επαινεί το να φορεί κανείς χιτώνες από κουρέλια, ο ίδιος φορεί τρεις χιτώνες και επαινεί το να φορεί κανείς τρεις χιτώνες, ο ίδιος έχει λίγες επιθυμίες και επαινεί την ολιγάρκεια, ο ίδιος είναι ικανοποιημένος και επαινεί την ικανοποίηση, ο ίδιος είναι απομονωμένος και επαινεί την αποστασιοποίηση, ο ίδιος είναι χωρίς συναναστροφές και επαινεί την απομόνωση από την κοινωνία, ο ίδιος καταβάλλει έντονη ενεργητικότητα και επαινεί τη διέγερση της ενεργητικότητας, ο ίδιος είναι τέλειος στην ηθική και επαινεί την τελειότητα στην ηθική, ο ίδιος είναι τέλειος στην αυτοσυγκέντρωση και επαινεί την τελειότητα στην αυτοσυγκέντρωση, ο ίδιος είναι τέλειος στη σοφία και επαινεί την τελειότητα στη σοφία, ο ίδιος είναι τέλειος στην απελευθέρωση και επαινεί την τελειότητα στην απελευθέρωση, ο ίδιος είναι τέλειος στη γνώση και ενόραση της απελευθέρωσης και επαινεί την τελειότητα στη γνώση και ενόραση της απελευθέρωσης».

343. «Όταν αυτό ειπώθηκε, εγώ, σεβάσμιε κύριε, είπα στον σεβάσμιο Μαχαμογκαλλάνα: 'Απαντήθηκε πράγματι, φίλε Μογκαλλάνα, από τον σεβάσμιο Μαχακασσάπα σύμφωνα με τη δική του οξυδέρκεια. Τώρα λοιπόν εμείς ρωτάμε τον σεβάσμιο Μαχαμογκαλλάνα... κ.λπ... με τι είδους μοναχό, φίλε Μογκαλλάνα, θα λαμπρυνόταν το δάσος σάλα του Γκοσίνγκα;' Όταν αυτό ειπώθηκε, σεβάσμιε κύριε, ο σεβάσμιος Μαχαμογκαλλάνα μου είπε: 'Εδώ, φίλε Σαριπούττα, δύο μοναχοί συζητούν

για την ανώτερη διδασκαλία. Θέτουν ερωτήσεις ο ένας στον άλλον, όταν ρωτηθούν απαντούν ο ένας στον άλλον, δεν αποτυγχάνουν, και η συζήτησή τους σχετική με τη Διδασκαλία ρέει συνεχώς. Με έναν τέτοιο μοναχό, φίλε Σαριπούττα, θα λαμπρυνόταν το δάσος σάλα του Γκοσίνγκα'». «Καλώς, καλώς, Σαριπούττα, όπως ακριβώς ο Μογκαλλάνα απαντώντας σωστά θα απαντούσε. Ο Μογκαλλάνα πράγματι, Σαριπούττα, είναι διδάσκαλος της Διδασκαλίας».

344. Όταν αυτό ειπώθηκε, ο σεβάσμιος Μαχαμογκαλλάνα είπε στον Ευλογημένο: «Τότε εγώ, σεβάσμιε κύριε, είπα στον σεβάσμιο Σαριπούττα: 'Απαντήθηκε πράγματι, φίλε Σαριπούττα, από όλους εμάς σύμφωνα με τη δική μας οξυδέρκεια. Τώρα λοιπόν εμείς ρωτάμε τον σεβάσμιο Σαριπούττα - γοητευτικό, φίλε Σαριπούττα, είναι το δάσος σάλα του Γκοσίνγκα, φεγγαρόλουστη η νύχτα, τα δέντρα σάλα είναι ολόκληρα ανθισμένα, θα έλεγα ότι θεϊκά αρώματα διαχέονται· με τι είδους μοναχό, φίλε Σαριπούττα, θα λαμπρυνόταν το δάσος σάλα του Γκοσίνγκα;' Όταν αυτό ειπώθηκε, σεβάσμιε κύριε, ο σεβάσμιος Σαριπούττα μου είπε: 'Εδώ, φίλε Μογκαλλάνα, ένας μοναχός ασκεί κυριαρχία στη συνείδηση, και δεν ζει ο μοναχός υπό την κυριαρχία της συνείδησης. Αυτός με όποια διαλογιστική επίτευξη διαμονής επιθυμεί να διαμένει την πρωινή περίοδο της ημέρας, με εκείνη τη διαλογιστική επίτευξη διαμονής διαμένει την πρωινή περίοδο της ημέρας· με όποια διαλογιστική επίτευξη διαμονής επιθυμεί να διαμένει τη μεσημεριανή περίοδο της ημέρας, με εκείνη τη διαλογιστική επίτευξη διαμονής διαμένει τη μεσημεριανή περίοδο της ημέρας· με όποια διαλογιστική επίτευξη διαμονής επιθυμεί να διαμένει την απογευματινή περίοδο της ημέρας, με εκείνη τη διαλογιστική επίτευξη διαμονής διαμένει την απογευματινή περίοδο της ημέρας. Όπως, φίλε Μογκαλλάνα, ένα κουτί με υφάσματα ενός βασιλιά ή ενός βασιλικού υπουργού θα ήταν γεμάτο με υφάσματα διαφόρων χρωμάτων. Αυτός όποιο ζευγάρι υφασμάτων επιθυμούσε να φορέσει την πρωινή περίοδο της ημέρας, εκείνο ακριβώς το ζευγάρι υφασμάτων θα φορούσε την πρωινή περίοδο της ημέρας· όποιο ζευγάρι υφασμάτων επιθυμούσε να φορέσει τη μεσημεριανή περίοδο της ημέρας, εκείνο ακριβώς το ζευγάρι υφασμάτων θα φορούσε τη μεσημεριανή περίοδο της ημέρας· όποιο ζευγάρι υφασμάτων επιθυμούσε να φορέσει την απογευματινή περίοδο της ημέρας, εκείνο ακριβώς το ζευγάρι υφασμάτων θα φορούσε την απογευματινή περίοδο της ημέρας. Ακριβώς με τον ίδιο τρόπο, φίλε Μογκαλλάνα, ένας μοναχός ασκεί κυριαρχία στη συνείδηση, και δεν ζει ο μοναχός υπό την κυριαρχία της συνείδησης. Αυτός με όποια διαλογιστική επίτευξη διαμονής επιθυμεί να διαμένει την πρωινή περίοδο της ημέρας, με εκείνη τη διαλογιστική επίτευξη διαμονής διαμένει την πρωινή περίοδο της ημέρας· με όποια διαλογιστική επίτευξη διαμονής επιθυμεί να διαμένει τη μεσημεριανή περίοδο της ημέρας, με εκείνη τη διαλογιστική επίτευξη διαμονής διαμένει τη μεσημεριανή περίοδο της ημέρας· με όποια διαλογιστική επίτευξη διαμονής επιθυμεί να διαμένει την απογευματινή περίοδο της ημέρας, με εκείνη τη διαλογιστική επίτευξη διαμονής διαμένει την απογευματινή περίοδο της ημέρας. Με έναν τέτοιο μοναχό, φίλε Μογκαλλάνα, θα λαμπρυνόταν το δάσος σάλα του Γκοσίνγκα'». «Καλώς, καλώς, Μογκαλλάνα! Όπως ακριβώς ο Σαριπούττα απαντώντας σωστά θα απαντούσε. Ο Σαριπούττα πράγματι, Μογκαλλάνα, ασκεί κυριαρχία στη συνείδηση και δεν ζει ο Σαριπούττα υπό την κυριαρχία της συνείδησης. Αυτός με όποια διαλογιστική επίτευξη διαμονής επιθυμεί να διαμένει την πρωινή περίοδο της ημέρας, με εκείνη τη διαλογιστική επίτευξη διαμονής διαμένει την πρωινή περίοδο της ημέρας· με όποια διαλογιστική επίτευξη διαμονής επιθυμεί να διαμένει τη μεσημεριανή περίοδο της ημέρας, με εκείνη τη

διαλογιστική επίτευξη διαμονής διαμένει τη μεσημεριανή περίοδο της ημέρας· με όποια διαλογιστική επίτευξη διαμονής επιθυμεί να διαμένει την απογευματινή περίοδο της ημέρας, με εκείνη τη διαλογιστική επίτευξη διαμονής διαμένει την απογευματινή περίοδο της ημέρας.»

345. Όταν αυτό ειπώθηκε, ο σεβάσμιος Σαριπούττα είπε στον Ευλογημένο: «Ποιανού άραγε, σεβάσμιε κύριε, είναι καλά ειπωμένο;» «Όλων σας, Σαριπούττα, είναι καλά ειπωμένο κατά μία έννοια. Αλλά ακούστε και εμένα, με τι είδους μοναχό θα λαμπρυνόταν το δάσος σάλα του Γκοσίγγκα. Εδώ, Σαριπούττα, ένας μοναχός, μετά το γεύμα, έχοντας επιστρέψει από τη συλλογή τροφής, κάθεται διασταυρώνοντας τα πόδια του, κρατώντας το σώμα του ευθύ, εδραιώνοντας τη μνήμη μπροστά στο πρόσωπο: "Δεν θα λύσω αυτή τη διασταυρωμένη στάση μέχρι, μέσω της μη προσκόλλησης, η συνειδήσή μου να απελευθερωθεί από τις νοητικές διαφθορές". Με έναν τέτοιο μοναχό, Σαριπούττα, θα λαμπρυνόταν το δάσος σάλα του Γκοσίγγκα».

Αυτά είπε ο Ευλογημένος. Οι σεβάσμιοι, ευχαριστημένοι, αγαλλίασαν με τα λόγια του Ευλογημένου.

Τέλος της ομιλίας Μαχαγκοσίγγκα, δεύτερη.

3. Η μεγαλύτερη ομιλία για τον βοσκό

346. Έτσι έχω ακούσει - Κάποτε ο Ευλογημένος διέμενε στη Σαβάτθι, στο άλσος του Τζέτα, στο μοναστήρι του Ανάθαπίντικα. Εκεί ο Ευλογημένος απευθύνθηκε στους μοναχούς: «Μοναχοί». «Σεβάσμιε κύριε», απάντησαν εκείνοι οι μοναχοί στον Ευλογημένο. Ο Ευλογημένος είπε αυτό:

«Ένας βοσκός, μοναχοί, προικισμένος με έντεκα ιδιότητες είναι ανίκανος να φροντίσει το κοπάδι των αγελάδων και να το κάνει να ευημερήσει. Ποιες έντεκα; Εδώ, μοναχοί, ένας βοσκός δεν γνωρίζει τη μορφή, δεν είναι επιδέξιος στα χαρακτηριστικά, δεν αφαιρεί τα αυγά των μυγών, δεν καλύπτει τις πληγές, δεν κάνει καπνό, δεν γνωρίζει το πέρασμα του ποταμού, δεν γνωρίζει τι έχει πιεί, δεν γνωρίζει τον δρόμο, δεν είναι επιδέξιος στον τόπο βοσκής και αρμέγει χωρίς να αφήνει υπόλοιπο. Εκείνους τους τάυρους που είναι πατέρες του κοπαδιού, ηγέτες του κοπαδιού, δεν τους τιμά με ιδιαίτερη ευσέβεια. Με αυτές τις έντεκα ιδιότητες, μοναχοί, προικισμένος ένας βοσκός είναι ανίκανος να φροντίσει το κοπάδι των αγελάδων και να το κάνει να ευημερήσει. Ακριβώς με τον ίδιο τρόπο, μοναχοί, ένας μοναχός προικισμένος με έντεκα ιδιότητες είναι ανίκανος να φτάσει σε ανάπτυξη, αύξηση και επέκταση σε αυτή τη Διδασκαλία και μοναστική διαγωγή. Ποιες έντεκα; Εδώ, μοναχοί, ένας μοναχός δεν γνωρίζει τη μορφή, δεν είναι επιδέξιος στα χαρακτηριστικά, δεν αφαιρεί τα αυγά των μυγών, δεν καλύπτει τις πληγές, δεν κάνει καπνό, δεν γνωρίζει το πέρασμα του ποταμού, δεν γνωρίζει τι έχει πιεί, δεν γνωρίζει τον δρόμο, δεν είναι επιδέξιος στον τόπο για συλλογή τροφής και αρμέγει χωρίς να αφήνει υπόλοιπο. Εκείνους τους μοναχούς που είναι πρεσβύτεροι, έμπειροι, αναχωρητές εδώ και πολύ καιρό, πατέρες της Κοινότητας, ηγέτες της Κοινότητας, δεν τους τιμά με ιδιαίτερη ευσέβεια.

347. «Και πώς, μοναχοί, ένας μοναχός δεν γνωρίζει την υλικότητα; Εδώ, μοναχοί, ένας μοναχός δεν κατανοεί όπως πραγματικά είναι οποιαδήποτε υλικότητα, όλη την υλικότητα ως 'τα τέσσερα πρωταρχικά υλικά στοιχεία και η παράγωγή υλικότητα

των τεσσάρων πρωταρχικών υλικών στοιχείων'. Έτσι, μοναχοί, ένας μοναχός δεν γνωρίζει την υλικότητα.

«Και πώς, μοναχοί, ένας μοναχός δεν είναι επιδέξιος στα χαρακτηριστικά; Εδώ, μοναχοί, ένας μοναχός δεν κατανοεί όπως πραγματικά είναι ότι 'ο αδαής χαρακτηρίζεται από την πράξη, ο σοφός χαρακτηρίζεται από την πράξη'. Έτσι, μοναχοί, ένας μοναχός δεν είναι επιδέξιος στα χαρακτηριστικά.

«Και πώς, μοναχοί, ένας μοναχός δεν αφαιρεί τα αυγά των μυγών; Εδώ, μοναχοί, ένας μοναχός αποδέχεται τον εγερθέντα ηδονικό λογισμό, δεν τον εγκαταλείπει, δεν τον απομακρύνει, δεν τον τερματίζει, δεν τον οδηγεί στην εξαφάνιση. Τον εγερθέντα λογισμό του θυμού... κ.λπ... τον εγερθέντα λογισμό της βίας... κ.λπ... αποδέχεται τις κάθε φορά εγειρόμενες κακές φαύλες νοητικές καταστάσεις, δεν τις εγκαταλείπει, δεν τις απομακρύνει, δεν τις τερματίζει, δεν τις οδηγεί στην εξαφάνιση. Έτσι, μοναχοί, ένας μοναχός δεν αφαιρεί τα αυγά των μυγών.

«Και πώς, μοναχοί, ένας μοναχός δεν καλύπτει τις πληγές; Εδώ, μοναχοί, ένας μοναχός έχοντας δει μια μορφή με το μάτι, συλλαμβάνει το χαρακτηριστικό της και τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της. Επειδή αν παρέμενε με την οφθαλμική ικανότητα ασυγκράτητη, η πλεονεξία, η δυσαρέσκεια και οι κακές φαύλες νοητικές καταστάσεις θα τον κατέκλυζαν, δεν ακολουθεί την αυτοσυγκράτησή της, δεν προστατεύει την οφθαλμική ικανότητα, δεν επιτυγχάνει αυτοσυγκράτηση στην οφθαλμική ικανότητα. Έχοντας ακούσει έναν ήχο με το αυτί... κ.λπ... έχοντας μυρίσει μια οσμή με τη μύτη... κ.λπ... έχοντας γευτεί μια γεύση με τη γλώσσα... κ.λπ... έχοντας αγγίξει ένα από αντικείμενο με το σώμα... κ.λπ... έχοντας αντιληφθεί ένα νοητικό φαινόμενο με τον νου, συλλαμβάνει το χαρακτηριστικό του και τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του. Επειδή αν παρέμενε με τη νοητική ικανότητα ασυγκράτητη, η πλεονεξία, η δυσαρέσκεια και οι κακές φαύλες νοητικές καταστάσεις θα τον κατέκλυζαν, δεν ακολουθεί την αυτοσυγκράτησή της, δεν προστατεύει τη νοητική ικανότητα, δεν επιτυγχάνει αυτοσυγκράτηση στη νοητική ικανότητα. Έτσι, μοναχοί, ένας μοναχός δεν καλύπτει τις πληγές.

«Και πώς, μοναχοί, ένας μοναχός δεν κάνει καπνό; Εδώ, μοναχοί, ένας μοναχός δεν διδάσκει εκτενώς τη Διδασκαλία σε άλλους όπως την έχει ακούσει και όπως την έχει μάθει. Έτσι, μοναχοί, ένας μοναχός δεν κάνει καπνό.

«Και πώς, μοναχοί, ένας μοναχός δεν γνωρίζει το πέραςμα του ποταμού; Εδώ, μοναχοί, ένας μοναχός δεν πλησιάζει κατά καιρούς εκείνους τους μοναχούς που είναι πολυμαθείς, που έχουν κατακτήσει τις παραδόσεις, κάτοχοι της Διδασκαλίας, κάτοχοι της μοναστικής διαγωγής, κάτοχοι των πινάκων περιεχομένων, και δεν ρωτά και δεν εξετάζει - «Αυτό, σεβάσμιε κύριε, πώς είναι; Ποιο είναι το νόημα αυτού;» Σε αυτόν εκείνοι οι σεβάσμιοι δεν αποκαλύπτουν το μη αποκαλυμμένο, δεν ξεκαθαρίζουν το μη ξεκαθαρισμένο, και σε πολλά φαινόμενα που προκαλούν αβεβαιότητα δεν απομακρύνουν την αβεβαιότητα. Έτσι, μοναχοί, ένας μοναχός δεν γνωρίζει το πέραςμα του ποταμού.

«Και πώς, μοναχοί, ένας μοναχός δεν γνωρίζει τι έχει πιεί; Εδώ, μοναχοί, ένας μοναχός όταν διδάσκεται η Διδασκαλία και μοναστική διαγωγή που διακηρύχθηκε από τον Τατχάγκατα, δεν αποκτά έμπνευση για το νόημα, δεν αποκτά έμπνευση για τη Διδασκαλία, δεν αποκτά χαρά συνδεδεμένη με τη Διδασκαλία. Έτσι, μοναχοί, ένας μοναχός δεν γνωρίζει τι έχει πιεί.

«Και πώς, μοναχοί, ένας μοναχός δεν γνωρίζει τον δρόμο; Εδώ, μοναχοί, ένας μοναχός δεν κατανοεί όπως πραγματικά είναι την ευγενή οκταμελή οδό. Έτσι, μοναχοί, ένας μοναχός δεν γνωρίζει τον δρόμο.

«Και πώς, μοναχοί, ένας μοναχός δεν είναι επιδέξιος στον τόπο βοσκής; Εδώ, μοναχοί, ένας μοναχός δεν κατανοεί όπως πραγματικά είναι τις τέσσερις εφαρμογές της μνήμης. Έτσι, μοναχοί, ένας μοναχός δεν είναι επιδέξιος στον τόπο βοσκής.

«Και πώς, μοναχοί, ένας μοναχός αρμέγει χωρίς να αφήνει υπόλοιπο; Εδώ, μοναχοί, πιστοί οικοδεσπότες προσφέρουν σε έναν μοναχό τα αναγκαία είδη χιτώνων, προσφερόμενης τροφής, καταλύματος και φαρμάκων για ασθενείς· εκεί ο μοναχός δεν γνωρίζει το μέτρο στην αποδοχή. Έτσι, μοναχοί, ένας μοναχός αρμέγει χωρίς να αφήνει υπόλοιπο.

«Και πώς, μοναχοί, ένας μοναχός δεν τιμά με ιδιαίτερη ευσέβεια εκείνους τους μοναχούς που είναι πρεσβύτεροι, έμπειροι, αναχωρητές εδώ και πολύ καιρό, πατέρες της Κοινότητας, ηγέτες της Κοινότητας; Εδώ, μοναχοί, ένας μοναχός προς εκείνους τους μοναχούς που είναι πρεσβύτεροι, έμπειροι, αναχωρητές εδώ και πολύ καιρό, πατέρες της Κοινότητας, ηγέτες της Κοινότητας, δεν εδραιώνει σωματική πράξη με φιλικότητα, τόσο φανερά όσο και ιδιωτικά· δεν εδραιώνει λεκτική πράξη με φιλικότητα, τόσο φανερά όσο και ιδιωτικά· δεν εδραιώνει νοητική πράξη με φιλικότητα, τόσο φανερά όσο και ιδιωτικά. Έτσι, μοναχοί, ένας μοναχός δεν τιμά με ιδιαίτερη ευσέβεια εκείνους τους μοναχούς που είναι πρεσβύτεροι, έμπειροι, αναχωρητές εδώ και πολύ καιρό, πατέρες της Κοινότητας, ηγέτες της Κοινότητας.

«Ένας μοναχός, μοναχοί, προικισμένος με αυτές τις έντεκα ιδιότητες είναι ανίκανος να φτάσει σε ανάπτυξη, αύξηση και επέκταση σε αυτή τη Διδασκαλία και μοναστική διαγωγή.

348. «Ένας βοσκός, μοναχοί, προικισμένος με έντεκα ιδιότητες είναι ικανός να φροντίσει το κοπάδι των αγελάδων και να το κάνει να ευημερήσει. Ποιες έντεκα; Εδώ, μοναχοί, ένας βοσκός γνωρίζει τη μορφή, είναι επιδέξιος στα χαρακτηριστικά, αφαιρεί τα αυγά των μυγών, καλύπτει τις πληγές, κάνει καπνό, γνωρίζει το πέρασμα του ποταμού, γνωρίζει τι έχει πιεί, γνωρίζει τον δρόμο, είναι επιδέξιος στον τόπο βοσκής και αρμέγει αφήνοντας υπόλοιπο. Εκείνους τους ταύρους που είναι πατέρες του κοπαδιού, ηγέτες του κοπαδιού, τους τιμά με ιδιαίτερη ευσέβεια. Με αυτές τις έντεκα ιδιότητες, μοναχοί, προικισμένος ένας βοσκός είναι ικανός να φροντίσει το κοπάδι των αγελάδων και να το κάνει να ευημερήσει. Ακριβώς με τον ίδιο τρόπο, μοναχοί, ένας μοναχός προικισμένος με έντεκα ιδιότητες είναι ικανός να φτάσει σε ανάπτυξη, αύξηση και επέκταση σε αυτή τη Διδασκαλία και μοναστική διαγωγή. Ποιες έντεκα; Εδώ, μοναχοί, ένας μοναχός γνωρίζει τη μορφή, είναι επιδέξιος στα χαρακτηριστικά, αφαιρεί τα αυγά των μυγών, καλύπτει τις πληγές, κάνει καπνό, γνωρίζει το πέρασμα του ποταμού, γνωρίζει τι έχει πιεί, γνωρίζει τον δρόμο, είναι επιδέξιος στον τόπο βοσκής και αρμέγει αφήνοντας υπόλοιπο. Εκείνους τους μοναχούς που είναι πρεσβύτεροι, έμπειροι, αναχωρητές εδώ και πολύ καιρό, πατέρες της Κοινότητας, ηγέτες της Κοινότητας, τους τιμά με ιδιαίτερη ευσέβεια.

349. «Και πώς, μοναχοί, ένας μοναχός γνωρίζει την υλικότητα; Εδώ, μοναχοί, ένας μοναχός κατανοεί όπως πραγματικά είναι οποιαδήποτε υλικότητα, όλη την υλικότητα ως 'τα τέσσερα πρωταρχικά υλικά στοιχεία και η παράγωγη υλικότητα των τεσσάρων πρωταρχικών υλικών στοιχείων'. Έτσι, μοναχοί, ένας μοναχός

γνωρίζει την υλικότητα.

«Και πώς, μοναχοί, ένας μοναχός είναι επιδέξιος στα χαρακτηριστικά; Εδώ, μοναχοί, ένας μοναχός κατανοεί όπως πραγματικά είναι ότι 'ο αδαής χαρακτηρίζεται από την πράξη, ο σοφός χαρακτηρίζεται από την πράξη'. Έτσι, μοναχοί, ένας μοναχός είναι επιδέξιος στα χαρακτηριστικά.

«Και πώς, μοναχοί, ένας μοναχός αφαιρεί τα αυγά των μυγών; Εδώ, μοναχοί, ένας μοναχός δεν αποδέχεται τον εγερθέντα ηδονικό λογισμό, τον εγκαταλείπει, τον απομακρύνει, τον τερματίζει, τον οδηγεί στην εξαφάνιση. Τον εγερθέντα λογισμό του θυμού... κ.λπ... τον εγερθέντα λογισμό της βίας... κ.λπ... δεν αποδέχεται τις κάθε φορά εγειρόμενες κακές φαύλες νοητικές καταστάσεις, τις εγκαταλείπει, τις απομακρύνει, τις τερματίζει, τις οδηγεί στην εξαφάνιση. Έτσι, μοναχοί, ένας μοναχός αφαιρεί τα αυγά των μυγών.

«Και πώς, μοναχοί, ένας μοναχός καλύπτει τις πληγές; Εδώ, μοναχοί, ένας μοναχός έχοντας δει μια μορφή με το μάτι, δεν συλλαμβάνει το χαρακτηριστικό της ούτε τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της. Επειδή αν παρέμενε με την οφθαλμική ικανότητα ασυγκράτητη, η πλεονεξία, η δυσαρέσκεια και οι κακές φαύλες νοητικές καταστάσεις θα τον κατέκλυζαν, ακολουθεί την αυτοσυγκράτησή της, προστατεύει την οφθαλμική ικανότητα, επιτυγχάνει αυτοσυγκράτηση στην οφθαλμική ικανότητα. Έχοντας ακούσει έναν ήχο με το αυτί... κ.λπ... έχοντας μυρίσει μια οσμή με τη μύτη... κ.λπ... έχοντας γευτεί μια γεύση με τη γλώσσα... κ.λπ... έχοντας αγγίξει ένα απτό αντικείμενο με το σώμα... κ.λπ... έχοντας αντιληφθεί ένα νοητικό φαινόμενο με τον νου, δεν συλλαμβάνει το χαρακτηριστικό του ούτε τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του. Επειδή αν παρέμενε με τη νοητική ικανότητα ασυγκράτητη, η πλεονεξία, η δυσαρέσκεια και οι κακές φαύλες νοητικές καταστάσεις θα τον κατέκλυζαν, ακολουθεί την αυτοσυγκράτησή της, προστατεύει τη νοητική ικανότητα, επιτυγχάνει αυτοσυγκράτηση στη νοητική ικανότητα. Έτσι, μοναχοί, ένας μοναχός καλύπτει τις πληγές.

«Και πώς, μοναχοί, ένας μοναχός κάνει καπνό; Εδώ, μοναχοί, ένας μοναχός διδάσκει εκτενώς τη Διδασκαλία σε άλλους όπως την έχει ακούσει και όπως την έχει μάθει. Έτσι, μοναχοί, ένας μοναχός κάνει καπνό.

«Και πώς, μοναχοί, ένας μοναχός γνωρίζει το πέραςμα του ποταμού; Εδώ, μοναχοί, ένας μοναχός κατά καιρούς πλησιάζει εκείνους τους μοναχούς που είναι πολυμαθείς, που έχουν κατακτήσει τις παραδόσεις, κάτοχοι της Διδασκαλίας, κάτοχοι της μοναστικής διαγωγής, κάτοχοι των πινάκων περιεχομένων, και ρωτά και εξετάζει - «Αυτό, σεβάσμιε κύριε, πώς είναι; Ποιο είναι το νόημα αυτού;» Σε αυτόν εκείνοι οι σεβάσμιοι αποκαλύπτουν το μη αποκαλυμμένο, ξεκαθαρίζουν το μη ξεκαθαρισμένο, και σε πολλά φαινόμενα που προκαλούν αβεβαιότητα απομακρύνουν την αβεβαιότητα. Έτσι, μοναχοί, ένας μοναχός γνωρίζει το πέραςμα του ποταμού.

«Και πώς, μοναχοί, ένας μοναχός γνωρίζει τι έχει πιεί; Εδώ, μοναχοί, ένας μοναχός όταν διδάσκεται η Διδασκαλία και μοναστική διαγωγή που διακηρύχθηκε από τον Τατχάγκατα, αποκτά έμπνευση για το νόημα, αποκτά έμπνευση για τη Διδασκαλία, αποκτά χαρά συνδεδεμένη με τη Διδασκαλία. Έτσι, μοναχοί, ένας μοναχός γνωρίζει τι έχει πιεί.

«Και πώς, μοναχοί, ένας μοναχός γνωρίζει τον δρόμο; Εδώ, μοναχοί, ένας μοναχός κατανοεί όπως πραγματικά είναι την ευγενή οκταμελή οδό. Έτσι, μοναχοί, ένας μοναχός γνωρίζει τον δρόμο.

«Και πώς, μοναχοί, ένας μοναχός είναι επιδέξιος στον τόπο βοσκής; Εδώ, μοναχοί, ένας μοναχός κατανοεί όπως πραγματικά είναι τις τέσσερις εφαρμογές της μνήμης. Έτσι, μοναχοί, ένας μοναχός είναι επιδέξιος στον τόπο βοσκής.

«Και πώς, μοναχοί, ένας μοναχός αρμέγει αφήνοντας υπόλοιπο; Εδώ, μοναχοί, πιστοί οικοδεσπότες προσφέρουν σε έναν μοναχό τα αναγκαία είδη χιτώνων, προσφερόμενης τροφής, καταλύματος και φαρμάκων για ασθενείς. Εκεί ο μοναχός γνωρίζει το μέτρο στην αποδοχή. Έτσι, μοναχοί, ένας μοναχός αρμέγει αφήνοντας υπόλοιπο.

«Και πώς, μοναχοί, ένας μοναχός τιμά με ιδιαίτερη ευσέβεια εκείνους τους μοναχούς που είναι πρεσβύτεροι, έμπειροι, αναχωρητές εδώ και πολύ καιρό, πατέρες της Κοινότητας, ηγέτες της Κοινότητας; Εδώ, μοναχοί, ένας μοναχός προς εκείνους τους μοναχούς που είναι πρεσβύτεροι, έμπειροι, αναχωρητές εδώ και πολύ καιρό, πατέρες της Κοινότητας, ηγέτες της Κοινότητας, εδραιώνει σωματική πράξη με φιλικότητα, τόσο φανερά όσο και ιδιωτικά· εδραιώνει λεκτική πράξη με φιλικότητα, τόσο φανερά όσο και ιδιωτικά· εδραιώνει νοητική πράξη με φιλικότητα, τόσο φανερά όσο και ιδιωτικά. Έτσι, μοναχοί, ένας μοναχός τιμά με ιδιαίτερη ευσέβεια εκείνους τους μοναχούς που είναι πρεσβύτεροι, έμπειροι, αναχωρητές εδώ και πολύ καιρό, πατέρες της Κοινότητας, ηγέτες της Κοινότητας.

«Ένας μοναχός προικισμένος με αυτές τις έντεκα ιδιότητες, μοναχοί, είναι ικανός να φτάσει σε ανάπτυξη, αύξηση και επέκταση σε αυτή τη Διδασκαλία και μοναστική διαγωγή».

Αυτά είπε ο Ευλογημένος. Οι μοναχοί, ευχαριστημένοι, αγαλλίασαν με τα λόγια του Ευλογημένου.

Τέλος της ομιλίας Μαχαγκοπάλακα, τρίτη.

4. Η συντομότερη ομιλία για τον βοσκό

350. Έτσι έχω ακούσει - Κάποτε ο Ευλογημένος διέμενε στους Βατζτζί, στην Ουκκατσέλα, στην όχθη του ποταμού Γάγγη. Εκεί ο Ευλογημένος απευθύνθηκε στους μοναχούς: «Μοναχοί». «Σεβάσμιε κύριε», απάντησαν εκείνοι οι μοναχοί στον Ευλογημένο. Ο Ευλογημένος είπε αυτό:

«Κάποτε στο παρελθόν, μοναχοί, ένας βοσκός από τη Μάγκαντα, στερούμενος σοφίας, τον τελευταίο μήνα της βροχερής εποχής, κατά τη φθινοπωρινή περίοδο, χωρίς να εξετάσει την κοντινή όχθη του ποταμού Γάγγη, χωρίς να εξετάσει την απέναντι όχθη, οδήγησε τις αγελάδες να διασχίσουν σε μη ασφαλές πέρασμα προς τη βόρεια όχθη, προς τη χώρα των Βιντέχα. Τότε, μοναχοί, οι αγελάδες στη μέση του ρεύματος του ποταμού Γάγγη, αφού στροβιλίστηκαν σε κύκλο, εκεί ακριβώς υπέστησαν συμφορά και καταστροφή. Για ποιο λόγο; Διότι, μοναχοί, εκείνος ο βοσκός από τη Μάγκαντα, στερούμενος σοφίας, τον τελευταίο μήνα της βροχερής εποχής, κατά τη φθινοπωρινή περίοδο, χωρίς να εξετάσει την κοντινή όχθη του ποταμού Γάγγη, χωρίς να εξετάσει την απέναντι όχθη, οδήγησε τις αγελάδες να διασχίσουν σε μη ασφαλές πέρασμα προς τη βόρεια όχθη, προς τη χώρα των Βιντέχα. Ακριβώς με

τον ίδιο τρόπο, μοναχοί, όποιοι ασκητές ή βραχμάνοι είναι ανίκανοι σχετικά με αυτόν τον κόσμο, ανίκανοι σχετικά με τον άλλο κόσμο, ανίκανοι σχετικά με την επικράτεια του Μάρα, ανίκανοι σχετικά με αυτό που είναι εκτός της επικράτειας του Μάρα, ανίκανοι σχετικά με την επικράτεια του θανάτου, ανίκανοι σχετικά με αυτό που είναι εκτός της επικράτειας του θανάτου, όσοι θεωρούν ότι αξίζει να τους ακούσουν και να τους πιστέψουν, αυτό θα είναι για αυτούς για πολύ καιρό προς βλάβη και οδύνη.

351. «Κάποτε στο παρελθόν, μοναχοί, ένας βοσκός από τη Μάγκαντα, προικισμένος με σοφία, τον τελευταίο μήνα της βροχερής εποχής, κατά τη φθινοπωρινή περίοδο, αφού εξέτασε την κοντινή όχθη του ποταμού Γάγγη, αφού εξέτασε την απέναντι όχθη, οδήγησε τις αγελάδες να διασχίσουν σε ασφαλές πέρασμα προς τη βόρεια όχθη, προς τη χώρα των Βιντέχα. Αυτός πρώτα οδήγησε να διασχίσουν εκείνους τους ταύρους που είναι πατέρες του κοπαδιού, ηγέτες του κοπαδιού. Αυτοί, αφού διέσχισαν οριζοντίως το ρεύμα του Γάγγη, πήγαν με ασφάλεια στην άλλη όχθη. Έπειτα οδήγησε να διασχίσουν τα δυνατά βόδια και τα βόδια προς εκπαίδευση. Και αυτά, αφού διέσχισαν οριζοντίως το ρεύμα του Γάγγη, πήγαν με ασφάλεια στην άλλη όχθη. Έπειτα οδήγησε να διασχίσουν τα νεαρά μοσχάρια και τις νεαρές δαμάλες. Και αυτά, αφού διέσχισαν οριζοντίως το ρεύμα του Γάγγη, πήγαν με ασφάλεια στην άλλη όχθη. Έπειτα οδήγησε να διασχίσουν τα μοσχαράκια, τα αδύναμα και λεπτά. Και αυτά, αφού διέσχισαν οριζοντίως το ρεύμα του Γάγγη, πήγαν με ασφάλεια στην άλλη όχθη. Κάποτε στο παρελθόν, μοναχοί, ένα μοσχάρι νεαρό, μόλις γεννημένο εκείνη την ημέρα, παρασυρόμενο από τον σεβασμό προς τη μητέρα του, και αυτό, αφού διέσχισε οριζοντίως το ρεύμα του Γάγγη, πήγε με ασφάλεια στην άλλη όχθη. Για ποιο λόγο; Διότι, μοναχοί, εκείνος ο βοσκός από τη Μάγκαντα, προικισμένος με σοφία, τον τελευταίο μήνα της βροχερής εποχής, κατά τη φθινοπωρινή περίοδο, αφού εξέτασε την κοντινή όχθη του ποταμού Γάγγη, αφού εξέτασε την απέναντι όχθη, οδήγησε τις αγελάδες να διασχίσουν σε ασφαλές πέρασμα προς τη βόρεια όχθη, προς τη χώρα των Βιντέχα. Ακριβώς με τον ίδιο τρόπο, μοναχοί, όποιοι ασκητές ή βραχμάνοι είναι ικανοί σχετικά με αυτόν τον κόσμο, ικανοί σχετικά με τον άλλο κόσμο, ικανοί σχετικά με την επικράτεια του Μάρα, ικανοί σχετικά με αυτό που είναι εκτός της επικράτειας του Μάρα, ικανοί σχετικά με την επικράτεια του θανάτου, ικανοί σχετικά με αυτό που είναι εκτός της επικράτειας του θανάτου, όσοι θεωρούν ότι αξίζει να τους ακούσουν και να τους πιστέψουν, αυτό θα είναι για αυτούς για πολύ καιρό προς ευημερία και ευτυχία.

352. «Όπως, μοναχοί, εκείνοι οι ταύροι που είναι πατέρες του κοπαδιού, ηγέτες του κοπαδιού, αυτοί αφού διέσχισαν οριζοντίως το ρεύμα του Γάγγη, πήγαν με ασφάλεια στην άλλη όχθη, ακριβώς με τον ίδιο τρόπο, μοναχοί, εκείνοι οι μοναχοί που είναι Άξιοι, που έχουν εξαλείψει τις νοητικές διαφθορές, που έχουν ολοκληρώσει την άγια ζωή, που έχουν κάνει αυτό που έπρεπε να γίνει, που έχουν αποθέσει το φορτίο, που έχουν επιτύχει τον δικό τους σκοπό, που έχουν εξαλείψει πλήρως τους δεσμούς του γίνεσθαι, πλήρως απελευθερωμένοι μέσω της τελικής γνώσης, αυτοί αφού διέσχισαν οριζοντίως το ρεύμα του Μάρα, πήγαν με ασφάλεια στην άλλη όχθη.

«Όπως, μοναχοί, εκείνα τα δυνατά βόδια και τα βόδια προς εκπαίδευση αφού διέσχισαν οριζοντίως το ρεύμα του Γάγγη, πήγαν με ασφάλεια στην άλλη όχθη, ακριβώς με τον ίδιο τρόπο, μοναχοί, εκείνοι οι μοναχοί που με την πλήρη εξάλειψη των πέντε κατώτερων νοητικών δεσμών είναι αυθόρμητα γεννημένοι, εκεί

επιτυγχάνουν το τελικό Νιμπάνα, μη υποκείμενοι σε επιστροφή από εκείνον τον κόσμο, και αυτοί αφού διασχίσουν οριζοντίως το ρεύμα του Μάρα, θα πάνε με ασφάλεια στην άλλη όχθη.

«Όπως, μοναχοί, εκείνα τα νεαρά μοσχάρια και οι νεαρές δαμάλες αφού διέσχισαν οριζοντίως το ρεύμα του Γάγγη, πήγαν με ασφάλεια στην άλλη όχθη, ακριβώς με τον ίδιο τρόπο, μοναχοί, εκείνοι οι μοναχοί που με την πλήρη εξάλειψη των τριών νοητικών δεσμών και με την εξασθένηση της λαγνείας, του μίσους και της αυταπάτης είναι άπαξ επιστρέφοντες· επιστρέφοντας μόνο μία φορά σε αυτόν τον κόσμο θα θέσουν τέρμα στον πόνο, και αυτοί αφού διασχίσουν οριζοντίως το ρεύμα του Μάρα, θα πάνε με ασφάλεια στην άλλη όχθη.

«Όπως, μοναχοί, εκείνα τα μοσχάρια αδύναμα και ισχνά αφού διέσχισαν οριζοντίως το ρεύμα του Γάγγη, πήγαν με ασφάλεια στην άλλη όχθη, ακριβώς με τον ίδιο τρόπο, μοναχοί, εκείνοι οι μοναχοί που με την πλήρη εξάλειψη των τριών νοητικών δεσμών είναι εισερχόμενοι στο ρεύμα, μη υποκείμενοι πλέον σε ξεπεσμό σε κατώτερους κόσμους, βέβαιοι, κατευθυνόμενοι στην ανώτατη φώτιση, και αυτοί αφού διασχίσουν οριζοντίως το ρεύμα του Μάρα, θα πάνε με ασφάλεια στην άλλη όχθη.

«Όπως, μοναχοί, εκείνο το μοσχάρι νεαρό, μόλις γεννημένο εκείνη την ημέρα, παρασυρόμενο από τον σεβασμό προς τη μητέρα του, αφού διέσχισε οριζοντίως το ρεύμα του Γάγγη, πήγε με ασφάλεια στην άλλη όχθη, ακριβώς με τον ίδιο τρόπο, μοναχοί, εκείνοι οι μοναχοί που είναι ακόλουθοι βασιζόμενοι στη Διδασκαλία, ακόλουθοι βασιζόμενοι στην πίστη, και αυτοί αφού διασχίσουν οριζοντίως το ρεύμα του Μάρα, θα πάνε με ασφάλεια στην άλλη όχθη.

«Εγώ όμως, μοναχοί, είμαι επιδέξιος σχετικά με αυτόν τον κόσμο, επιδέξιος σχετικά με τον άλλο κόσμο, επιδέξιος σχετικά με την επικράτεια του Μάρα, επιδέξιος σχετικά με αυτό που είναι εκτός της επικράτειας του Μάρα, επιδέξιος σχετικά με την επικράτεια του θανάτου, επιδέξιος σχετικά με αυτό που είναι εκτός της επικράτειας του θανάτου. Όσοι, μοναχοί, θεωρούν ότι αξίζει να με ακούσουν και να με πιστέψουν, αυτό θα είναι για αυτούς για πολύ καιρό προς ευημερία και ευτυχία».

Αυτά είπε ο Ευλογημένος. Αφού είπε αυτά, ο Καλότυχος, ο Διδάσκαλος, είπε επιπλέον αυτό:

«Αυτός ο κόσμος και ο άλλος κόσμος, από αυτόν που γνωρίζει καλά φανερώθηκαν· και αυτό που επιτεύχθηκε από τον Μάρα, και αυτό που δεν επιτεύχθηκε από τον θάνατο.

«Ολόκληρο τον κόσμο έχοντας γνωρίσει άμεσα, από τον Αυτοφωτισμένο που κατανοεί· ανοίχτηκε η θύρα της αθανασίας, η ασφάλεια για την επίτευξη του Νιμπάνα.

«Κόπηκε το ρεύμα του πονηρού, καταστράφηκε, έγινε χωρίς αλαζονεία· να είστε γεμάτοι χαρά, έχετε επιτύχει την ασφάλεια, μοναχοί».

Τέλος της ομιλίας Τσούλαγκοπάλακα, τέταρτη.

5. Η συντομότερη ομιλία στον Σάτσακα

353. Έτσι έχω ακούσει - Κάποτε ο Ευλογημένος διέμενε στη Βεσάλι, στο Μεγάλο Δάσος, στην Αίθουσα με το Αετωματικό Στέγαστρο. Εκείνη την περίοδο ο Σάτσακα, γιος Τζαϊν, διέμενε στη Βεσάλι, ομιλητής συζητήσεων, αυτοαποκαλούμενος σοφός, θεωρούμενος αξιοσέβαστος από πολύ κόσμο. Αυτός έλεγε τα εξής λόγια στη συνέλευση της Βεσάλι: «Δεν βλέπω κανέναν ασκητή ή βραχμάνο, που έχει Κοινότητα, που έχει ομάδα, που είναι δάσκαλος ομάδας, ακόμη και αυτόν που διακηρύσσει ότι είναι Άξιος, Πλήρως Αυτοφωτισμένος, ο οποίος αν προκληθεί από μένα σε συζήτηση δεν θα τρέμει, δεν θα τρέμει ολόκληρος, δεν θα ταραάζεται, του οποίου δεν θα έτρεχε ιδρώτας από τις μασχάλες. Ακόμη κι αν προκαλούσα σε συζήτηση έναν στύλο χωρίς συνείδηση, κι αυτός προκληθείς από μένα σε συζήτηση θα έτρεμε, θα έτρεμε ολόκληρος, θα ταραζόταν. Τι να πει κανείς για ένα ανθρώπινο ον;»

Τότε ο σεβάσμιος Ασσαντζί, αφού ντύθηκε το πρωί και πήρε το κύπελλο και τους χιτώνες του, μπήκε στη Βεσάλι για προσφερόμενη τροφή. Ο Σάτσακα, γιος Τζαϊν, περπατώντας εδώ κι εκεί στη Βεσάλι για περίπατο, είδε τον σεβάσμιο Ασσαντζί να έρχεται από μακριά. Αφού τον είδε, πήγε εκεί όπου ήταν ο σεβάσμιος Ασσαντζί· αφού πλησίασε, χαιρέτησε τον σεβάσμιο Ασσαντζί. Αφού ολοκλήρωσε την ευγενική και αξιομνημόνευτη συζήτηση, στάθηκε στο πλάι. Καθώς στεκόταν στο πλάι, ο Σάτσακα, γιος Τζαϊν, είπε στον σεβάσμιο Ασσαντζί: «Πώς όμως, αγαπητέ Ασσαντζί, ο ασκητής Γκόταμα πειθαρχεί τους μαθητές, και ποιου είδους παραίνεση του ασκητή Γκόταμα επικρατεί κυρίως στους μαθητές;» «Έτσι, Αγγιβέσσανα, ο Ευλογημένος πειθαρχεί τους μαθητές, και τέτοιου είδους παραίνεση του Ευλογημένου επικρατεί κυρίως στους μαθητές: "Η ύλη, μοναχοί, είναι παροδική, το αίσθημα είναι παροδικό, η αντίληψη είναι παροδική, οι δραστηριότητες είναι παροδικές, η συνείδηση είναι παροδική. Η ύλη, μοναχοί, είναι μη-εαυτός, το αίσθημα είναι μη-εαυτός, η αντίληψη είναι μη-εαυτός, οι δραστηριότητες είναι μη-εαυτός, η συνείδηση είναι μη-εαυτός. Όλες οι δραστηριότητες είναι παροδικές, όλα τα φαινόμενα είναι μη-εαυτός". Έτσι, Αγγιβέσσανα, ο Ευλογημένος πειθαρχεί τους μαθητές, και τέτοιου είδους παραίνεση του Ευλογημένου επικρατεί κυρίως στους μαθητές». «Αλίμονο, αγαπητέ Ασσαντζί, ακούσαμε κάτι δυσάρεστο, εμείς που ακούσαμε ότι ο ασκητής Γκόταμα λέει τέτοια πράγματα. Ίσως κάποτε εμείς να συναντούσαμε τον αξιότιμο Γκόταμα, ίσως να γινόταν κάποια συνομιλία, ίσως να τον απαλλάσσαμε από αυτή την κακόβουλη λανθασμένη άποψη».

354. Εκείνη την περίοδο περίπου πεντακόσιοι Λίτσαβι ήταν συγκεντρωμένοι στην αίθουσα συνελεύσεων για κάποια υπόθεση. Τότε ο Σάτσακα, γιος Τζαϊν, πήγε εκεί όπου ήταν εκείνοι οι Λίτσαβι· αφού πλησίασε, είπε σε εκείνους τους Λίτσαβι: «Ας έρθουν οι αξιότιμοι Λίτσαβι, ας έρθουν οι αξιότιμοι Λίτσαβι, σήμερα θα έχω συνομιλία με τον ασκητή Γκόταμα. Αν ο ασκητής Γκόταμα σταθεί απέναντί μου όπως στάθηκε απέναντί μου ένας από τους γνωστούς μαθητές του, ο μοναχός ονόματι Ασσαντζί, όπως ακριβώς ένας δυνατός άνδρας θα έπιανε ένα μακρύτριχο κατσίκι από τις τρίχες και θα το τραβούσε προς τα εδώ, θα το τραβούσε προς τα εκεί, θα το τραβούσε ολόγυρα, ακριβώς έτσι εγώ θα τραβήξω τον ασκητή Γκόταμα με επιχείρημα προς επιχείρημα προς τα εδώ, θα τον τραβήξω προς τα εκεί, θα τον τραβήξω ολόγυρα. Όπως ακριβώς ένας δυνατός εργάτης ζυθοποιίας, αφού ρίξει ένα μεγάλο ψάθινο στραγγιστήρι ζυθοποιίας σε μια βαθιά λίμνη νερού, θα το έπιανε από τις άκρες και θα το τραβούσε προς τα εδώ, θα το τραβούσε προς τα εκεί, θα το

τραβούσε ολόγυρα, ακριβώς έτσι εγώ θα τραβήξω τον ασκητή Γκόταμα με επιχείρημα προς επιχείρημα προς τα εδώ, θα τον τραβήξω προς τα εκεί, θα τον τραβήξω ολόγυρα. Όπως ακριβώς ένας δυνατός οινοπνευματοποιός, αφού πιάσει ένα στραγγιστήρι από τις άκρες, θα το τινάζε προς τα κάτω, θα το τινάζε προς τα πάνω, θα το χτυπούσε, ακριβώς έτσι εγώ θα τινάξω τον ασκητή Γκόταμα με επιχείρημα προς επιχείρημα προς τα κάτω, θα τον τινάξω προς τα πάνω, θα τον χτυπήσω. Όπως ακριβώς ένας ελέφαντας εξήντα ετών, αφού μπει σε μια βαθιά λιμνούλα, παίζει το παιχνίδι που ονομάζεται πλύσιμο κάνναβης, ακριβώς έτσι εγώ θα παίζω, νομίζω, με τον ασκητή Γκόταμα το παιχνίδι που ονομάζεται πλύσιμο κάνναβης. Ας έρθουν οι αξιότιμοι Λίτσαβι, ας έρθουν οι αξιότιμοι Λίτσαβι, σήμερα θα έχω συνομιλία με τον ασκητή Γκόταμα». Εκεί μερικοί Λίτσαβι είπαν έτσι: «Πώς ο ασκητής Γκόταμα θα προσάψει κατηγορία στον Σάτσκα, γιο Τζαϊν; Μάλλον ο Σάτσκα, γιος Τζαϊν, θα προσάψει κατηγορία στον ασκητή Γκόταμα». Μερικοί Λίτσαβι είπαν έτσι: «Τι θα είναι αυτός ο Σάτσκα, γιος Τζαϊν, που θα προσάψει κατηγορία στον Ευλογημένο; Μάλλον ο Ευλογημένος θα προσάψει κατηγορία στον Σάτσκα, γιο Τζαϊν». Τότε ο Σάτσκα, γιος Τζαϊν, περιτριγυρισμένος από περίπου πεντακόσιους Λίτσαβι, πήγε στην αίθουσα με τη στέγη με αέτωμα στο Μεγάλο Δάσος.

355. Εκείνη την περίοδο αρκετοί μοναχοί περπατούσαν στο ύπαιθρο. Τότε ο Σάτσκα, γιος Τζαϊν, πλησίασε εκείνους τους μοναχούς· αφού τους πλησίασε, είπε στους μοναχούς: «Πού, αγαπητοί, διαμένει τώρα ο αξιότιμος Γκόταμα; Επιθυμούμε να δούμε αυτόν τον αξιότιμο Γκόταμα». «Αυτός, Αγγιβέσσανα, ο Ευλογημένος, αφού μπήκε στο Μεγάλο Δάσος, κάθεται για ημερήσια διαμονή στη βάση κάποιου δένδρου». Τότε ο Σάτσκα, γιος Τζαϊν, μαζί με τη μεγάλη ακολουθία των Λίτσαβι, αφού μπήκε στο Μεγάλο Δάσος, πλησίασε τον Ευλογημένο· αφού πλησίασε, χαιρέτησε τον Ευλογημένο. Αφού ολοκλήρωσε την ευγενική και αξιομνημόνευτη συζήτηση, κάθισε στο πλάι. Και εκείνοι οι Λίτσαβι, μερικοί αφού απέδωσαν σεβασμό στον Ευλογημένο, κάθισαν στο πλάι· μερικοί χαιρέτησαν τον Ευλογημένο, και αφού ολοκλήρωσαν την ευγενική και αξιομνημόνευτη συζήτηση, κάθισαν στο πλάι. Μερικοί χαιρέτησαν με ενωμένες παλάμες προς την κατεύθυνση του Ευλογημένου και κάθισαν στο πλάι· μερικοί ανακοίνωσαν το όνομα και το σόι τους κοντά στον Ευλογημένο, κάθισαν στο πλάι· μερικοί σιωπηλοί κάθισαν στο πλάι.

356. Καθισμένος στο πλάι, ο Σάτσκα, γιος Τζαϊν, είπε στον Ευλογημένο: «Θα ήθελα να ρωτήσω τον αξιότιμο Γκόταμα για ένα συγκεκριμένο θέμα, αν ο αξιότιμος Γκόταμα μου δώσει την άδεια να απαντήσει στην ερώτηση». «Ρώτησε, Αγγιβέσσανα, ό,τι επιθυμείς». «Πώς όμως ο αξιότιμος Γκόταμα πειθαρχεί τους μαθητές, και ποιου είδους παραίνεση του αξιότιμου Γκόταμα επικρατεί κυρίως στους μαθητές;» «Έτσι εγώ, Αγγιβέσσανα, πειθαρχώ τους μαθητές, και τέτοιου είδους παραίνεσή μου επικρατεί κυρίως στους μαθητές: "Η ύλη, μοναχοί, είναι παροδική, το αίσθημα είναι παροδικό, η αντίληψη είναι παροδική, οι δραστηριότητες είναι παροδικές, η συνείδηση είναι παροδική. Η ύλη, μοναχοί, είναι μη-εαυτός, το αίσθημα είναι μη-εαυτός, η αντίληψη είναι μη-εαυτός, οι δραστηριότητες είναι μη-εαυτός, η συνείδηση είναι μη-εαυτός. Όλες οι δραστηριότητες είναι παροδικές, όλα τα φαινόμενα είναι μη-εαυτός". Έτσι εγώ, Αγγιβέσσανα, πειθαρχώ τους μαθητές, και τέτοιου είδους παραίνεσή μου επικρατεί κυρίως στους μαθητές».

«Μου έρχεται μια παρομοίωση, αγαπητέ Γκόταμα». «Ας σου έρθει, Αγγιβέσσανα», είπε ο Ευλογημένος.

«Όπως, αγαπητέ Γκόταμα, όποιοι σπόροι και αναπτυσσόμενα φυτά φτάνουν σε ανάπτυξη, αύξηση και επέκταση, όλα αυτά στηριζόμενα στη γη, εδραιωμένα στη γη. Έτσι αυτοί οι σπόροι και τα αναπτυσσόμενα φυτά φτάνουν σε ανάπτυξη, αύξηση και επέκταση. Ή όπως, αγαπητέ Γκόταμα, όποιες δραστηριότητες που απαιτούν δύναμη εκτελούνται, όλες αυτές στηριζόμενες στη γη, εδραιωμένες στη γη. Έτσι αυτές οι δραστηριότητες που απαιτούν δύναμη εκτελούνται. Ακριβώς με τον ίδιο τρόπο, αγαπητέ Γκόταμα, ένα αρσενικό άτομο που έχει την ύλη ως εαυτό, εδραιωμένο στην ύλη, παράγει αξιέπαινη ή αξιόμεμπτη πράξη· ένα αρσενικό άτομο που έχει το αίσθημα ως εαυτό, εδραιωμένο στο αίσθημα, παράγει αξιέπαινη ή αξιόμεμπτη πράξη· ένα αρσενικό άτομο που έχει την αντίληψη ως εαυτό, εδραιωμένο στην αντίληψη, παράγει αξιέπαινη ή αξιόμεμπτη πράξη· ένα αρσενικό άτομο που έχει τις δραστηριότητες ως εαυτό, εδραιωμένο στις δραστηριότητες, παράγει αξιέπαινη ή αξιόμεμπτη πράξη· ένα αρσενικό άτομο που έχει τη συνείδηση ως εαυτό, εδραιωμένο στη συνείδηση, παράγει αξιέπαινη ή αξιόμεμπτη πράξη».

«Δεν λες εσύ έτσι, Αγγιβέσσανα: "η ύλη είναι ο εαυτός μου, το αίσθημα είναι ο εαυτός μου, η αντίληψη είναι ο εαυτός μου, οι δραστηριότητες είναι ο εαυτός μου, η συνείδηση είναι ο εαυτός μου";» «Εγώ πράγματι, αγαπητέ Γκόταμα, λέω έτσι: "η ύλη είναι ο εαυτός μου, το αίσθημα είναι ο εαυτός μου, η αντίληψη είναι ο εαυτός μου, οι δραστηριότητες είναι ο εαυτός μου, η συνείδηση είναι ο εαυτός μου", και αυτό το μεγάλο πλήθος επίσης».

«Τι θα κάνει για σένα, Αγγιβέσσανα, αυτό το μεγάλο πλήθος; Έλα λοιπόν, Αγγιβέσσανα, ξεδίπλωσε τη δική σου θέση». «Εγώ πράγματι, αγαπητέ Γκόταμα, λέω έτσι: "η ύλη είναι ο εαυτός μου, το αίσθημα είναι ο εαυτός μου, η αντίληψη είναι ο εαυτός μου, οι δραστηριότητες είναι ο εαυτός μου, η συνείδηση είναι ο εαυτός μου"».

357. «Τότε λοιπόν, Αγγιβέσσανα, θα σε ρωτήσω κάτι σχετικά με αυτό. Όπως σου αρέσει, έτσι να απαντήσεις. Τι νομίζεις, Αγγιβέσσανα, θα είχε ένας βασιλιάς της πολεμικής κάστας που έχει χριστεί στην κορυφή του κεφαλιού κυριαρχία στο δικό του βασίλειο - να εκτελέσει αυτόν που αξίζει εκτέλεση, ή να επιβάλει πρόστιμο σε αυτόν που αξίζει πρόστιμο, ή να εξορίσει αυτόν που αξίζει εξορία, όπως ο βασιλιάς Πασενάντι της Κοσάλα, ή όπως ο βασιλιάς της Μαγκάντα Ατζατασάττου, γιος της Βεντέχι;» «Θα είχε, αγαπητέ Γκόταμα, ένας βασιλιάς της πολεμικής κάστας που έχει χριστεί στην κορυφή του κεφαλιού κυριαρχία στο δικό του βασίλειο - να εκτελέσει αυτόν που αξίζει εκτέλεση, ή να επιβάλει πρόστιμο σε αυτόν που αξίζει πρόστιμο, ή να εξορίσει αυτόν που αξίζει εξορία, όπως ο βασιλιάς Πασενάντι της Κοσάλα, ή όπως ο βασιλιάς της Μαγκάντα Ατζατασάττου, γιος της Βεντέχι. Διότι ακόμη και αυτές οι ομάδες και οι συντροφίες, αγαπητέ Γκόταμα - δηλαδή, των Βατζτζί και των Μάλλα - έχουν κυριαρχία στο δικό τους βασίλειο - να εκτελέσουν αυτόν που αξίζει εκτέλεση, ή να επιβάλουν πρόστιμο σε αυτόν που αξίζει πρόστιμο, ή να εξορίσουν αυτόν που αξίζει εξορία. Πόσο μάλλον ένας βασιλιάς της πολεμικής κάστας που έχει χριστεί στην κορυφή του κεφαλιού, όπως ο βασιλιάς Πασενάντι της Κοσάλα, ή όπως ο βασιλιάς της Μαγκάντα Ατζατασάττου, γιος της Βεντέχι; Θα είχε, αγαπητέ Γκόταμα, και αξίζει να έχει».

«Τι νομίζεις, Αγγιβέσσανα, εσύ που λες έτσι - "η ύλη είναι ο εαυτός μου", έχεις κυριαρχία σε εκείνη την ύλη - "ας είναι η ύλη μου έτσι, ας μην είναι η ύλη μου έτσι";» Όταν αυτό ειπώθηκε, ο Σάτσάκα, γιος Τζαϊν, έμεινε σιωπηλός. Για δεύτερη φορά ο

Ευλογημένος είπε στον Σάτσακα, γιο Τζαϊν: «Τι νομίζεις, Αγγιβέσσανα, εσύ που λες έτσι - "η ύλη είναι ο εαυτός μου", έχεις κυριαρχία σε εκείνη την ύλη -"ας είναι η ύλη μου έτσι, ας μην είναι η ύλη μου έτσι";» Για δεύτερη φορά ο Σάτσακα, γιος Τζαϊν, έμεινε σιωπηλός. Τότε ο Ευλογημένος είπε στον Σάτσακα, γιο Τζαϊν: «Απάντησε τώρα, Αγγιβέσσανα, τώρα δεν είναι ώρα για σιωπή. Όποιος, Αγγιβέσσανα, ερωτηθεί από τον Τατχάγκατα μια εύλογη ερώτηση μέχρι τρεις φορές και δεν απαντήσει, εδώ και τώρα το κεφάλι του θα σπάσει σε επτά κομμάτια».

Εκείνη την περίοδο ο δαίμονας Βατζιραπάνι, κρατώντας ένα σιδερένιο κεραυνό, φλεγόμενο, λαμπερό, ολόφωτο, στεκόταν στον αέρα πάνω από τον Σάτσακα, γιο Τζαϊν - «Αν αυτός ο Σάτσακα, γιος Τζαϊν, ερωτηθείς από τον Ευλογημένο μια εύλογη ερώτηση μέχρι τρεις φορές, δεν απαντήσει, εδώ και τώρα θα του σπάσω το κεφάλι σε επτά κομμάτια». Αυτόν τον δαίμονα Βατζιραπάνι τον έβλεπε και ο Ευλογημένος και ο Σάτσακα, γιος Τζαϊν. Τότε ο Σάτσακα, γιος Τζαϊν, φοβισμένος, ταραγμένος, με τις τρίχες του ανασηκωμένες, αναζητούσε στέγη στον Ευλογημένο, αναζητούσε καταφύγιο στον Ευλογημένο, αναζητούσε προστασία στον Ευλογημένο, και είπε στον Ευλογημένο: «Ας με ρωτήσει ο αξιότιμος Γκόταμα, θα απαντήσω».

358. «Τι νομίζεις, Αγγιβέσσανα, εσύ που λες έτσι - "η ύλη είναι ο εαυτός μου", έχεις κυριαρχία σε εκείνη την ύλη - "ας είναι η ύλη μου έτσι, ας μην είναι η ύλη μου έτσι";» «Όχι βέβαια, αγαπητέ Γκόταμα».

«Πρόσεχε, Αγγιβέσσανα· αφού προσέξεις, Αγγιβέσσανα, απάντησε. Δεν συνδέεται για σένα το προηγούμενο με το επόμενο ή το επόμενο με το προηγούμενο. Τι νομίζεις, Αγγιβέσσανα, εσύ που λες έτσι - "το αίσθημα είναι ο εαυτός μου", έχεις κυριαρχία σε εκείνο το αίσθημα - "ας είναι το αίσθημά μου έτσι, ας μην είναι το αίσθημά μου έτσι";» «Όχι βέβαια, αγαπητέ Γκόταμα».

«Πρόσεχε, Αγγιβέσσανα· αφού προσέξεις, Αγγιβέσσανα, απάντησε. Δεν συνδέεται για σένα το προηγούμενο με το επόμενο ή το επόμενο με το προηγούμενο. Τι νομίζεις, Αγγιβέσσανα, εσύ που λες έτσι - "η αντίληψη είναι ο εαυτός μου", έχεις κυριαρχία σε εκείνη την αντίληψη - "ας είναι η αντίληψή μου έτσι, ας μην είναι η αντίληψή μου έτσι";» «Όχι βέβαια, αγαπητέ Γκόταμα».

«Πρόσεχε, Αγγιβέσσανα· αφού προσέξεις, Αγγιβέσσανα, απάντησε. Δεν συνδέεται για σένα το προηγούμενο με το επόμενο ή το επόμενο με το προηγούμενο. Τι νομίζεις, Αγγιβέσσανα, εσύ που λες έτσι - "οι δραστηριότητες είναι ο εαυτός μου", έχεις κυριαρχία σε εκείνες τις δραστηριότητες - "ας είναι οι δραστηριότητές μου έτσι, ας μην είναι οι δραστηριότητές μου έτσι";» «Όχι βέβαια, αγαπητέ Γκόταμα».

«Πρόσεχε, Αγγιβέσσανα· αφού προσέξεις, Αγγιβέσσανα, απάντησε. Δεν συνδέεται για σένα το προηγούμενο με το επόμενο ή το επόμενο με το προηγούμενο. Τι νομίζεις, Αγγιβέσσανα, εσύ που λες έτσι - "η συνείδηση είναι ο εαυτός μου", έχεις κυριαρχία σε εκείνη τη συνείδηση - "ας είναι η συνείδησή μου έτσι, ας μην είναι η συνείδησή μου έτσι";» «Όχι βέβαια, αγαπητέ Γκόταμα».

«Πρόσεχε, Αγγιβέσσανα· αφού προσέξεις, Αγγιβέσσανα, απάντησε. Δεν συνδέεται για σένα το προηγούμενο με το επόμενο ή το επόμενο με το προηγούμενο. Τι νομίζεις, Αγγιβέσσανα, η ύλη είναι μόνιμη ή παροδική;» «Παροδική, αγαπητέ Γκόταμα». «Αυτό όμως που είναι παροδικό, είναι οδυνηρό ή ευχάριστο;» «Οδυνηρό, αγαπητέ Γκόταμα».

«Αυτό όμως που είναι παροδικό, οδυνηρό, υποκείμενο σε μεταβολή, είναι άραγε κατάλληλο να το θεωρεί κανείς - 'αυτό είναι δικό μου, αυτό είμαι εγώ, αυτό είναι ο εαυτός μου';» «Όχι βέβαια, αγαπητέ Γκόταμα».

«Τι νομίζεις, Αγγιβέσσανα, το αίσθημα... κ.λπ... η αντίληψη... κ.λπ... οι δραστηριότητες... κ.λπ... τι νομίζεις, Αγγιβέσσανα, η συνείδηση είναι μόνιμη ή παροδική;» «Παροδική, αγαπητέ Γκόταμα». «Αυτό όμως που είναι παροδικό, είναι οδυνηρό ή ευχάριστο;» «Οδυνηρό, αγαπητέ Γκόταμα». «Αυτό όμως που είναι παροδικό, οδυνηρό, υποκείμενο σε μεταβολή, είναι άραγε κατάλληλο να το θεωρεί κανείς - 'αυτό είναι δικό μου, αυτό είμαι εγώ, αυτό είναι ο εαυτός μου';» «Όχι βέβαια, αγαπητέ Γκόταμα».

«Τι νομίζεις, Αγγιβέσσανα, αυτός που είναι προσκολλημένος στον υπαρξιακό πόνο, που έχει προσεγγίσει τον υπαρξιακό πόνο, που έχει καταπιεί τον υπαρξιακό πόνο, που θεωρεί τον υπαρξιακό πόνο ως 'αυτό είναι δικό μου, αυτό είμαι εγώ, αυτό είναι ο εαυτός μου', θα μπορούσε άραγε αυτός ο ίδιος να κατανοήσει πλήρως τον υπαρξιακό πόνο ή να διαμένει έχοντας εξαλείψει πλήρως τον υπαρξιακό πόνο;» «Πώς θα μπορούσε, αγαπητέ Γκόταμα; Όχι βέβαια, αγαπητέ Γκόταμα».

«Τι νομίζεις, Αγγιβέσσανα, αν αυτό είναι έτσι, δεν είσαι εσύ προσκολλημένος στον υπαρξιακό πόνο, έχεις προσεγγίσει τον υπαρξιακό πόνο, έχεις καταπιεί τον υπαρξιακό πόνο, θεωρείς τον υπαρξιακό πόνο - 'αυτό είναι δικό μου, αυτό είμαι εγώ, αυτό είναι ο εαυτός μου';» «Πώς θα μπορούσε να μην είναι έτσι, αγαπητέ Γκόταμα; Έτσι είναι, αγαπητέ Γκόταμα».

359. «Όπως, Αγγιβέσσανα, ένας άνθρωπος που επιθυμεί την ουσία, που αναζητά την ουσία, που περιφέρεται αναζητώντας την ουσία, παίρνοντας ένα κοφτερό τσεκούρι θα εισερχόταν στο δάσος. Αυτός εκεί θα έβλεπε έναν μεγάλο κορμό μπανανιάς, ευθύ, νεαρό, χωρίς ανθοφόρο πυρήνα. Αυτόν θα τον έκοβε στη ρίζα, αφού τον έκοβε στη ρίζα θα τον έκοβε στην κορυφή, αφού τον έκοβε στην κορυφή θα ξετύλιγε τα στρώματα των φύλλων. Αυτός εκεί ξετυλίγοντας τα στρώματα των φύλλων δεν θα έβρισκε ούτε σομφό ξύλο, πόσο μάλλον ουσία; Ακριβώς με τον ίδιο τρόπο εσύ, Αγγιβέσσανα, ρωτώμενος, πιεζόμενος και νουθετούμενος από μένα στη δική σου θέση, είσαι άδειος, κούφιος, ηττημένος. Και όμως αυτά τα λόγια ειπώθηκαν από σένα, Αγγιβέσσανα, στη συνέλευση της Βεσάλι: "Δεν βλέπω κανέναν ασκητή ή βραχμάνο, που έχει Κοινότητα, που έχει ομάδα, που είναι δάσκαλος ομάδας, ακόμη και αυτόν που διακηρύσσει ότι είναι Άξιος, Πλήρως Αυτοφωτισμένος, ο οποίος αν προκληθεί από μένα σε συζήτηση δεν θα έτρεμε, δεν θα έτρεμε ολόκληρος, δεν θα ταραζόταν, του οποίου δεν θα έτρεχε ιδρώτας από τις μασχάλες. Ακόμη κι αν προκαλούσα σε συζήτηση έναν στύλο χωρίς συνείδηση, κι αυτός προκληθείς από μένα σε συζήτηση θα έτρεμε, θα έτρεμε ολόκληρος, θα ταραζόταν. Τι να πει κανείς για ένα ανθρώπινο ον;" Και όμως σε σένα, Αγγιβέσσανα, μερικές σταγόνες ιδρώτα έχουν πέσει από το μέτωπο, αφού διαπέρασαν τον άνω χιτώνα, έχουν σταθεί στο έδαφος. Σε μένα όμως, Αγγιβέσσανα, τώρα δεν υπάρχει ιδρώτας στο σώμα». Έτσι ο Ευλογημένος αποκάλυψε σε εκείνη τη συνέλευση το χρυσόχρωμο σώμα του. Όταν αυτό ειπώθηκε, ο Σάτσακα, γιος Τζαϊν, έμεινε σιωπηλός, ντροπιασμένος, με πεσμένους ώμους, με το κεφάλι σκυμμένο, σκεπτόμενος βαθιά, χωρίς οξυδέρκεια, καθισμένος.

360. Τότε ο Ντουμμούκχα, γιος των Λίτσαβι, γνωρίζοντας ότι ο Σάτσκα, γιος Τζαϊν, ήταν σιωπηλός, ταραγμένος, με πεσμένους ώμους, με το κεφάλι σκυμμένο, σκεπτικός και χωρίς οξυδέρκεια, είπε στον Ευλογημένο: «Μου έρχεται μια παρομοίωση, Ευλογημένε». «Ας σου έρθει, Ντουμμούκχα», είπε ο Ευλογημένος. «Όπως, σεβάσμιε κύριε, κοντά σε ένα χωριό ή μια κωμόπολη υπάρχει μια λιμνούλα. Εκεί θα υπήρχε ένα καβούρι. Τότε, σεβάσμιε κύριε, πολλά αγόρια ή κορίτσια, αφού έβγαιναν από εκείνο το χωριό ή την κωμόπολη, θα κατευθύνονταν προς εκείνη τη λιμνούλα· αφού πλησίαζαν και έμπαιναν σε εκείνη τη λιμνούλα, θα έβγαζαν εκείνο το καβούρι από το νερό και θα το τοποθετούσαν στη στεριά. Όποια δαγκάνα κι αν άπλωνε, σεβάσμιε κύριε, εκείνο το καβούρι, εκείνη ακριβώς τη δαγκάνα εκείνα τα αγόρια ή τα κορίτσια με ξύλο ή με κεραμίδι θα την έκοβαν, θα τη συνέτριβαν, θα τη θρυμμάτιζαν. Έτσι λοιπόν, σεβάσμιε κύριε, εκείνο το καβούρι με όλες τις δαγκάνες του κομμένες, συντριμμένες, θρυμματισμένες, θα ήταν ανίκανο να μπει πάλι σε εκείνη τη λιμνούλα, όπως πριν. Ακριβώς έτσι, σεβάσμιε κύριε, όσες ήταν οι στρεβλώσεις, οι παραπλανήσεις, οι σπασμωδικές κινήσεις του Σάτσκα, γιου Τζαϊν, όλες αυτές έχουν αποκοπεί, συντριφτεί, θρυμματιστεί από τον Ευλογημένο· και ανίκανος τώρα, σεβάσμιε κύριε, είναι ο Σάτσκα, γιος Τζαϊν, να πλησιάσει πάλι τον Ευλογημένο, δηλαδή με σκοπό τη διαμάχη». Όταν αυτό ειπώθηκε, ο Σάτσκα, γιος Τζαϊν, είπε στον Ντουμμούκχα, γιο των Λίτσαβι: «Περίμενε εσύ, Ντουμμούκχα, περίμενε εσύ, Ντουμμούκχα· εμείς δεν συζητάμε μαζί σου, εδώ εμείς συζητάμε με τον αξιότιμο Γκόταμα.

361. «Ας αφήσουμε κατά μέρος, αγαπητέ Γκόταμα, αυτά τα λόγια δικά μας και των άλλων πολλών ασκητών και βραχμάνων. Θα έλεγα ότι είναι απλή φλυαρία. Με ποιον τρόπο όμως ο μαθητής του αξιότιμου Γκόταμα ακολουθεί τη διδασκαλία, ακολουθεί τη νουθεσία, έχει διαβεί τη σκεπτικιστική αμφιβολία, έχει απαλλαγεί από τη σύγχυση, έχει επιτύχει αυτοπεποίθηση, μη εξαρτώμενος από άλλους διαμένει στη διδαχή του Δασκάλου;» «Εδώ, Αγγιβέσσανα, ο μαθητής μου οποιαδήποτε ύλη παρελθούσα, μελλοντική ή παρούσα, εσωτερική ή εξωτερική, χονδροειδής ή λεπτοφυής, κατώτερη ή ανώτερη, μακριά ή κοντά, όλη την ύλη 'αυτό δεν είναι δικό μου, αυτό δεν είμαι εγώ, αυτό δεν είναι ο εαυτός μου' - έτσι αυτό βλέπει όπως πραγματικά είναι με ορθή σοφία· οποιοδήποτε αίσθημα... κ.λπ... οποιαδήποτε αντίληψη... κ.λπ... οποιεσδήποτε δραστηριότητες... κ.λπ... οποιαδήποτε συνείδηση παρελθούσα, μελλοντική ή παρούσα, εσωτερική ή εξωτερική, χονδροειδής ή λεπτοφυής, κατώτερη ή ανώτερη, μακριά ή κοντά, όλη τη συνείδηση 'αυτό δεν είναι δικό μου, αυτό δεν είμαι εγώ, αυτό δεν είναι ο εαυτός μου' - έτσι αυτό βλέπει όπως πραγματικά είναι με ορθή σοφία. Σε αυτό το σημείο, Αγγιβέσσανα, ο μαθητής μου ακολουθεί τη διδασκαλία, ακολουθεί τη νουθεσία, έχει διαβεί τη σκεπτικιστική αμφιβολία, έχει απαλλαγεί από τη σύγχυση, έχει επιτύχει αυτοπεποίθηση, μη εξαρτώμενος από άλλους διαμένει στη διδαχή του Δασκάλου».

«Με ποιον τρόπο όμως, αγαπητέ Γκόταμα, ένας μοναχός είναι Άξιος, που έχει εξαλείψει τις νοητικές διαφθορές, που έχει ολοκληρώσει την άγια ζωή, που έχει κάνει αυτό που έπρεπε να γίνει, που έχει αποθέσει το φορτίο, που έχει επιτύχει τον δικό του σκοπό, που έχει εξαλείψει πλήρως τους δεσμούς του γίγνεσθαι, πλήρως απελευθερωμένος μέσω της τελικής γνώσης;» «Εδώ, Αγγιβέσσανα, ένας μοναχός οποιαδήποτε ύλη παρελθούσα, μελλοντική ή παρούσα, εσωτερική ή εξωτερική, χονδροειδής ή λεπτοφυής, κατώτερη ή ανώτερη, μακριά ή κοντά, όλη την ύλη 'αυτό δεν είναι δικό μου, αυτό δεν είμαι εγώ, αυτό δεν είναι ο εαυτός μου' - έτσι αυτό

έχοντας δει όπως πραγματικά είναι με ορθή σοφία, είναι απελευθερωμένος μέσω της μη προσκόλλησης· οποιοδήποτε αίσθημα... κ.λπ... οποιαδήποτε αντίληψη... κ.λπ... οποιεσδήποτε δραστηριότητες... κ.λπ... οποιαδήποτε συνείδηση παρελθούσα, μελλοντική ή παρούσα, εσωτερική ή εξωτερική, χονδροειδής ή λεπτοφυής, κατώτερη ή ανώτερη, μακριά ή κοντά, όλη τη συνείδηση 'αυτό δεν είναι δικό μου, αυτό δεν είμαι εγώ, αυτό δεν είναι ο εαυτός μου' - έτσι αυτό έχοντας δει όπως πραγματικά είναι με ορθή σοφία, είναι απελευθερωμένος μέσω της μη προσκόλλησης. Σε αυτό το σημείο, Αγγιβέσσανα, ένας μοναχός είναι Άξιος, που έχει εξαλείψει τις νοητικές διαφθορές, που έχει ολοκληρώσει την άγια ζωή, που έχει κάνει αυτό που έπρεπε να γίνει, που έχει αποθέσει το φορτίο, που έχει επιτύχει τον δικό του σκοπό, που έχει εξαλείψει πλήρως τους δεσμούς του γίνεσθαι, πλήρως απελευθερωμένος μέσω της τελικής γνώσης. Ένας μοναχός με έτσι απελευθερωμένο νου, Αγγιβέσσανα, είναι προικισμένος με τρία ανυπέρβλητα πράγματα - με την ανυπέρβλητη ενόραση, με την ανυπέρβλητη πρακτική, με την ανυπέρβλητη απελευθέρωση. Ένας μοναχός με έτσι απελευθερωμένο νου, Αγγιβέσσανα, τιμάει μόνο τον Τατχάγκατα, σέβεται, αποδίδει ευλάβεια, δείχνει ευσέβεια - ο Ευλογημένος είναι Φωτισμένος και διδάσκει τη Διδασκαλία για τον φωτισμό· ο Ευλογημένος είναι δαμασμένος και διδάσκει τη Διδασκαλία για το δάμασμα· ο Ευλογημένος είναι γαλήνιος και διδάσκει τη Διδασκαλία για τη νοητική ηρεμία· ο Ευλογημένος έχει διαβεί και διδάσκει τη Διδασκαλία για τη διάβαση· ο Ευλογημένος έχει επιτύχει το τελικό Νιμπάνα και διδάσκει τη Διδασκαλία για το τελικό Νιμπάνα».

362. Όταν αυτό ειπώθηκε, ο Σάτσκα, γιος Τζαϊν, είπε στον Ευλογημένο: «Εμείς οι ίδιοι, αγαπητέ Γκόταμα, είμαστε αλαζόνες, εμείς είμαστε θρασεείς, εμείς που νομίσαμε ότι μπορούσαμε να προκαλέσουμε τον αξιότιμο Γκόταμα με επιχείρημα προς επιχείρημα. Διότι, αγαπητέ Γκόταμα, θα μπορούσε να υπάρξει ευημερία για έναν άνθρωπο που συναντά έναν εξαγριωμένο ελέφαντα, αλλά όμως δεν θα μπορούσε να υπάρξει ευημερία για έναν άνθρωπο που συναντά τον αξιότιμο Γκόταμα. Διότι, αγαπητέ Γκόταμα, θα μπορούσε να υπάρξει ευημερία για έναν άνθρωπο που συναντά μια φλεγόμενη μάζα φωτιάς, αλλά όμως δεν θα μπορούσε να υπάρξει ευημερία για έναν άνθρωπο που συναντά τον αξιότιμο Γκόταμα. Διότι, αγαπητέ Γκόταμα, θα μπορούσε να υπάρξει ευημερία για έναν άνθρωπο που συναντά ένα δηλητηριώδες φίδι με τρομερό δηλητήριο, αλλά όμως δεν θα μπορούσε να υπάρξει ευημερία για έναν άνθρωπο που συναντά τον αξιότιμο Γκόταμα. Εμείς οι ίδιοι, αγαπητέ Γκόταμα, είμαστε αλαζόνες, εμείς είμαστε θρασεείς, εμείς που νομίσαμε ότι μπορούσαμε να προκαλέσουμε τον αξιότιμο Γκόταμα με επιχείρημα προς επιχείρημα. Ας αποδεχθεί ο αξιότιμος Γκόταμα το αυριανό γεύμα μου μαζί με την Κοινότητα των μοναχών». Ο Ευλογημένος αποδέχθηκε με σιωπή.

363. Τότε ο Σάτσκα, γιος Τζαϊν, γνωρίζοντας τη συναίνεση του Ευλογημένου, απευθύνθηκε σε εκείνους τους Λίτσαβι: «Ας ακούσουν οι αξιότιμοι Λίτσαβι· ο ασκητής Γκόταμα έχει προσκληθεί από μένα για αύριο μαζί με την Κοινότητα των μοναχών. Γι' αυτό ας μου φέρετε ό,τι θεωρείτε κατάλληλο για αυτόν». Τότε εκείνοι οι Λίτσαβι, αφού πέρασε εκείνη η νύχτα, έφεραν στον Σάτσκα, γιο Τζαϊν, περίπου πεντακόσια δοχεία μαγειρεμένου ρυζιού ως προσφορά τροφής. Τότε ο γιος Τζαϊν, αφού έβαλε να ετοιμάσουν εξαίσια στερεά και μαλακή τροφή στο δικό του πάρκο, ανακοίνωσε στον Ευλογημένο την κατάλληλη ώρα: «Είναι η ώρα, αγαπητέ Γκόταμα, το γεύμα είναι έτοιμο». Τότε ο Ευλογημένος, αφού ντύθηκε το πρωί και πήρε το κύπελλο και τους χιτώνες του, πήγε στο πάρκο του Σάτσκα, γιου Τζαϊν· αφού

έφτασε, κάθισε στο προετοιμασμένο κάθισμα μαζί με την Κοινότητα των μοναχών. Τότε ο Σάτσκα, γιος Τζαΐν, ιδιοχείρως ικανοποίησε και περιποιήθηκε την Κοινότητα των μοναχών με επικεφαλής τον Βούδα με εξαίσια στερεά και μαλακή τροφή. Τότε ο Σάτσκα, γιος Τζαΐν, όταν ο Ευλογημένος τελείωσε να τρώει και είχε απομακρύνει το χέρι του από το κύπελλο, πήρε κάποιο χαμηλό κάθισμα και κάθισε στο πλάι. Καθισμένος στο πλάι, ο Σάτσκα, γιος Τζαΐν, είπε στον Ευλογημένο: «Αυτή η αξιέπαινη πράξη και το μεγαλείο της αξιέπαινης πράξης σε αυτή τη δωρεά, αγαπητέ Γκόταμα, ας είναι για την ευτυχία των δωρητών». «Ό,τι, Αγγιβέσσανα, προέρχεται από έναν τέτοιο άξιο προσφορών που δεν είναι χωρίς πάθος, δεν είναι χωρίς μίσος, δεν είναι χωρίς αυταπάτη, αυτό θα ανήκει στους δωρητές. Ό,τι, Αγγιβέσσανα, προέρχεται από έναν όπως εγώ άξιο προσφορών που είναι χωρίς πάθος, χωρίς μίσος, χωρίς αυταπάτη, αυτό θα ανήκει σε σένα».

Τέλος της ομιλίας Τσούλασατσάκα, πέμπτη.

6. Η μεγαλύτερη ομιλία στον Σάτσκα

364. Έτσι έχω ακούσει - Κάποτε ο Ευλογημένος διέμενε στη Βεσάλι, στο Μεγάλο Δάσος, στην Αίθουσα με το Αετωματικό Στέγαστρο. Εκείνη την περίοδο ο Ευλογημένος, την πρωινή περίοδο της ημέρας, ήταν καλά ντυμένος, και αφού πήρε το κύπελλο και τους χιτώνες του, επιθυμούσε να μπει στη Βεσάλι για προσφερόμενη τροφή. Τότε ο Σάτσκα, γιος Τζαΐν, περπατώντας εδώ κι εκεί για περίπατο, κατευθύνθηκε προς την Αίθουσα με το Αετωματικό Στέγαστρο στο Μεγάλο Δάσος. Ο σεβάσμιος Άναντα είδε τον Σάτσκα, γιο Τζαΐν, να έρχεται από μακριά. Αφού είδε τον Ευλογημένο, είπε: «Αυτός, σεβάσμιε κύριε, ο Σάτσκα, γιος Τζαΐν, έρχεται, ομιλητής συζητήσεων, αυτοαποκαλούμενος σοφός, θεωρούμενος αξιοσέβαστος από πολύ κόσμο. Αυτός, σεβάσμιε κύριε, επιθυμεί να κατηγορήσει τον Βούδα, επιθυμεί να κατηγορήσει τη Διδασκαλία, επιθυμεί να κατηγορήσει την Κοινότητα. Καλό θα ήταν, σεβάσμιε κύριε, ο Ευλογημένος να καθίσει για λίγο από συμπόνια». Ο Ευλογημένος κάθισε στο προετοιμασμένο κάθισμα. Τότε ο Σάτσκα, γιος Τζαΐν, πλησίασε τον Ευλογημένο· αφού πλησίασε, χαιρέτησε τον Ευλογημένο, και αφού ολοκλήρωσε την ευγενική και αξιομνημόνευτη συζήτηση, κάθισε στο πλάι. Καθισμένος στο πλάι, ο Σάτσκα, γιος Τζαΐν, είπε στον Ευλογημένο:

365. «Υπάρχουν, αγαπητέ Γκόταμα, κάποιοι ασκητές και βραχμάνοι που διαμένουν αφοσιωμένοι στην επιδίωξη της σωματικής ανάπτυξης, όχι στη νοητική ανάπτυξη. Διότι αυτοί, αγαπητέ Γκόταμα, βιώνουν σωματικό δυσάρεστο αίσθημα. Κάποτε στο παρελθόν, αγαπητέ Γκόταμα, σε κάποιον που πλήττεται από σωματικό δυσάρεστο αίσθημα θα υπάρξει ακαμψία των μηρών, η καρδιά του θα σπάσει, ζεστό αίμα θα αναβλύσει από το στόμα του, θα φτάσει στην τρέλα και τη νοητική διατάραξη. Σε αυτόν, αγαπητέ Γκόταμα, η συνείδηση ακολουθεί το σώμα, λειτουργεί υπό την κυριαρχία του σώματος. Για ποιο λόγο; Επειδή η συνείδηση δεν είναι αναπτυγμένη. Υπάρχουν όμως, αγαπητέ Γκόταμα, κάποιοι ασκητές και βραχμάνοι που διαμένουν αφοσιωμένοι στην επιδίωξη της νοητικής ανάπτυξης, όχι στη σωματική ανάπτυξη. Διότι αυτοί, αγαπητέ Γκόταμα, βιώνουν νοητικό δυσάρεστο αίσθημα. Κάποτε στο παρελθόν, αγαπητέ Γκόταμα, σε κάποιον που πλήττεται από νοητικό δυσάρεστο αίσθημα θα υπάρξει ακαμψία των μηρών, η καρδιά του θα σπάσει, ζεστό αίμα θα αναβλύσει από το στόμα του, θα φτάσει στην τρέλα και τη νοητική διατάραξη. Σε αυτόν, αγαπητέ Γκόταμα, το σώμα ακολουθεί τη συνείδηση, λειτουργεί υπό την

κυριαρχία της συνείδησης. Για ποιο λόγο; Επειδή το σώμα δεν είναι αναπτυγμένο. Γι' αυτό, αγαπητέ Γκόταμα, έτσι σκέφτομαι - 'σίγουρα οι μαθητές του αξιότιμου Γκόταμα διαμένουν αφοσιωμένοι στην επιδίωξη της νοητικής ανάπτυξης, όχι στη σωματική ανάπτυξη'».

366. «Πώς όμως, Αγγιβέσσανα, έχεις ακούσει για την ανάπτυξη του σώματος;» «Δηλαδή - ο Νάντα Βάτσα, ο Κίσα Σαγκίτσα, ο Μάκκχαλι Γκοσάλα - αυτοί, αγαπητέ Γκόταμα, είναι γυμνοί ασκητές, χωρίς περιορισμούς στη συμπεριφορά τους, γλείφουν τα χέρια τους, δεν έρχονται όταν τους λένε "έλα, σεβάσμιε", δεν στέκονται όταν τους λένε "στάσου, σεβάσμιε", δεν δέχονται τροφή που τους φέρνουν, ούτε τροφή ειδικά παρασκευασμένη για αυτούς, ούτε συναινούν σε πρόσκληση. Αυτοί δεν δέχονται τροφή από το στόμιο της στάμνας, δεν δέχονται από το στόμιο του καλαθιού, ούτε πέρα από το κατώφλι, ούτε πέρα από ένα ραβδί, ούτε πέρα από ένα γουδοχέρι, ούτε από δύο που τρώνε μαζί, ούτε από έγκυο γυναίκα, ούτε από γυναίκα που θηλάζει, ούτε από γυναίκα που συνευρίσκεται με άνδρα, ούτε από συλλογές τροφής, ούτε όπου στέκεται σκύλος, ούτε όπου πετούν μύγες σε σμήνη, δεν τρώνε ψάρι, δεν τρώνε κρέας, δεν πίνουν οινοπνευματώδη ποτά, δεν πίνουν ζυμωμένα ποτά, δεν πίνουν νερό από πίτoura. Αυτοί είτε παίρνουν τροφή από ένα σπίτι και τρώνε μία μπουκιά, είτε παίρνουν τροφή από δύο σπίτια και τρώνε δύο μπουκιές... κ.λπ... είτε παίρνουν τροφή από επτά σπίτια και τρώνε επτά μπουκιές. Συντηρούνται ακόμη και με μία μερίδα, συντηρούνται ακόμη και με δύο μερίδες... κ.λπ... συντηρούνται ακόμη και με επτά μερίδες. Τρώνε τροφή ακόμη και μία φορά την ημέρα, τρώνε τροφή ακόμη και μία φορά κάθε δύο ημέρες... κ.λπ... τρώνε τροφή ακόμη και μία φορά κάθε επτά ημέρες. Έτσι διαμένουν αφοσιωμένοι σε τέτοιου είδους επιδίωξη περιοδικής κατανάλωσης τροφής ακόμη και κάθε μισό μήνα».

«Μήπως όμως, Αγγιβέσσανα, συντηρούνται μόνο με τόσα;» «Όχι βέβαια, αγαπητέ Γκόταμα. Μερικές φορές, αγαπητέ Γκόταμα, τρώνε εξαιρετικές στερεές τροφές, τρώνε εξαιρετικές τροφές, γεύονται εξαιρετικά γλυκά, πίνουν εξαιρετικά ροφήματα. Αυτοί δίνουν δύναμη σε αυτό το σώμα, το αναπτύσσουν, το παχαίνουν».

«Αυτό λοιπόν, Αγγιβέσσανα, που πρώτα εγκαταλείπουν και μετά συσσωρεύουν, έτσι υπάρχει αύξηση και μείωση αυτού του σώματος. Πώς όμως, Αγγιβέσσανα, έχεις ακούσει για την ανάπτυξη της συνείδησης;» Ο Σάτσακα, γιος Τζαϊν, όταν ρωτήθηκε από τον Ευλογημένο για την ανάπτυξη της συνείδησης, δεν μπόρεσε να απαντήσει.

367. Τότε ο Ευλογημένος είπε στον Σάτσακα, γιο Τζαϊν: «Ακόμη και αυτή η προηγούμενη ανάπτυξη του σώματος που περιέγραψες, Αγγιβέσσανα, δεν είναι έγκυρη ανάπτυξη του σώματος στη διαγωγή των ευγενών. Εσύ, Αγγιβέσσανα, δεν αναγνώρισες ούτε την ανάπτυξη του σώματος, πώς λοιπόν θα γνωρίζεις την ανάπτυξη της συνείδησης; Αλλά, Αγγιβέσσανα, πώς κάποιος έχει μη αναπτυγμένο σώμα και μη αναπτυγμένη συνείδηση, και πώς κάποιος έχει αναπτυγμένο σώμα και αναπτυγμένη συνείδηση. Άκουσέ το, πρόσεχε καλά, θα μιλήσω». «Ναι, αγαπητέ», απάντησε ο Σάτσακα, γιος Τζαϊν, στον Ευλογημένο. Ο Ευλογημένος είπε αυτό:

368. «Και πώς, Αγγιβέσσανα, κάποιος έχει μη αναπτυγμένο σώμα και μη αναπτυγμένη συνείδηση; Εδώ, Αγγιβέσσανα, σε έναν αμαθή κοινό άνθρωπο εγείρεται ευχάριστο αίσθημα. Αυτός πληττόμενος από ευχάριστο αίσθημα γίνεται προσκολλημένος στην ευχαρίστηση και περιπίπτει σε προσκόλληση στην ευχαρίστηση. Αυτό το ευχάριστο αίσθημά του καταπαύει. Με την παύση του

ευχάριστου αισθήματος εγείρεται δυσάρεστο αίσθημα. Αυτός πληττόμενος από δυσάρεστο αίσθημα θλίβεται, εξαντλείται, θρηνεί, χτυπώντας το στήθος του κλαίει, περιπίπτει σε σύγχυση. Σε αυτόν, Αγγιβέσσανα, ακόμη και το εγερθέν ευχάριστο αίσθημα κατακυριεύει τη συνείδηση λόγω του μη αναπτυγμένου σώματος, ακόμη και το εγερθέν δυσάρεστο αίσθημα κατακυριεύει τη συνείδηση λόγω της μη αναπτυγμένης συνείδησης. Σε οποιονδήποτε, Αγγιβέσσανα, έτσι και από τις δύο πλευρές ακόμη και το εγερθέν ευχάριστο αίσθημα κατακυριεύει τη συνείδηση λόγω του μη αναπτυγμένου σώματος, ακόμη και το εγερθέν δυσάρεστο αίσθημα κατακυριεύει τη συνείδηση λόγω της μη αναπτυγμένης συνείδησης, έτσι, Αγγιβέσσανα, κάποιος έχει μη αναπτυγμένο σώμα και μη αναπτυγμένη συνείδηση.

369. «Και πώς, Αγγιβέσσανα, κάποιος έχει αναπτυγμένο σώμα και αναπτυγμένη συνείδηση; Εδώ, Αγγιβέσσανα, σε έναν μορφωμένο ευγενή μαθητή εγείρεται ευχάριστο αίσθημα. Αυτός πληττόμενος από ευχάριστο αίσθημα δεν γίνεται προσκολλημένος στην ευχαρίστηση και δεν περιπίπτει σε προσκόλληση στην ευχαρίστηση. Αυτό το ευχάριστο αίσθημά του καταπαύει. Με την παύση του ευχάριστου αισθήματος εγείρεται δυσάρεστο αίσθημα. Αυτός πληττόμενος από δυσάρεστο αίσθημα δεν θλίβεται, δεν εξαντλείται, δεν θρηνεί, δεν κλαίει χτυπώντας το στήθος του, δεν περιπίπτει σε σύγχυση. Σε αυτόν, Αγγιβέσσανα, ακόμη και το εγερθέν ευχάριστο αίσθημα δεν κατακυριεύει τη συνείδηση λόγω του αναπτυγμένου σώματος, ακόμη και το εγερθέν δυσάρεστο αίσθημα δεν κατακυριεύει τη συνείδηση λόγω της αναπτυγμένης συνείδησης. Σε οποιονδήποτε, Αγγιβέσσανα, έτσι και από τις δύο πλευρές ακόμη και το εγερθέν ευχάριστο αίσθημα δεν κατακυριεύει τη συνείδηση λόγω του αναπτυγμένου σώματος, ακόμη και το εγερθέν δυσάρεστο αίσθημα δεν κατακυριεύει τη συνείδηση λόγω της αναπτυγμένης συνείδησης. Έτσι, Αγγιβέσσανα, κάποιος έχει αναπτυγμένο σώμα και αναπτυγμένη συνείδηση».

370. «Έτσι έχω πίστη στον αξιότιμο Γκόταμα! Διότι ο αξιότιμος Γκόταμα έχει αναπτυγμένο σώμα και αναπτυγμένη συνείδηση». «Σίγουρα αυτή η ρήση σου, Αγγιβέσσανα, ειπώθηκε προσβάλλοντας και επιτιθέμενη, αλλά όμως θα σου απαντήσω. Από τότε που εγώ, Αγγιβέσσανα, αφού ξύρισα τα μαλλιά και τα γένια μου και ντύθηκα με ώχρινα ρούχα, εγκατέλειψα την οικογενειακή ζωή για την άστεγη ζωή, βεβαίως ένα εγερθέν ευχάριστο αίσθημα να κατακυριεύει τη συνείδησή μου, ή ένα εγερθέν δυσάρεστο αίσθημα να κατακυριεύει τη συνείδησή μου· αυτό είναι αδύνατον».

«Σίγουρα δεν εγείρεται στον αξιότιμο Γκόταμα τέτοιου είδους ευχάριστο αίσθημα που όταν εγερθεί θα κατακυριεύει τη συνείδηση· σίγουρα δεν εγείρεται στον αξιότιμο Γκόταμα τέτοιου είδους δυσάρεστο αίσθημα που όταν εγερθεί θα κατακυριεύει τη συνείδηση».

371. «Πώς θα μπορούσε να μην είναι, Αγγιβέσσανα; Εδώ σε μένα, Αγγιβέσσανα, πριν ακόμα από την ανώτατη φώτιση, όταν δεν είχα ακόμα αφυπνιστεί πλήρως, όντας ακόμα Μπόντχισαττα, ήρθε αυτή η σκέψη - "Η οικογενειακή ζωή είναι εγκλεισμός, ένα μονοπάτι σκόνης· η αναχώρηση είναι σαν τον ανοιχτό ουρανό. Δεν είναι εύκολο για κάποιον που ζει εντός οικίας να ακολουθήσει την άγια ζωή απόλυτα ολοκληρωμένη, απόλυτα αγνή, γυαλισμένη σαν κοχύλι. Γιατί να μην ξυρίσω τα μαλλιά και τα γένια μου, να ντυθώ με ώχρινα ρούχα και να εγκαταλείψω την οικογενειακή ζωή για την άστεγη ζωή; Έτσι εγώ, Αγγιβέσσανα, αργότερα, ενώ ήμουν ακόμα νέος με κατάμαυρα μαλλιά, προικισμένος με ευλογημένη νεότητα, στην πρώτη περίοδο

της ζωής μου, παρά τη θέληση των γονιών μου που είχαν δακρυσμένα πρόσωπα και έκλαιγαν, αφού ξύρισα τα μαλλιά και τα γένια μου και ντύθηκα με ωχρίνα ρούχα, εγκατέλειψα την οικογενειακή ζωή για την άστεγη ζωή. Έχοντας αναχωρήσει έτσι, αναζητώντας τι είναι το καλό, αναζητώντας την ανυπέρβλητη εξαιρετική κατάσταση ειρήνης, πλησίασα τον Αλάρ Καλάμα· αφού πλησίασα, είπα στον Αλάρ Καλάμα: «Επιθυμώ, φίλε Καλάμα, να ζήσω την άγια ζωή σε αυτή τη Διδασκαλία και διαγωγή». Όταν αυτό ειπώθηκε, Αγγιβέσσανα, ο Αλάρ Καλάμα μου είπε: «Ας παραμείνει ο σεβάσμιος· τέτοια είναι αυτή η διδασκαλία, όπου ένας νοήμων άνθρωπος σε σύντομο χρόνο μπορεί ο ίδιος με άμεση γνώση να συνειδητοποιήσει τη διδαχή του δασκάλου του, έχοντας επιτύχει, να παραμείνει». Έτσι εγώ, Αγγιβέσσανα, σε σύντομο χρόνο, γρήγορα, εξέμαθα εκείνη τη διδασκαλία. Έτσι εγώ, Αγγιβέσσανα, μόνο με το κούνημα των χειλιών, μόνο με την επανάληψη αυτών που ειπώθηκαν, διακήρυττα τον ισχυρισμό της γνώσης και τον ισχυρισμό του πρεσβύτερου, και δήλωνα «γνωρίζω, βλέπω», εγώ και άλλοι. Σε μένα, Αγγιβέσσανα, ήρθε αυτή η σκέψη: «Ο Αλάρ Καλάμα δεν διακηρύσσει αυτή τη διδασκαλία μόνο με απλή πίστη, λέγοντας "έχοντας ο ίδιος κατανοήσει πλήρως με άμεση γνώση, έχοντας επιτύχει, παραμένω"· σίγουρα ο Αλάρ Καλάμα διαμένει γνωρίζοντας και βλέποντας αυτή τη διδασκαλία».

«Τότε εγώ, Αγγιβέσσανα, πλησίασα τον Αλάρ Καλάμα· αφού πλησίασα, είπα στον Αλάρ Καλάμα: «Σε ποιο βαθμό, φίλε Καλάμα, διακηρύσσεις αυτή τη διδασκαλία λέγοντας "έχοντας ο ίδιος κατανοήσει πλήρως με άμεση γνώση, έχοντας επιτύχει, παραμένω";» Όταν αυτό ειπώθηκε, Αγγιβέσσανα, ο Αλάρ Καλάμα διακήρυξε το επίπεδο της μηδαμινότητας. Σε μένα, Αγγιβέσσανα, ήρθε αυτή η σκέψη: «Δεν έχει μόνο ο Αλάρ Καλάμα πίστη, κι εγώ έχω πίστη· δεν έχει μόνο ο Αλάρ Καλάμα ενεργητικότητα, κι εγώ έχω ενεργητικότητα· δεν έχει μόνο ο Αλάρ Καλάμα μνήμη, κι εγώ έχω μνήμη· δεν έχει μόνο ο Αλάρ Καλάμα αυτοσυγκέντρωση, κι εγώ έχω αυτοσυγκέντρωση· δεν έχει μόνο ο Αλάρ Καλάμα σοφία, κι εγώ έχω σοφία. Γιατί να μην αγωνιστώ για την πραγμάτωση εκείνης της διδασκαλίας που ο Αλάρ Καλάμα διακηρύσσει λέγοντας "έχοντας ο ίδιος κατανοήσει πλήρως με άμεση γνώση, έχοντας επιτύχει, παραμένω";» Έτσι εγώ, Αγγιβέσσανα, σε σύντομο χρόνο, γρήγορα, έχοντας ο ίδιος κατανοήσει πλήρως με άμεση γνώση εκείνη τη διδασκαλία, έχοντας επιτύχει, διέμενα.

«Τότε εγώ, Αγγιβέσσανα, πλησίασα τον Αλάρ Καλάμα· αφού πλησίασα, είπα στον Αλάρ Καλάμα: «Σε αυτό το βαθμό, φίλε Καλάμα, διακηρύσσεις αυτή τη διδασκαλία έχοντας ο ίδιος κατανοήσει πλήρως με άμεση γνώση, έχοντας επιτύχει;» «Σε αυτό το βαθμό πράγματι, φίλε, διακηρύσσω αυτή τη διδασκαλία έχοντας ο ίδιος κατανοήσει πλήρως με άμεση γνώση, έχοντας επιτύχει». «Κι εγώ πράγματι, φίλε, σε αυτό το βαθμό διαμένω έχοντας ο ίδιος κατανοήσει πλήρως με άμεση γνώση αυτή τη διδασκαλία, έχοντας επιτύχει». «Είμαστε τυχεροί, φίλε, είναι καλή τύχη για μας, φίλε, που βλέπουμε έναν τέτοιο σεβάσμιο σύντροφο στην άγια ζωή. Έτσι τη διδασκαλία που εγώ ο ίδιος έχοντας κατανοήσει πλήρως με άμεση γνώση, έχοντας επιτύχει, διακηρύττω, αυτή τη διδασκαλία εσύ ο ίδιος έχοντας κατανοήσει πλήρως με άμεση γνώση, έχοντας επιτύχει, διαμένεις· τη διδασκαλία που εσύ ο ίδιος έχοντας κατανοήσει πλήρως με άμεση γνώση, έχοντας επιτύχει, διαμένεις, αυτή τη διδασκαλία εγώ ο ίδιος έχοντας κατανοήσει πλήρως με άμεση γνώση, έχοντας επιτύχει, διακηρύττω. Έτσι τη διδασκαλία που εγώ γνωρίζω, αυτή τη διδασκαλία εσύ γνωρίζεις· τη διδασκαλία που εσύ γνωρίζεις, αυτή τη διδασκαλία εγώ γνωρίζω. Έτσι όπως είμαι εγώ, τέτοιος είσαι εσύ· όπως είσαι εσύ, τέτοιος είμαι εγώ. Έλα τώρα,

φίλε, και οι δύο μαζί ας φροντίζουμε αυτή την ομάδα». Έτσι λοιπόν, Αγγιβέσσανα, ο Αλάρα Καλάμα, ενώ ήταν ο δάσκαλός μου, εμένα που ήμουν μαθητευόμενος με τοποθέτησε ίσο με τον εαυτό του, και με τίμησε με υψηλή τιμή. Σε μένα, Αγγιβέσσανα, ήρθε αυτή η σκέψη: «Αυτή η διδασκαλία δεν οδηγεί στην αποστασιοποίηση, δεν οδηγεί στο μη πάθος, δεν οδηγεί στην παύση, δεν οδηγεί στη γαλήνη, δεν οδηγεί στην άμεση γνώση, δεν οδηγεί στην ανώτατη φώτιση, δεν οδηγεί στο Νιμπάνα, αλλά μόνο στην επαναγέννηση στο επίπεδο της μηδαμινότητας». Έτσι εγώ, Αγγιβέσσανα, μη ικανοποιούμενος με αυτή τη διδασκαλία, αποστασιοποιούμενος από αυτή τη διδασκαλία, έφυγα.

372. «Έτσι εγώ, Αγγιβέσσανα, αναζητώντας τι είναι το καλό, αναζητώντας την ανυπέρβλητη εξαιρετη κατάσταση ειρήνης, πλησίασα τον Ουντάκα, τον γιο του Ράμα· αφού πλησίασα, είπα στον Ουντάκα, τον γιο του Ράμα: "Επιθυμώ, φίλε, να ζήσω την άγια ζωή σε αυτή τη Διδασκαλία και διαγωγή". Όταν αυτό ειπώθηκε, Αγγιβέσσανα, ο Ουντάκα, ο γιος του Ράμα, μου είπε: «Ας παραμείνει ο σεβάσμιος· τέτοια είναι αυτή η διδασκαλία, όπου ένας νοήμων άνθρωπος σε σύντομο χρόνο μπορεί ο ίδιος με άμεση γνώση να συνειδητοποιήσει τη διδαχή του δασκάλου του, έχοντας επιτύχει, να παραμείνει». Έτσι εγώ, Αγγιβέσσανα, σε σύντομο χρόνο, γρήγορα, εξέμαθα εκείνη τη διδασκαλία. Έτσι εγώ, Αγγιβέσσανα, μόνο με το κούνημα των χειλιών, μόνο με την επανάληψη αυτών που ειπώθηκαν, διακήρυττα τον ισχυρισμό της γνώσης και τον ισχυρισμό του πρεσβύτερου, και δήλωνα «γνωρίζω, βλέπω», εγώ και άλλοι. Σε μένα, Αγγιβέσσανα, ήρθε αυτή η σκέψη: "Ο Ράμα δεν διακήρυξε αυτή τη διδασκαλία μόνο με απλή πίστη, λέγοντας 'έχοντας ο ίδιος κατανοήσει πλήρως με άμεση γνώση, έχοντας επιτύχει, παραμένω'· σίγουρα ο Ράμα διέμενε γνωρίζοντας και βλέποντας αυτή τη διδασκαλία". Τότε εγώ, Αγγιβέσσανα, πλησίασα τον Ουντάκα, τον γιο του Ράμα· αφού πλησίασα, είπα στον Ουντάκα, τον γιο του Ράμα: "Σε ποιο βαθμό, φίλε Ράμα, διακήρυξες αυτή τη διδασκαλία λέγοντας 'έχοντας ο ίδιος κατανοήσει πλήρως με άμεση γνώση, έχοντας επιτύχει, παραμένω';" Όταν αυτό ειπώθηκε, Αγγιβέσσανα, ο Ουντάκα, ο γιος του Ράμα, διακήρυξε το επίπεδο της μήτε-αντίληψης-μήτε-μη-αντίληψης. Σε μένα, Αγγιβέσσανα, ήρθε αυτή η σκέψη: "Δεν είχε μόνο ο Ράμα πίστη, κι εγώ έχω πίστη· δεν είχε μόνο ο Ράμα ενεργητικότητα, κι εγώ έχω ενεργητικότητα· δεν είχε μόνο ο Ράμα μνήμη, κι εγώ έχω μνήμη· δεν είχε μόνο ο Ράμα αυτοσυγκέντρωση, κι εγώ έχω αυτοσυγκέντρωση· δεν είχε μόνο ο Ράμα σοφία, κι εγώ έχω σοφία· γιατί να μην αγωνιστώ για την πραγμάτωση εκείνης της διδασκαλίας που ο Ράμα διακήρυξε λέγοντας 'έχοντας ο ίδιος κατανοήσει πλήρως με άμεση γνώση, έχοντας επιτύχει, παραμένω';" Έτσι εγώ, Αγγιβέσσανα, σε σύντομο χρόνο, γρήγορα, έχοντας ο ίδιος κατανοήσει πλήρως με άμεση γνώση εκείνη τη διδασκαλία, έχοντας επιτύχει, διέμενα.

«Τότε εγώ, Αγγιβέσσανα, πλησίασα τον Ουντάκα, τον γιο του Ράμα· αφού πλησίασα, είπα στον Ουντάκα, τον γιο του Ράμα: "Σε αυτό το βαθμό, φίλε, ο Ράμα διακήρυξε αυτή τη διδασκαλία έχοντας ο ίδιος κατανοήσει πλήρως με άμεση γνώση, έχοντας επιτύχει;" "Σε αυτό το βαθμό πράγματι, φίλε, ο Ράμα διακήρυξε αυτή τη διδασκαλία έχοντας ο ίδιος κατανοήσει πλήρως με άμεση γνώση, έχοντας επιτύχει". «Κι εγώ πράγματι, φίλε, σε αυτό το βαθμό διαμένω έχοντας ο ίδιος κατανοήσει πλήρως με άμεση γνώση αυτή τη διδασκαλία, έχοντας επιτύχει». «Είμαστε τυχεροί, φίλε, είναι καλή τύχη για μας, φίλε, που βλέπουμε έναν τέτοιο σεβάσμιο σύντροφο στην άγια ζωή. Έτσι τη διδασκαλία που ο Ράμα ο ίδιος έχοντας κατανοήσει πλήρως με άμεση γνώση, έχοντας επιτύχει, διακήρυξε, αυτή τη διδασκαλία εσύ ο ίδιος έχοντας

κατανοήσει πλήρως με άμεση γνώση, έχοντας επιτύχει, διαμένεις· τη διδασκαλία που εσύ ο ίδιος έχοντας κατανοήσει πλήρως με άμεση γνώση, έχοντας επιτύχει, διαμένεις, αυτή τη διδασκαλία ο Ράμα ο ίδιος έχοντας κατανοήσει πλήρως με άμεση γνώση, έχοντας επιτύχει, διακήρυξε. Έτσι τη διδασκαλία που ο Ράμα κατανόησε πλήρως, αυτή τη διδασκαλία εσύ γνωρίζεις· τη διδασκαλία που εσύ γνωρίζεις, αυτή τη διδασκαλία ο Ράμα κατανόησε πλήρως. Έτσι όπως ήταν ο Ράμα, τέτοιος είσαι εσύ· όπως είσαι εσύ, τέτοιος ήταν ο Ράμα. Έλα τώρα, φίλε, εσύ φρόντιζε αυτή την ομάδα". Έτσι λοιπόν, Αγγιβέσσανα, ο Ουντάκα, ο γιος του Ράμα, ενώ ήταν σύντροφός μου στην άγια ζωή, με τοποθέτησε στη θέση του δασκάλου, και με τίμησε με υψηλή τιμή. Σε μένα, Αγγιβέσσανα, ήρθε αυτή η σκέψη: "Αυτή η διδασκαλία δεν οδηγεί στην αποστασιοποίηση, δεν οδηγεί στο μη πάθος, δεν οδηγεί στην παύση, δεν οδηγεί στη γαλήνη, δεν οδηγεί στην άμεση γνώση, δεν οδηγεί στην ανώτατη φώτιση, δεν οδηγεί στο Νιμπάνα, αλλά μόνο στην επαναγέννηση στο επίπεδο της μήτε-αντίληψης-μήτε-μη-αντίληψης". Έτσι εγώ, Αγγιβέσσανα, μη ικανοποιούμενος με αυτή τη διδασκαλία, αποστασιοποιούμενος από αυτή τη διδασκαλία, έφυγα.

373. «Έτσι εγώ, Αγγιβέσσανα, αναζητώντας τι είναι το καλό, αναζητώντας την ανυπέρβλητη εξαίρετη κατάσταση ειρήνης, περιπλανώμενος σταδιακά στους Μαγκάντα, έφτασα στο χωριό Σενάνι κοντά στην Ουρουβέλα. Εκεί είδα ένα γοητευτικό κομμάτι γης, και ένα χαριτωμένο δασώδες άλσος, και έναν ποταμό που έρεε με καθαρό νερό, με ωραίες όχθες, γοητευτικό, και ολόγυρα χωριό για συλλογή τροφής. Σε μένα, Αγγιβέσσανα, ήρθε αυτή η σκέψη: «Γοητευτικό πράγματι, αγαπητοί, είναι αυτό το κομμάτι γης, και χαριτωμένο είναι το δασώδες άλσος, και ο ποταμός ρέει με καθαρό νερό, με ωραίες όχθες, γοητευτικός, και ολόγυρα υπάρχει χωριό για συλλογή τροφής. Αυτό πράγματι είναι αρκετό για έναν γιο καλής οικογένειας που επιθυμεί την επίμονη προσπάθεια, για επίμονη προσπάθεια». Έτσι εγώ, Αγγιβέσσανα, κάθισα εκεί ακριβώς - «αυτό είναι αρκετό για επίμονη προσπάθεια».

374. «Και επίσης, Αγγιβέσσανα, σε μένα εμφανίστηκαν τρεις αυθόρμητες παρομοιώσεις που δεν είχαν ακουστεί πριν. Όπως, Αγγιβέσσανα, ένα νωπό ξύλο με υγρασία τοποθετημένο στο νερό. Τότε θα ερχόταν ένας άνθρωπος παίρνοντας το πάνω ξύλο για ανάμμα φωτιάς - 'θα παράγω φωτιά, θα κάνω να εμφανιστεί θερμότητα'. Τι νομίζεις, Αγγιβέσσανα, θα μπορούσε άραγε εκείνος ο άνθρωπος, παίρνοντας το πάνω ξύλο για ανάμμα φωτιάς και τρίβοντας εκείνο το νωπό ξύλο με υγρασία τοποθετημένο στο νερό, να παράγει φωτιά, να κάνει να εμφανιστεί θερμότητα;» «Όχι βέβαια, αγαπητέ Γκόταμα». «Για ποιο λόγο;» «Επειδή, αγαπητέ Γκόταμα, εκείνο το ξύλο είναι νωπό με υγρασία, και επιπλέον είναι τοποθετημένο στο νερό. Και εκείνος ο άνθρωπος θα γινόταν απλώς μέτοχος κούρασης και δυσφορίας». «Ακριβώς με τον ίδιο τρόπο, Αγγιβέσσανα, όποιοι ασκητές ή βραχμάνοι διαμένουν μη αποτραβηγμένοι από τις ηδονές με το σώμα και με τη συνείδηση, και η ηδονική επιθυμία, η ηδονική προσκόλληση, η ηδονική μέθη, η ηδονική δίψα, ο ηδονικός πυρετός τους στις ηδονές δεν έχει εγκαταλειφθεί καλά εσωτερικά, δεν έχει καταπραυνθεί καλά, ακόμη κι αν εκείνοι οι σεβάσμιοι ασκητές και βραχμάνοι βιώνουν οδυνηρά, έντονα, σκληρά, δριμέα αισθήματα που προκλήθηκαν από τη δική τους προσπάθεια, είναι ανίκανοι για γνώση, για ενόραση, για την ανυπέρβλητη ανώτατη φώτιση. Ακόμη κι αν εκείνοι οι σεβάσμιοι ασκητές και βραχμάνοι δεν βιώνουν οδυνηρά, έντονα, σκληρά, δριμέα αισθήματα που προκλήθηκαν από τη δική τους προσπάθεια, είναι ανίκανοι για γνώση, για ενόραση, για την ανυπέρβλητη ανώτατη φώτιση. Αυτή, Αγγιβέσσανα, ήταν η πρώτη αυθόρμητη παρομοίωση που μου

εμφανίστηκε και δεν είχε ακουστεί πριν.

375. «Μια άλλη, δεύτερη αυθόρμητη παρομοίωση μου εμφανίστηκε, Αγγιβέσσανα, που δεν είχε ακουστεί πριν. Όπως, Αγγιβέσσανα, ένα νωπό ξύλο με υγρασία, τοποθετημένο στη στεριά μακριά από το νερό. Τότε θα ερχόταν ένας άνθρωπος παίρνοντας το πάνω ξύλο για άναμμα φωτιάς - 'θα παράγω φωτιά, θα κάνω να εμφανιστεί θερμότητα'. Τι νομίζεις, Αγγιβέσσανα, θα μπορούσε άραγε εκείνος ο άνθρωπος, παίρνοντας το πάνω ξύλο για άναμμα φωτιάς και τρίβοντας εκείνο το νωπό ξύλο με υγρασία τοποθετημένο στη στεριά μακριά από το νερό, να παράγει φωτιά, να κάνει να εμφανιστεί θερμότητα;» «Όχι βέβαια, αγαπητέ Γκόταμα». «Για ποιο λόγο;» «Επειδή, αγαπητέ Γκόταμα, εκείνο το ξύλο είναι νωπό με υγρασία, αν και είναι τοποθετημένο στη στεριά μακριά από το νερό. Και εκείνος ο άνθρωπος θα γινόταν απλώς μέτοχος κούρασης και δυσφορίας». «Ακριβώς με τον ίδιο τρόπο, Αγγιβέσσανα, όποιοι ασκητές ή βραχμάνοι διαμένουν αποτραβηγμένοι από τις ηδονές με το σώμα και με τη συνείδηση, αλλά η ηδονική επιθυμία, η ηδονική προσκόλληση, η ηδονική μέθη, η ηδονική δίψα, ο ηδονικός πυρετός τους στις ηδονές δεν έχει εγκαταλειφθεί καλά εσωτερικά, δεν έχει καταπραυνθεί καλά, ακόμη κι αν εκείνοι οι σεβάσμιοι ασκητές και βραχμάνοι βιώνουν οδυνηρά, έντονα, σκληρά, δριμέα αισθήματα που προκλήθηκαν από τη δική τους προσπάθεια, είναι ανίκανοι για γνώση, για ενόραση, για την ανυπέρβλητη ανώτατη φώτιση. Ακόμη κι αν εκείνοι οι σεβάσμιοι ασκητές και βραχμάνοι δεν βιώνουν οδυνηρά, έντονα, σκληρά, δριμέα αισθήματα που προκλήθηκαν από τη δική τους προσπάθεια, είναι ανίκανοι για γνώση, για ενόραση, για την ανυπέρβλητη ανώτατη φώτιση. Αυτή, Αγγιβέσσανα, ήταν η δεύτερη αυθόρμητη παρομοίωση που μου εμφανίστηκε και δεν είχε ακουστεί πριν».

376. «Μια άλλη, τρίτη αυθόρμητη παρομοίωση μου εμφανίστηκε, Αγγιβέσσανα, που δεν είχε ακουστεί πριν. Όπως, Αγγιβέσσανα, ένα στεγνό ξύλο χωρίς υγρασία, τοποθετημένο στη στεριά μακριά από το νερό. Τότε θα ερχόταν ένας άνθρωπος παίρνοντας το πάνω ξύλο για άναμμα φωτιάς - 'θα παράγω φωτιά, θα κάνω να εμφανιστεί θερμότητα'. Τι νομίζεις, Αγγιβέσσανα, θα μπορούσε άραγε εκείνος ο άνθρωπος, παίρνοντας το πάνω ξύλο για άναμμα φωτιάς και τρίβοντας εκείνο το στεγνό ξύλο χωρίς υγρασία τοποθετημένο στη στεριά μακριά από το νερό, να παράγει φωτιά, να κάνει να εμφανιστεί θερμότητα;» «Ναι, αγαπητέ Γκόταμα». «Για ποιο λόγο;» «Επειδή, αγαπητέ Γκόταμα, εκείνο το ξύλο είναι στεγνό χωρίς υγρασία, και επιπλέον είναι τοποθετημένο στη στεριά μακριά από το νερό». «Ακριβώς με τον ίδιο τρόπο, Αγγιβέσσανα, όποιοι ασκητές ή βραχμάνοι διαμένουν αποτραβηγμένοι από τις ηδονές με το σώμα και με τη συνείδηση, και η ηδονική επιθυμία, η ηδονική προσκόλληση, η ηδονική μέθη, η ηδονική δίψα, ο ηδονικός πυρετός τους στις ηδονές έχει εγκαταλειφθεί καλά εσωτερικά, έχει καταπραυνθεί καλά, ακόμη κι αν εκείνοι οι σεβάσμιοι ασκητές και βραχμάνοι βιώνουν οδυνηρά, έντονα, σκληρά, δριμέα αισθήματα που προκλήθηκαν από τη δική τους προσπάθεια, είναι ικανοί για γνώση, για ενόραση, για την ανυπέρβλητη ανώτατη φώτιση. Ακόμη κι αν εκείνοι οι σεβάσμιοι ασκητές και βραχμάνοι δεν βιώνουν οδυνηρά, έντονα, σκληρά, δριμέα αισθήματα που προκλήθηκαν από τη δική τους προσπάθεια, είναι ικανοί για γνώση, για ενόραση, για την ανυπέρβλητη ανώτατη φώτιση. Αυτή, Αγγιβέσσανα, ήταν η τρίτη αυθόρμητη παρομοίωση που μου εμφανίστηκε και δεν είχε ακουστεί πριν. Αυτές, Αγγιβέσσανα, ήταν οι τρεις αυθόρμητες παρομοιώσεις που μου εμφανίστηκαν και δεν είχαν ακουστεί πριν».

377. Σε μένα, Αγγιβέσσανα, ήρθε αυτή η σκέψη: «Γιατί να μη σφίξω τα δόντια πάνω στα δόντια, να πιέσω τη γλώσσα στον ουρανίσκο, και με τον νου να συγκρατήσω τη συνείδηση, να την πιέσω, να την καταπονήσω;» Έτσι εγώ, Αγγιβέσσανα, σφίγγοντας τα δόντια πάνω στα δόντια, πιέζοντας τη γλώσσα στον ουρανίσκο, με τον νου συγκρατώ τη συνείδηση, την πιέζω, την καταπονώ. Σε μένα, Αγγιβέσσανα, καθώς σφίγγω τα δόντια πάνω στα δόντια, πιέζω τη γλώσσα στον ουρανίσκο, και με τον νου συγκρατώ τη συνείδηση, την πιέζω, την καταπονώ, ιδρώτας τρέχει από τις μασχάλες. Όπως, Αγγιβέσσανα, ένας δυνατός άνδρας, αφού πιάσει έναν πιο αδύναμο άνδρα από το κεφάλι ή από τους ώμους, θα τον συγκρατούσε, θα τον πίεζε, θα τον καταπονούσε, ακριβώς έτσι σε μένα, Αγγιβέσσανα, καθώς σφίγγω τα δόντια πάνω στα δόντια, πιέζω τη γλώσσα στον ουρανίσκο, και με τον νου συγκρατώ τη συνείδηση, την πιέζω, την καταπονώ, ιδρώτας τρέχει από τις μασχάλες. Η ενεργητικότητά μου όμως, Αγγιβέσσανα, ήταν ξεκινήμενη χωρίς νωθρότητα, η μνήμη μου ήταν εφαρμοσμένη χωρίς λήθη, αλλά το σώμα μου ήταν ταραγμένο χωρίς γαλήνη, επειδή ήμουν διαπερασμένος από εκείνη την επίπονη επίμονη προσπάθεια. Ακόμη και τέτοιο εγερθέν δυσάρεστο αίσθημα, Αγγιβέσσανα, δεν κατακυριεύει τη συνείδησή μου.

378. Σε μένα, Αγγιβέσσανα, ήρθε αυτή η σκέψη: «Γιατί να μην ασκήσω τη διαλογιστική έκσταση χωρίς αναπνοή;» Έτσι εγώ, Αγγιβέσσανα, συγκράτησα την εισπνοή και εκπνοή από το στόμα και τη μύτη. Σε μένα, Αγγιβέσσανα, καθώς η εισπνοή και εκπνοή από το στόμα και τη μύτη είχαν συγκρατηθεί, υπήρχε υπερβολικός ήχος από τους ανέμους που έβγαιναν από τα αυτιά. Όπως ακριβώς υπάρχει υπερβολικός ήχος από το φουσερό του σιδερά όταν φυσά, ακριβώς έτσι σε μένα, Αγγιβέσσανα, καθώς η εισπνοή και εκπνοή από το στόμα και τη μύτη είχαν συγκρατηθεί, υπήρχε υπερβολικός ήχος από τους ανέμους που έβγαιναν από τα αυτιά. Η ενεργητικότητά μου όμως, Αγγιβέσσανα, ήταν ξεκινήμενη χωρίς νωθρότητα, η μνήμη μου ήταν εφαρμοσμένη χωρίς λήθη. Αλλά το σώμα μου ήταν ταραγμένο χωρίς γαλήνη, επειδή ήμουν διαπερασμένος από εκείνη την επίπονη επίμονη προσπάθεια. Ακόμη και τέτοιο εγερθέν δυσάρεστο αίσθημα, Αγγιβέσσανα, δεν κατακυριεύει τη συνείδησή μου.

Σε μένα, Αγγιβέσσανα, ήρθε αυτή η σκέψη: «Γιατί να μην ασκήσω τη διαλογιστική έκσταση χωρίς αναπνοή;» Έτσι εγώ, Αγγιβέσσανα, συγκράτησα την εισπνοή και εκπνοή από το στόμα, τη μύτη και τα αυτιά. Σε μένα, Αγγιβέσσανα, καθώς η εισπνοή και εκπνοή από το στόμα, τη μύτη και τα αυτιά είχαν συγκρατηθεί, υπερβολικοί άνεμοι χτυπούσαν την κορυφή του κεφαλιού. Όπως, Αγγιβέσσανα, ένας δυνατός άνδρας θα τρυπούσε την κορυφή του κεφαλιού με αιχμηρή αιχμή, ακριβώς έτσι σε μένα, Αγγιβέσσανα, καθώς η εισπνοή και εκπνοή από το στόμα, τη μύτη και τα αυτιά είχαν συγκρατηθεί, υπερβολικοί άνεμοι χτυπούσαν την κορυφή του κεφαλιού. Η ενεργητικότητά μου όμως, Αγγιβέσσανα, ήταν ξεκινήμενη χωρίς νωθρότητα, η μνήμη μου ήταν εφαρμοσμένη χωρίς λήθη. Αλλά το σώμα μου ήταν ταραγμένο χωρίς γαλήνη, επειδή ήμουν διαπερασμένος από εκείνη την επίπονη επίμονη προσπάθεια. Ακόμη και τέτοιο εγερθέν δυσάρεστο αίσθημα, Αγγιβέσσανα, δεν κατακυριεύει τη συνείδησή μου.

Σε μένα, Αγγιβέσσανα, ήρθε αυτή η σκέψη: «Γιατί να μην ασκήσω τη διαλογιστική έκσταση χωρίς αναπνοή;» Έτσι εγώ, Αγγιβέσσανα, συγκράτησα την εισπνοή και εκπνοή από το στόμα, τη μύτη και τα αυτιά. Σε μένα, Αγγιβέσσανα, καθώς η εισπνοή

και εκπνοή από το στόμα, τη μύτη και τα αυτιά είχαν συγκρατηθεί, υπήρχαν υπερβολικοί πονοκέφαλοι στο κεφάλι. Όπως, Αγγιβέσσανα, ένας δυνατός άνδρας θα έδενε ένα σφιχτό επίδεσμο στο κεφάλι με ένα γερό δερμάτινο λουρί, ακριβώς έτσι σε μένα, Αγγιβέσσανα, καθώς η εισπνοή και εκπνοή από το στόμα, τη μύτη και τα αυτιά είχαν συγκρατηθεί, υπήρχαν υπερβολικοί πονοκέφαλοι στο κεφάλι. Η ενεργητικότητά μου όμως, Αγγιβέσσανα, ήταν ξεκινήμενη χωρίς νωθρότητα, η μνήμη μου ήταν εφαρμοσμένη χωρίς λήθη. Αλλά το σώμα μου ήταν ταραγμένο χωρίς γαλήνη, επειδή ήμουν διαπερασμένος από εκείνη την επίπονη επίμονη προσπάθεια. Ακόμη και τέτοιο εγερθέν δυσάρεστο αίσθημα, Αγγιβέσσανα, δεν κατακυριεύει τη συνείδησή μου.

Σε μένα, Αγγιβέσσανα, ήρθε αυτή η σκέψη: «Γιατί να μην ασκήσω τη διαλογιστική έκσταση χωρίς αναπνοή;» Έτσι εγώ, Αγγιβέσσανα, συγκράτησα την εισπνοή και εκπνοή από το στόμα, τη μύτη και τα αυτιά. Σε μένα, Αγγιβέσσανα, καθώς η εισπνοή και εκπνοή από το στόμα, τη μύτη και τα αυτιά είχαν συγκρατηθεί, υπερβολικοί άνεμοι έκοβαν την κοιλιά. Όπως, Αγγιβέσσανα, ένας επιδέξιος χασάπης ή ο μαθητευόμενος χασάπης θα έκοβε την κοιλιά με κοφτερό μαχαίρι σφαγής, ακριβώς έτσι σε μένα, Αγγιβέσσανα, καθώς η εισπνοή και εκπνοή από το στόμα, τη μύτη και τα αυτιά είχαν συγκρατηθεί, υπερβολικοί άνεμοι έκοβαν την κοιλιά. Η ενεργητικότητά μου όμως, Αγγιβέσσανα, ήταν ξεκινήμενη χωρίς νωθρότητα, η μνήμη μου ήταν εφαρμοσμένη χωρίς λήθη. Αλλά το σώμα μου ήταν ταραγμένο χωρίς γαλήνη, επειδή ήμουν διαπερασμένος από εκείνη την επίπονη επίμονη προσπάθεια. Ακόμη και τέτοιο εγερθέν δυσάρεστο αίσθημα, Αγγιβέσσανα, δεν κατακυριεύει τη συνείδησή μου.

Σε μένα, Αγγιβέσσανα, ήρθε αυτή η σκέψη: «Γιατί να μην ασκήσω τη διαλογιστική έκσταση χωρίς αναπνοή;» Έτσι εγώ, Αγγιβέσσανα, συγκράτησα την εισπνοή και εκπνοή από το στόμα, τη μύτη και τα αυτιά. Σε μένα, Αγγιβέσσανα, όταν η εισπνοή και εκπνοή από το στόμα και τη μύτη και τα αυτιά συγκρατήθηκε, υπήρχε υπερβολικό κάψιμο στο σώμα. Όπως, Αγγιβέσσανα, δύο δυνατοί άνδρες, αφού πιάσουν έναν πιο αδύναμο άνδρα από τα δύο χέρια, θα τον έψηναν και θα τον καταέκαιγαν πάνω από λάκκο με κάρβουνα, ακριβώς έτσι σε μένα, Αγγιβέσσανα, όταν η εισπνοή και εκπνοή από το στόμα και τη μύτη και τα αυτιά συγκρατήθηκε, υπήρχε υπερβολικό κάψιμο στο σώμα. Η ενεργητικότητά μου όμως, Αγγιβέσσανα, ήταν ξεκινήμενη χωρίς νωθρότητα, η μνήμη μου ήταν εφαρμοσμένη χωρίς λήθη. Αλλά το σώμα μου ήταν ταραγμένο χωρίς γαλήνη, επειδή ήμουν διαπερασμένος από εκείνη την επίπονη επίμονη προσπάθεια. Ακόμη και τέτοιο εγερθέν δυσάρεστο αίσθημα, Αγγιβέσσανα, δεν κατακυριεύει τη συνείδησή μου. Και επίσης, Αγγιβέσσανα, θεότητες αφού με είδαν είπαν έτσι: «Ο ασκητής Γκόταμα έχει πεθάνει.» Μερικές θεότητες είπαν έτσι: «Ο ασκητής Γκόταμα δεν έχει πεθάνει, αλλά πεθαίνει.» Μερικές θεότητες είπαν έτσι: «Ο ασκητής Γκόταμα δεν έχει πεθάνει, ούτε πεθαίνει· ο ασκητής Γκόταμα είναι Άξιος· αυτή είναι η διαμονή ενός Άξιου, τέτοιος είναι αυτός.»

379. Σε μένα, Αγγιβέσσανα, ήρθε αυτή η σκέψη: «Γιατί να μην ακολουθήσω την πλήρη αποχή από τροφή;» Τότε, Αγγιβέσσανα, θεότητες με πλησίασαν και είπαν αυτό: «Μην ακολουθήσεις, αγαπητέ, την πλήρη αποχή από τροφή. Αν εσύ, αγαπητέ, ακολουθήσεις την πλήρη αποχή από τροφή, εμείς θα σου εισάγουμε θεϊκή θρεπτική ουσία μέσω των πόρων του δέρματος· με αυτή θα συντηρείσαι». Σε μένα, Αγγιβέσσανα, ήρθε αυτή η σκέψη: «Αν εγώ διακηρύξω πλήρη αποχή από τροφή, και

αυτές οι θεότητες μου εισάγουν θεϊκή θρεπτική ουσία μέσω των πόρων του δέρματος, και με αυτή συντηρούμαι, αυτό θα ήταν ψέμα από μέρους μου». Έτσι εγώ, Αγγιβέσσανα, απέρριψα εκείνες τις θεότητες, λέγοντας «αρκετά».

380. Σε μένα, Αγγιβέσσανα, ήρθε αυτή η σκέψη: «Γιατί να μην τρώω λίγη λίγη τροφή, μια χούφτα μια χούφτα, είτε ζωμό από φασόλια μουνγκ, είτε ζωμό από φακές, είτε ζωμό από μπιζέλια, είτε ζωμό από κεχρί;» Έτσι εγώ, Αγγιβέσσανα, έτρωγα λίγη λίγη τροφή, μια χούφτα μια χούφτα, είτε ζωμό από φασόλια μουνγκ, είτε ζωμό από φακές, είτε ζωμό από μπιζέλια, είτε ζωμό από κεχρί. Σε μένα, Αγγιβέσσανα, που έτρωγα λίγη λίγη τροφή, μια χούφτα μια χούφτα, είτε ζωμό από φασόλια μουνγκ, είτε ζωμό από φακές, είτε ζωμό από μπιζέλια, είτε ζωμό από κεχρί, το σώμα έφτασε σε ακραία ισχύτητα. Όπως ακριβώς οι αρθρώσεις του φυτού ασιτικά ή οι αρθρώσεις του φυτού κάλα, έτσι ακριβώς γίνονταν τα μέλη και τα άκρα μου εξαιτίας αυτής της λιγοστής τροφής. Όπως ακριβώς το πατημασιά καμήλας, έτσι ακριβώς γινόταν ο γλουτός μου εξαιτίας αυτής της λιγοστής τροφής. Όπως ακριβώς μια σειρά από χάντρες, έτσι ακριβώς η σπονδυλική μου στήλη γινόταν με εξοχές και βαθουλώματα εξαιτίας αυτής της λιγοστής τροφής. Όπως ακριβώς σε μια παλιά καλύβα τα δοκάρια της στέγης γίνονται χαλαρά και σαθρά, έτσι ακριβώς τα πλευρά μου γίνονταν χαλαρά και σαθρά εξαιτίας αυτής της λιγοστής τροφής. Όπως ακριβώς σε ένα βαθύ πηγάδι οι αντανakλάσεις του νερού φαίνονται βαθιά βυθισμένες, έτσι ακριβώς στις κόγχες των ματιών μου οι κόρες των ματιών φαίνονταν βαθιά βυθισμένες εξαιτίας αυτής της λιγοστής τροφής. Όπως ακριβώς μια πικρή κολοκύθα κομμένη άγουρη ζαρώνει και μαραίνεται από τον άνεμο και τον ήλιο, έτσι ακριβώς το δέρμα του κεφαλιού μου ζάρωνε και μαραινόταν εξαιτίας αυτής της λιγοστής τροφής.

Έτσι εγώ, Αγγιβέσσανα, σκεπτόμενος «θα αγγίξω το δέρμα της κοιλιάς μου» έπιανα τη σπονδυλική μου στήλη, σκεπτόμενος «θα αγγίξω τη σπονδυλική μου στήλη» έπιανα το δέρμα της κοιλιάς μου, τόσο πολύ, Αγγιβέσσανα, το δέρμα της κοιλιάς μου είχε κολλήσει στη σπονδυλική μου στήλη εξαιτίας αυτής της λιγοστής τροφής. Έτσι εγώ, Αγγιβέσσανα, σκεπτόμενος «θα αφοδεύσω ή θα ουρήσω» έπεφτα μπρούμυτα εκεί ακριβώς εξαιτίας αυτής της λιγοστής τροφής. Έτσι εγώ, Αγγιβέσσανα, ανακουφίζοντας αυτό το ίδιο το σώμα, έτριβα τα μέλη μου με την παλάμη. Σε μένα, Αγγιβέσσανα, καθώς έτριβα τα μέλη μου με την παλάμη, οι τρίχες με σάπιες ρίζες έπεφταν από το σώμα εξαιτίας αυτής της λιγοστής τροφής. Και επίσης, Αγγιβέσσανα, άνθρωποι αφού με είδαν είπαν έτσι: «Ο ασκητής Γκόταμα είναι μαύρος.» Μερικοί άνθρωποι είπαν έτσι: «Ο ασκητής Γκόταμα δεν είναι μαύρος, ο ασκητής Γκόταμα είναι καστανός.» Μερικοί άνθρωποι είπαν έτσι: «Ο ασκητής Γκόταμα δεν είναι μαύρος, ούτε καστανός, ο ασκητής Γκόταμα έχει δέρμα σαν χρυσόψαρο.» Τόσο πολύ, Αγγιβέσσανα, το αγνό χρώμα του δέρματός μου, το λαμπερό, είχε καταστραφεί εξαιτίας αυτής της λιγοστής τροφής.

381. Σε μένα, Αγγιβέσσανα, ήρθε αυτή η σκέψη: «Όποιοι ασκητές ή βραχμάνοι στο παρελθόν βίωσαν οδυνηρά, έντονα, σκληρά, δριμέα αισθήματα που προκλήθηκαν από τη δική τους προσπάθεια, αυτό ήταν το ύψιστο, όχι περισσότερο από αυτό. Και όποιοι ασκητές ή βραχμάνοι στο μέλλον θα βιώσουν οδυνηρά, έντονα, σκληρά, δριμέα αισθήματα που προκλήθηκαν από τη δική τους προσπάθεια, αυτό θα είναι το ύψιστο, όχι περισσότερο από αυτό. Και όποιοι ασκητές ή βραχμάνοι τώρα βιώνουν οδυνηρά, έντονα, σκληρά, δριμέα αισθήματα που προκλήθηκαν από τη δική τους προσπάθεια,

αυτό είναι το ύψιστο, όχι περισσότερο από αυτό. Εγώ όμως με αυτή τη δριμεία εκτέλεση αυστηρού ασκητισμού δεν φτάνω σε υπερανθρώπινο επίτευγμα, σε διάκριση γνώσης και ενόρασης άξια των ευγενών. Θα μπορούσε άραγε να υπάρχει άλλη οδός προς τη φώτιση;» Σε μένα, Αγγιβέσσανα, ήρθε αυτή η σκέψη: «Γνωρίζω άμεσα ότι όταν ο πατέρας μου ο Σάκκα εργαζόταν, καθισμένος στη δροσερή σκιά μιας τριανταφυλλιάς, αποστασιοποιημένος από τις ηδονές, αποστασιοποιημένος από τις φάυλες νοητικές καταστάσεις, έχοντας επιτύχει την πρώτη διαλογιστική έκσταση, που συνοδεύεται από λογισμό και συλλογισμό, με αγαλλίαση και ευτυχία που γεννιούνται από την αποστασιοποίηση, διέμενα. Θα μπορούσε άραγε αυτή να είναι η οδός προς τη φώτιση;» Σε μένα, Αγγιβέσσανα, υπήρξε συνείδηση που ακολουθεί τη μνήμη: «Αυτή ακριβώς είναι η οδός προς τη φώτιση». Σε μένα, Αγγιβέσσανα, ήρθε αυτή η σκέψη: «Γιατί άραγε φοβάμαι εκείνη την ευτυχία, που είναι ευτυχία πέρα από τις ηδονές, πέρα από τις φάυλες νοητικές καταστάσεις;» Σε μένα, Αγγιβέσσανα, ήρθε αυτή η σκέψη: «Δεν φοβάμαι εκείνη την ευτυχία, που είναι ευτυχία πέρα από τις ηδονές, πέρα από τις φάυλες νοητικές καταστάσεις».

382. Σε μένα, Αγγιβέσσανα, ήρθε αυτή η σκέψη: «Δεν είναι εύκολο να επιτευχθεί ευτυχία με ένα σώμα που έχει φτάσει σε τέτοια ακραία ισχύτητα· γιατί να μην φάω χονδροειδή τροφή, μαγειρεμένο ρύζι και αρτοπαρασκεύασμα;» Έτσι εγώ, Αγγιβέσσανα, έφαγα χονδροειδή τροφή, μαγειρεμένο ρύζι και αρτοπαρασκεύασμα. Εκείνη την περίοδο, Αγγιβέσσανα, πέντε μοναχοί με υπηρετούσαν: «Ό,τι Διδασκαλία ο ασκητής Γκόταμα επιτύχει, αυτή θα μας την ανακοινώσει». Όταν εγώ, Αγγιβέσσανα, έφαγα χονδροειδή τροφή, μαγειρεμένο ρύζι και αρτοπαρασκεύασμα, τότε εκείνοι οι πέντε μοναχοί αποστασιοποιήθηκαν και έφυγαν: «Ο ασκητής Γκόταμα επιδίδεται στην πολυτέλεια, παρέκκλινε από την επίμονη προσπάθεια, επέστρεψε στην πολυτέλεια».

383. Έτσι εγώ, Αγγιβέσσανα, αφού έφαγα χονδροειδή τροφή και απέκτησα δύναμη, αποστασιοποιημένος από τις ηδονές, αποστασιοποιημένος από τις φάυλες νοητικές καταστάσεις, έχοντας επιτύχει την πρώτη διαλογιστική έκσταση, που συνοδεύεται από λογισμό και συλλογισμό, με αγαλλίαση και ευτυχία που γεννιούνται από την αποστασιοποίηση, διέμενα. Ακόμη και τέτοιο εγερθέν ευχάριστο αίσθημα, Αγγιβέσσανα, δεν κατακυριεύει τη συνείδησή μου. Με τον κατευνασμό του λογισμού και του συλλογισμού, έχοντας επιτύχει τη δεύτερη διαλογιστική έκσταση, που χαρακτηρίζεται από εσωτερική ηρεμία και ενότητα του νου, χωρίς λογισμό και συλλογισμό, με αγαλλίαση και ευτυχία που γεννιούνται από την αυτοσυγκέντρωση, διέμενα. Ακόμη και τέτοιο εγερθέν ευχάριστο αίσθημα, Αγγιβέσσανα, δεν κατακυριεύει τη συνείδησή μου. Με την απαλλαγή από την αγαλλίαση, διέμενα με αταραξία, μνήμων και με πλήρη επίγνωση. Και βίωσα σωματική ευτυχία, αυτό που οι ευγενείς περιγράφουν ως - 'αυτός που έχει αταραξία και μνήμη, που διαμένει στην ευτυχία', έχοντας επιτύχει την τρίτη διαλογιστική έκσταση, διέμενα. Ακόμη και τέτοιο εγερθέν ευχάριστο αίσθημα, Αγγιβέσσανα, δεν κατακυριεύει τη συνείδησή μου. Με την εγκατάλειψη της ευχαρίστησης και με την εγκατάλειψη του πόνου, και με την προηγούμενη πάροδο της ευαρέσκειας και της δυσαρέσκειας, έχοντας επιτύχει την τέταρτη διαλογιστική έκσταση, που χαρακτηρίζεται από ούτε-δυσάρεστο-ούτε-ευχάριστο και την εξάγνιση της μνήμης λόγω της αταραξίας, διέμενα. Ακόμη και τέτοιο εγερθέν ευχάριστο αίσθημα, Αγγιβέσσανα, δεν κατακυριεύει τη συνείδησή μου.

384. Αυτός, με τον νου έτσι αυτοσυγκεντρωμένο, αγνό, λαμπερό, χωρίς νοητική κηλίδα, απαλλαγμένο από ακαθαρσίες, εύπλαστο, εργάσιμο, σταθερό, που έχει φτάσει στην αδιαταραξία, κατεύθυνα τον νου προς τη γνώση της ανάμνησης προηγούμενων ζωών. Θυμάμαι πολλές προηγούμενες υπάρξεις, δηλαδή - μία γέννηση... κ.λπ... Έτσι θυμάμαι πολλές προηγούμενες υπάρξεις με τις λεπτομέρειες και τα χαρακτηριστικά τους. Αυτή, Αγγιβέσσανα, ήταν η πρώτη αληθινή γνώση που επέτυχα την πρώτη περίοδο της νύχτας· η άγνοια καταστράφηκε, η αληθινή γνώση εγέρθηκε· το σκοτάδι καταστράφηκε, το φως εγέρθηκε· όπως συμβαίνει σε αυτόν που διαμένει επιμελής, ενεργητικός και αποφασισμένος. Ακόμη και τέτοιο εγερθέν ευχάριστο αίσθημα, Αγγιβέσσανα, δεν κατακυριεύει τη συνείδησή μου.

385. Αυτός, με τον νου έτσι αυτοσυγκεντρωμένο, αγνό, λαμπερό, χωρίς νοητική κηλίδα, απαλλαγμένο από ακαθαρσίες, εύπλαστο, εργάσιμο, σταθερό, που έχει φτάσει στην αδιαταραξία, κατεύθυνα τον νου προς τη γνώση του θανάτου και της επαναγέννησης των όντων. Με τον θείο οφθαλμό, καθαρό, που υπερβαίνει τον ανθρώπινο, βλέπω τα όντα να πεθαίνουν και να ξαναγεννιούνται, κατώτερα και ανώτερα, όμορφα και άσχημα, σε καλούς και κακούς προορισμούς· κατανοώ τα όντα που επαναγεννιούνται σύμφωνα με τις πράξεις τους... κ.λπ... Αυτή, Αγγιβέσσανα, ήταν η δεύτερη αληθινή γνώση που επέτυχα τη μεσαία περίοδο της νύχτας· η άγνοια καταστράφηκε, η αληθινή γνώση εγέρθηκε· το σκοτάδι καταστράφηκε, το φως εγέρθηκε· όπως συμβαίνει σε αυτόν που διαμένει επιμελής, ενεργητικός και αποφασισμένος. Ακόμη και τέτοιο εγερθέν ευχάριστο αίσθημα, Αγγιβέσσανα, δεν κατακυριεύει τη συνείδησή μου.

386. Αυτός, με τον νου έτσι αυτοσυγκεντρωμένο, αγνό, λαμπερό, χωρίς νοητική κηλίδα, απαλλαγμένο από ακαθαρσίες, εύπλαστο, εργάσιμο, σταθερό, που έχει φτάσει στην αδιαταραξία, κατεύθυνα τον νου προς τη γνώση της εξάλειψης των νοητικών διαφθορών. Γνώρισα άμεσα όπως πραγματικά είναι: «αυτός είναι ο υπαρξιακός πόνος», γνώρισα άμεσα όπως πραγματικά είναι: «αυτή είναι η προέλευση του υπαρξιακού πόνου», γνώρισα άμεσα όπως πραγματικά είναι: «αυτή είναι η παύση του υπαρξιακού πόνου», γνώρισα άμεσα όπως πραγματικά είναι: «αυτή είναι η πρακτική που οδηγεί στην παύση του υπαρξιακού πόνου». Γνώρισα άμεσα όπως πραγματικά είναι: «αυτές είναι οι νοητικές διαφθορές», γνώρισα άμεσα όπως πραγματικά είναι: «αυτή είναι η προέλευση των νοητικών διαφθορών», γνώρισα άμεσα όπως πραγματικά είναι: «αυτή είναι η παύση των νοητικών διαφθορών», γνώρισα άμεσα όπως πραγματικά είναι: «αυτή είναι η πρακτική που οδηγεί στην παύση των νοητικών διαφθορών». Καθώς εγώ γνώριζα έτσι και έβλεπα έτσι, ο νους απελευθερώθηκε από τη νοητική διαφθορά της φιληδονίας, ο νους απελευθερώθηκε από τη νοητική διαφθορά της προσκόλλησης στην ύπαρξη, ο νους απελευθερώθηκε από τη νοητική διαφθορά της άγνοιας. Υπήρξε η γνώση: «στον απελευθερωμένο, υπάρχει απελευθέρωση». Γνώρισα άμεσα: «η γέννηση έχει εξαλειφθεί, η άγια ζωή έχει βιωθεί, αυτό που έπρεπε να γίνει έχει γίνει, δεν υπάρχει τίποτα περισσότερο για αυτή την κατάσταση ύπαρξης». Αυτή, Αγγιβέσσανα, ήταν η τρίτη αληθινή γνώση που επέτυχα την τελευταία περίοδο της νύχτας· η άγνοια καταστράφηκε, η αληθινή γνώση εγέρθηκε· το σκοτάδι καταστράφηκε, το φως εγέρθηκε· όπως συμβαίνει σε αυτόν που διαμένει επιμελής, ενεργητικός και αποφασισμένος. Ακόμη και τέτοιο εγερθέν ευχάριστο αίσθημα, Αγγιβέσσανα, δεν κατακυριεύει τη συνείδησή μου.

387. «Γνωρίζω άμεσα, Αγγιβέσσανα, ότι έχω διδάξει τη Διδασκαλία σε συνελεύσεις πολλών εκατοντάδων. Και επίσης ο καθένας φαντάζεται έτσι για μένα - "Ο ασκητής Γκόταμα διδάσκει τη Διδασκαλία αναφερόμενος σε μένα". Όμως αυτό, Αγγιβέσσανα, δεν πρέπει να θεωρείται έτσι· μόνο για τον σκοπό της κατανόησης ο Τατχάγκατα διδάσκει τη Διδασκαλία στους άλλους. Έτσι εγώ, Αγγιβέσσανα, στο τέλος αυτής της ίδιας ομιλίας, σε εκείνο ακριβώς το προηγούμενο σημάδι της αυτοσυγκέντρωσης, εσωτερικά σταθεροποιώ τη συνείδηση, την καθησυχάζω, την κάνω πλήρως εστιασμένη, την αυτοσυγκεντρώνω, με την οποία διαμένω συνεχώς».

«Αυτό είναι αξιόπιστο για τον αξιότιμο Γκόταμα, όπως αρμόζει σε έναν Άξιο, Πλήρως Αυτοφωτισμένο. Γνωρίζει άμεσα ο αξιότιμος Γκόταμα ότι κοιμάται κατά τη διάρκεια της ημέρας;» «Γνωρίζω άμεσα, Αγγιβέσσανα, ότι τον τελευταίο μήνα του καλοκαιριού, μετά το γεύμα, έχοντας επιστρέψει από τη συλλογή τροφής, αφού έστρωσα τον διπλό χιτώνα διπλωμένο στα τέσσερα, στη δεξιά πλευρά, μνήμων και με πλήρη επίγνωση, εισέρχομαι στον ύπνο». «Αυτό, αγαπητέ Γκόταμα, κάποιοι ασκητές και βραχμάνοι το λένε διαμονή σε σύγχυση». «Όχι, Αγγιβέσσανα, με αυτόν τον τρόπο κάποιος δεν είναι ούτε παραπλανημένος ούτε μη παραπλανημένος. Αλλά, Αγγιβέσσανα, πώς κάποιος είναι παραπλανημένος και πώς είναι μη παραπλανημένος, άκουσέ το, πρόσεχε καλά, θα μιλήσω». «Ναι, αγαπητέ», απάντησε ο Σάτσκα, γιος Τζαϊν, στον Ευλογημένο. Ο Ευλογημένος είπε αυτό:

388. «Οποιοδήποτε, Αγγιβέσσανα, οι νοητικές διαφθορές που είναι υποκείμενες στη μόλυνση, οδηγούσες σε επαναγέννηση, προκαλούσες προβλήματα, με επώδυνο επακόλουθο, οδηγούσες στο μέλλον σε γέννηση, γήρας και θάνατο, δεν έχουν εγκαταλειφθεί, αυτόν τον αποκαλώ 'παραπλανημένο'. Διότι, Αγγιβέσσανα, λόγω της μη εγκατάλειψης των νοητικών διαφθορών είναι παραπλανημένος. Οποιοδήποτε, Αγγιβέσσανα, οι νοητικές διαφθορές που είναι υποκείμενες στη μόλυνση, οδηγούσες σε επαναγέννηση, προκαλούσες προβλήματα, με επώδυνο επακόλουθο, οδηγούσες στο μέλλον σε γέννηση, γήρας και θάνατο, έχουν εγκαταλειφθεί, αυτόν τον αποκαλώ 'μη παραπλανημένο'. Διότι, Αγγιβέσσανα, λόγω της εγκατάλειψης των νοητικών διαφθορών είναι μη παραπλανημένος.

«Του Τατχάγκατα, Αγγιβέσσανα, οι νοητικές διαφθορές που είναι υποκείμενες στη μόλυνση, οδηγούσες σε επαναγέννηση, προκαλούσες προβλήματα, με επώδυνο επακόλουθο, οδηγούσες στο μέλλον σε γέννηση, γήρας και θάνατο, έχουν εγκαταλειφθεί, η ρίζα τους έχει κοπεί, έχουν γίνει σαν κορμός φοίνικα, έχουν οδηγηθεί στην εξαφάνιση, έχουν τη φύση της μη-έγερσης στο μέλλον. Όπως, Αγγιβέσσανα, ένας φοίνικας κομμένος στην κορυφή είναι ανίκανος να ξαναμεγαλώσει, ακριβώς με τον ίδιο τρόπο, Αγγιβέσσανα, του Τατχάγκατα οι νοητικές διαφθορές που είναι υποκείμενες στη μόλυνση, οδηγούσες σε επαναγέννηση, προκαλούσες προβλήματα, με επώδυνο επακόλουθο, οδηγούσες στο μέλλον σε γέννηση, γήρας και θάνατο, έχουν εγκαταλειφθεί, η ρίζα τους έχει κοπεί, έχουν γίνει σαν κορμός φοίνικα, έχουν οδηγηθεί στην εξαφάνιση, έχουν τη φύση της μη-έγερσης στο μέλλον».

389. Όταν αυτό ειπώθηκε, ο Σάτσκα, γιος Τζαϊν, είπε στον Ευλογημένο: «Καταπληκτικό, αγαπητέ Γκόταμα, εκπληκτικό, αγαπητέ Γκόταμα! Τόσο πολύ που, ενώ ο αξιότιμος Γκόταμα προσβάλλεται έτσι ξανά και ξανά, ενώ του συμπεριφέρονται με προσβλητικά λόγια, το χρώμα του δέρματός του λάμπει και το χρώμα του προσώπου του ακτινοβολεί, όπως αρμόζει σε έναν Άξιο, Πλήρως

Αυτοφωτισμένο. Θυμάμαι, αγαπητέ Γκόταμα, ότι ξεκίνησα συζήτηση με τον Πούρανα Κάσσαπα. Κι αυτός, όταν προκλήθηκε από μένα σε συζήτηση, απέφυγε το ένα με το άλλο, παρέκκλινε τη συζήτηση εξωτερικά, και εκδήλωσε εκνευρισμό και μίσος και δυσαρέσκεια. Ενώ όμως ο αξιότιμος Γκόταμα προσβάλλεται έτσι ξανά και ξανά, ενώ του συμπεριφέρονται με προσβλητικά λόγια, το χρώμα του δέρματός του λάμπει και το χρώμα του προσώπου του ακτινοβολεί, όπως αρμόζει σε έναν Άξιο, Πλήρως Αυτοφωτισμένο. Θυμάμαι, αγαπητέ Γκόταμα, τον Μάκκχαλι Γκοσάλα... κ.λπ... τον Ατζίτα Κεσακάμπαλα... τον Πακούντα Κατσαγιάννα... τον Σαντζάγια Μπελαττχαπούττα... Ξεκίνησα συζήτηση με τον Τζαϊν Νατάπουττα. Κι αυτός, όταν προκλήθηκε από μένα σε συζήτηση, απέφυγε το ένα με το άλλο, παρέκκλινε τη συζήτηση εξωτερικά, και εκδήλωσε εκνευρισμό και μίσος και δυσαρέσκεια. Ενώ όμως ο αξιότιμος Γκόταμα προσβάλλεται έτσι ξανά και ξανά, ενώ του συμπεριφέρονται με προσβλητικά λόγια, το χρώμα του δέρματός του λάμπει και το χρώμα του προσώπου του ακτινοβολεί, όπως αρμόζει σε έναν Άξιο, Πλήρως Αυτοφωτισμένο. Λοιπόν, τώρα, αγαπητέ Γκόταμα, εμείς φεύγουμε. Έχουμε πολλές υποχρεώσεις, πολλά πρέπει να κάνουμε». «Όποτε θεωρείς ότι είναι η κατάλληλη ώρα, Αγγιβέσσανα».

Τότε ο Σάτσακα, γιος Τζαϊν, αφού χάρηκε και ευχαρίστησε για τα λόγια του Ευλογημένου, σηκώθηκε από τη θέση του και έφυγε.

Τέλος της ομιλίας Μαχασατσάκα, έκτη.

7. Η συντομότερη ομιλία για την πλήρη εξάλειψη της επιθυμίας

390. Έτσι έχω ακούσει - Κάποτε ο Ευλογημένος διέμενε στη Σαβάτθι, στο Ανατολικό Μοναστήρι, στο μέγαρο της μητέρας του Μιγκάρα. Τότε ο Σάκκα, ο άρχοντας των θεών, πλησίασε τον Ευλογημένο· αφού πλησίασε, απέδωσε σεβασμό στον Ευλογημένο και στάθηκε στο πλάι. Καθώς στεκόταν στο πλάι, ο Σάκκα, ο άρχοντας των θεών, είπε στον Ευλογημένο: «Με ποιον τρόπο, σεβάσμιε κύριε, ένας μοναχός συνοπτικά είναι απελευθερωμένος μέσω της εξάλειψης της επιθυμίας, έχοντας επιτύχει τον απόλυτο σκοπό, την απόλυτη ασφάλεια από τις νοητικές δεσμεύσεις, την απόλυτη αγία ζωή, το απόλυτο τέλος, ο άριστος μεταξύ θεών και ανθρώπων;»

«Εδώ, άρχοντα των θεών, ένας μοναχός έχει ακούσει: 'όλα τα φαινόμενα δεν είναι κατάλληλα για προσκόλληση'. Και έτσι, άρχοντα των θεών, ένας μοναχός έχει ακούσει: 'όλα τα φαινόμενα δεν είναι κατάλληλα για προσκόλληση'. Αυτός γνωρίζει άμεσα κάθε φαινόμενο· έχοντας γνωρίσει άμεσα κάθε φαινόμενο, κατανοεί πλήρως κάθε φαινόμενο· έχοντας κατανοήσει πλήρως κάθε φαινόμενο, οποιοδήποτε αίσθημα βιώνει - είτε ευχάριστο είτε δυσάρεστο είτε ούτε-δυσάρεστο-ούτε-ευχάριστο, αυτός διαμένει σε εκείνα τα αισθήματα παρατηρώντας το παροδικό, διαμένει παρατηρώντας το μη πάθος, διαμένει παρατηρώντας την παύση, διαμένει παρατηρώντας την παραίτηση. Αυτός, διαμένοντας σε εκείνα τα αισθήματα παρατηρώντας το παροδικό, διαμένοντας παρατηρώντας το μη πάθος, διαμένοντας παρατηρώντας την παύση, διαμένοντας παρατηρώντας την παραίτηση, δεν προσκολλάται σε τίποτα στον κόσμο. Μη προσκολλώμενος δεν ταράζεται, μη παραζόμενος επιτυγχάνει το τελικό Νιμπάνα μέσα του - κατανοεί: «η γέννηση έχει εξαλειφθεί, η αγία ζωή έχει βιωθεί, αυτό που έπρεπε να γίνει έχει γίνει, δεν υπάρχει τίποτα περισσότερο για αυτή την κατάσταση ύπαρξης». Σε αυτό το σημείο, άρχοντα των θεών, ένας μοναχός συνοπτικά είναι απελευθερωμένος μέσω της εξάλειψης της

επιθυμίας, έχοντας επιτύχει τον απόλυτο σκοπό, την απόλυτη ασφάλεια από τις νοητικές δεσμεύσεις, την απόλυτη αγία ζωή, το απόλυτο τέλος, ο άριστος μεταξύ θεών και ανθρώπων».

Τότε ο Σάκκα, ο άρχοντας των θεών, αφού χάρηκε και ευχαρίστησε για τα λόγια του Ευλογημένου, απέδωσε σεβασμό στον Ευλογημένο, τον περιήλθε κρατώντας τον στα δεξιά του και εξαφανίστηκε ακριβώς εκεί.

391. Εκείνη την περίοδο ο σεβάσμιος Μαχαμογκαλλάνα καθόταν όχι μακριά από τον Ευλογημένο. Τότε στον σεβάσμιο Μαχαμογκαλλάνα ήρθε αυτή η σκέψη: «Άραγε εκείνος ο δαίμονας, αφού συνειδητοποίησε πλήρως τα λόγια του Ευλογημένου, έδωσε ευχαριστίες ή όχι; Γιατί να μην μάθω για εκείνον τον δαίμονα -αν εκείνος ο δαίμονας, αφού συνειδητοποίησε πλήρως τα λόγια του Ευλογημένου, έδωσε ευχαριστίες ή όχι;» Τότε ο σεβάσμιος Μαχαμογκαλλάνα -όπως ακριβώς ένας δυνατός άνδρας θα άπλωνε το λυγισμένο χέρι του ή θα λύγιζε το απλωμένο χέρι του, ακριβώς έτσι - εξαφανίστηκε από το Ανατολικό Μοναστήρι, από το μέγαρο της μητέρας του Μιγκάρα, και εμφανίστηκε στους θεούς Ταβατίμσα. Εκείνη την περίοδο ο Σάκκα, ο άρχοντας των θεών, στον κήπο Εκαπουνταρίκα, προικισμένος και εφοδιασμένος με πεντακόσια θεϊκά μουσικά όργανα, απολάμβανε τη ζωή. Ο Σάκκα, ο άρχοντας των θεών, είδε τον σεβάσμιο Μαχαμογκαλλάνα να έρχεται από μακριά. Αφού τον είδε, απομάκρυνε εκείνα τα πεντακόσια θεϊκά μουσικά όργανα και πλησίασε εκεί όπου ήταν ο σεβάσμιος Μαχαμογκαλλάνα· αφού πλησίασε, είπε στον σεβάσμιο Μαχαμογκαλλάνα: «Έλα, αγαπητέ Μογκαλλάνα, καλώς ήρθες, αγαπητέ Μογκαλλάνα! Μετά από πολύ καιρό, αγαπητέ Μογκαλλάνα, βρήκες την ευκαιρία, δηλαδή να έρθεις εδώ. Κάθισε, αγαπητέ Μογκαλλάνα, αυτό το κάθισμα είναι προετοιμασμένο». Ο σεβάσμιος Μαχαμογκαλλάνα κάθισε στο προετοιμασμένο κάθισμα. Και ο Σάκκα, ο άρχοντας των θεών, πήρε κάποιο χαμηλό κάθισμα και κάθισε στο πλάι. Στον Σάκκα, τον άρχοντα των θεών, που καθόταν στο πλάι, ο σεβάσμιος Μαχαμογκαλλάνα είπε αυτό: «Πώς όμως, Κοσίγια, ο Ευλογημένος μίλησε συνοπτικά για την απελευθέρωση μέσω της εξάλειψης της επιθυμίας; Καλώς, κι εμείς να γίνουμε μέτοχοι αυτής της ομιλίας για ακρόαση».

392. «Εμείς, αγαπητέ Μογκαλλάνα, έχουμε πολλές υποχρεώσεις, πολλά πρέπει να κάνουμε - όχι μόνο με τις δικές μας υποχρεώσεις, αλλά και με τις υποχρεώσεις των θεών Ταβατίμσα. Επιπλέον, αγαπητέ Μογκαλλάνα, ακόμη και αυτό που έχει ακουστεί καλά, έχει ληφθεί καλά, έχει προσεχθεί καλά, έχει εξεταστεί καλά, αυτό εξαφανίζεται γρήγορα από εμάς. Κάποτε στο παρελθόν, αγαπητέ Μογκαλλάνα, ξέσπασε μάχη μεταξύ θεών και τιτάνων. Σε εκείνη τη μάχη, αγαπητέ Μογκαλλάνα, οι θεοί νίκησαν, οι τιτάνες ηττήθηκαν. Έτσι εγώ, αγαπητέ Μογκαλλάνα, αφού κέρδισα εκείνη τη μάχη, ως νικητής της μάχης, επιστρέφοντας από εκεί, έκτισα ένα παλάτι με το όνομα Βετζαγιάντα. Το παλάτι Βετζαγιάντα, αγαπητέ Μογκαλλάνα, έχει εκατό προεξοχές. Σε κάθε προεξοχή υπάρχουν επτακόσια θολωτά δωμάτια. Σε κάθε θολωτό δωμάτιο υπάρχουν επτά νύμφες. Κάθε νύμφη έχει επτά υπηρέτριες. Θα ήθελες, αγαπητέ Μογκαλλάνα, να δεις την ομορφιά του παλατιού Βετζαγιάντα;» Ο σεβάσμιος Μαχαμογκαλλάνα αποδέχθηκε με σιωπή.

393. Τότε ο Σάκκα, ο άρχοντας των θεών, και ο Βεσσαβάνα, ο μεγάλος βασιλιάς, έχοντας τον σεβάσμιο Μαχαμογκαλλάνα μπροστά τους, πλησίασαν το παλάτι Βετζαγιάντα. Οι υπηρέτριες του Σάκκα, του άρχοντα των θεών, είδαν τον σεβάσμιο Μαχαμογκαλλάνα να έρχεται από μακριά· αφού τον είδαν, με ηθικό φόβο και ντροπή,

μπήκαν η καθεμία στο δικό της εσωτερικό δωμάτιο. Όπως ακριβώς μια νύφη βλέποντας τον πεθερό της νιώθει ηθικό φόβο και ντροπή, ακριβώς έτσι οι υπηρέτριες του Σάκκα, του άρχοντα των θεών, αφού είδαν τον σεβάσμιο Μαχαμογκαλλάνα, με ηθικό φόβο και ντροπή, μπήκαν η καθεμία στο δικό της εσωτερικό δωμάτιο. Τότε ο Σάκκα, ο άρχοντας των θεών, και ο Βεσσαβάννα, ο μεγάλος βασιλιάς, συνόδευαν τον σεβάσμιο Μαχαμογκαλλάνα περπατώντας και περιηγούμενοι στο παλάτι Βετζαγιάντα - «Δες επίσης αυτό, αγαπητέ Μογκαλλάνα, την ομορφιά του παλατιού Βετζαγιάντα· δες επίσης αυτό, αγαπητέ Μογκαλλάνα, την ομορφιά του παλατιού Βετζαγιάντα». «Αυτό λάμπει για τον σεβάσμιο Κοσίγια, όπως αρμόζει σε αυτόν που έχει κάνει αξιέπαινες πράξεις στο παρελθόν. Ακόμη και οι άνθρωποι, βλέποντας κάτι όμορφο, λένε έτσι - 'λάμπει πράγματι, αγαπητέ, όπως των θεών Ταβατίμσα'. Αυτό λάμπει για τον σεβάσμιο Κοσίγια, όπως αρμόζει σε αυτόν που έχει κάνει αξιέπαινες πράξεις στο παρελθόν». Τότε στον σεβάσμιο Μαχαμογκαλλάνα ήρθε αυτή η σκέψη: «Αυτός ο δαίμονας διαμένει υπερβολικά αμελής. Γιατί να μην συγκλονίσω αυτόν τον δαίμονα;» Τότε ο σεβάσμιος Μαχαμογκαλλάνα εκτέλεσε τέτοια επίδειξη υπερφυσικών δυνάμεων ώστε με το μεγάλο δάχτυλο του ποδιού του έκανε το παλάτι Βετζαγιάντα να τρέμει, να σειέται και να δονείται. Τότε ο Σάκκα, ο άρχοντας των θεών, και ο Βεσσαβάννα, ο μεγάλος βασιλιάς, και οι θεοί Ταβατίμσα γέμισαν με θαυμασμό και έκπληξη - «Είναι καταπληκτικό, πράγματι, αγαπητέ, είναι εκπληκτικό, πράγματι, αγαπητέ, η μεγάλη υπερφυσική δύναμη και η μεγάλη ισχύς του ασκητή, που με το μεγάλο δάχτυλο του ποδιού του θα κάνει το θεϊκό κατοικητήριο να τρέμει, να σειέται και να δονείται»! Τότε ο σεβάσμιος Μαχαμογκαλλάνα, γνωρίζοντας ότι ο Σάκκα, ο άρχοντας των θεών, ήταν συγκλονισμένος με ανατριχιασμένες τρίχες, είπε στον Σάκκα, τον άρχοντα των θεών: «Πώς όμως, Κοσίγια, ο Ευλογημένος μίλησε συνοπτικά για την απελευθέρωση μέσω της εξάλειψης της επιθυμίας; Καλώς, κι εμείς να γίνουμε μέτοχοι αυτής της ομιλίας για ακρόαση».

394. «Εδώ εγώ, αγαπητέ Μογκαλλάνα, πήγα προς τον Ευλογημένο· αφού πλησίασα, απέδωσα σεβασμό στον Ευλογημένο και στάθηκα στο πλάι. Καθώς στεκόμουν στο πλάι, αγαπητέ Μογκαλλάνα, είπα στον Ευλογημένο: 'Με ποιον τρόπο, σεβάσμιε κύριε, ένας μοναχός συνοπτικά είναι απελευθερωμένος μέσω της εξάλειψης της επιθυμίας, έχοντας επιτύχει τον απόλυτο σκοπό, την απόλυτη ασφάλεια από τις νοητικές δεσμεύσεις, την απόλυτη αγία ζωή, το απόλυτο τέλος, ο άριστος μεταξύ θεών και ανθρώπων;'

«Όταν αυτό ειπώθηκε, αγαπητέ Μογκαλλάνα, ο Ευλογημένος μου είπε: 'Εδώ, άρχοντα των θεών, ένας μοναχός έχει ακούσει: όλα τα φαινόμενα δεν είναι κατάλληλα για προσκόλληση. Έτσι, άρχοντα των θεών, ένας μοναχός έχει ακούσει: 'όλα τα φαινόμενα δεν είναι κατάλληλα για προσκόλληση'. Αυτός γνωρίζει άμεσα κάθε φαινόμενο· έχοντας γνωρίσει άμεσα κάθε φαινόμενο, κατανοεί πλήρως κάθε φαινόμενο· έχοντας κατανοήσει πλήρως κάθε φαινόμενο, οποιοδήποτε αίσθημα βιώνει, είτε ευχάριστο είτε δυσάρεστο είτε ούτε-δυσάρεστο-ούτε-ευχάριστο. Αυτός διαμένει σε εκείνα τα αισθήματα παρατηρώντας το παροδικό, διαμένει παρατηρώντας το μη πάθος, διαμένει παρατηρώντας την παύση, διαμένει παρατηρώντας την παραίτηση. Αυτός, διαμένοντας σε εκείνα τα αισθήματα παρατηρώντας το παροδικό, διαμένοντας παρατηρώντας το μη πάθος, διαμένοντας παρατηρώντας την παύση, διαμένοντας παρατηρώντας την παραίτηση, δεν προσκολλάται σε τίποτα στον κόσμο· μη προσκολλώμενος δεν ταραζεται· μη ταραζόμενος επιτυγχάνει το τελικό Νιμπάνα μέσα του - κατανοεί: «η γέννηση έχει

εξαλειφθεί, η άγια ζωή έχει βιωθεί, αυτό που έπρεπε να γίνει έχει γίνει, δεν υπάρχει τίποτα περισσότερο για αυτή την κατάσταση ύπαρξης». Σε αυτό το σημείο, άρχοντα των θεών, ένας μοναχός συνοπτικά είναι απελευθερωμένος μέσω της εξάλειψης της επιθυμίας, έχοντας επιτύχει τον απόλυτο σκοπό, την απόλυτη ασφάλεια από τις νοητικές δεσμεύσεις, την απόλυτη αγία ζωή, το απόλυτο τέλος, ο άριστος μεταξύ θεών και ανθρώπων'. Έτσι, αγαπητέ Μογκαλλάνα, ο Ευλογημένος μου μίλησε συνοπτικά για την απελευθέρωση μέσω της εξάλειψης της επιθυμίας».

Τότε ο σεβάσμιος Μαχαμογκαλλάνα, αφού δέχτηκε με χαρά τη ρήση του Σάκκα, του άρχοντα των θεών, και εξέφρασε ευχαριστίες - όπως ακριβώς ένας δυνατός άνδρας θα άπλωνε το λυγισμένο χέρι του ή θα λύγιζε το απλωμένο χέρι του, ακριβώς έτσι - εξαφανίστηκε από τους θεούς Ταβατίμσα και εμφανίστηκε στο Ανατολικό Μοναστήρι, στο μέγαρο της μητέρας του Μιγκάρα. Τότε οι υπηρέτριες του Σάκκα, του άρχοντα των θεών, λίγο μετά την αναχώρηση του σεβάσμιου Μαχαμογκαλλάνα, είπαν στον Σάκκα, τον άρχοντα των θεών: «Αυτός άραγε, αγαπητέ, είναι ο Ευλογημένος, ο Διδάσκαλός σου;» «Όχι, αγαπητές, αυτός δεν είναι ο Ευλογημένος, ο Διδάσκαλός μου. Αυτός ο σεβάσμιος Μαχαμογκαλλάνα είναι σύντροφός μου στην άγια ζωή». «Τυχερός είσαι, αγαπητέ, που ο σύντροφός σου στην άγια ζωή έχει τόσο μεγάλη υπερφυσική δύναμη και τόσο μεγάλη επιρροή! Αχ, πράγματι ο Ευλογημένος, ο Διδάσκαλός σου!»

395. Τότε ο σεβάσμιος Μαχαμογκαλλάνα πλησίασε τον Ευλογημένο· αφού πλησίασε, απέδωσε σεβασμό στον Ευλογημένο και κάθισε στο πλάι. Καθισμένος στο πλάι, ο σεβάσμιος Μαχαμογκαλλάνα είπε στον Ευλογημένο: «Θυμάται, σεβάσμιε κύριε, ο Ευλογημένος ότι μίλησε συνοπτικά για την απελευθέρωση μέσω της εξάλειψης της επιθυμίας σε κάποιον γνωστό, ισχυρό δαίμονα;» «Θυμάμαι, Μογκαλλάνα. Εδώ ο Σάκκα, ο άρχοντας των θεών, με πλησίασε· αφού πλησίασε, μου απέδωσε σεβασμό και στάθηκε στο πλάι. Καθώς στεκόταν στο πλάι, Μογκαλλάνα, ο Σάκκα, ο άρχοντας των θεών, μου είπε: 'Με ποιον τρόπο, σεβάσμιε κύριε, ένας μοναχός συνοπτικά είναι απελευθερωμένος μέσω της εξάλειψης της επιθυμίας, έχοντας επιτύχει τον απόλυτο σκοπό, την απόλυτη ασφάλεια από τις νοητικές δεσμεύσεις, την απόλυτη αγία ζωή, το απόλυτο τέλος, ο άριστος μεταξύ θεών και ανθρώπων;'

Όταν αυτό ειπώθηκε, εγώ, Μογκαλλάνα, είπα στον Σάκκα, τον άρχοντα των θεών: 'Εδώ, άρχοντα των θεών, ένας μοναχός έχει ακούσει: «όλα τα φαινόμενα δεν είναι κατάλληλα για προσκόλληση». Έτσι, άρχοντα των θεών, ένας μοναχός έχει ακούσει: 'όλα τα φαινόμενα δεν είναι κατάλληλα για προσκόλληση'. Αυτός γνωρίζει άμεσα κάθε φαινόμενο· έχοντας γνωρίσει άμεσα κάθε φαινόμενο, κατανοεί πλήρως κάθε φαινόμενο· έχοντας κατανοήσει πλήρως κάθε φαινόμενο, οποιοδήποτε αίσθημα βιώνει, είτε ευχάριστο είτε δυσάρεστο είτε ούτε-δυσάρεστο-ούτε-ευχάριστο. Αυτός διαμένει σε εκείνα τα αισθήματα παρατηρώντας το παροδικό, διαμένει παρατηρώντας το μη πάθος, διαμένει παρατηρώντας την παύση, διαμένει παρατηρώντας την παραίτηση. Αυτός, διαμένοντας σε εκείνα τα αισθήματα παρατηρώντας το παροδικό, διαμένοντας παρατηρώντας το μη πάθος, διαμένοντας παρατηρώντας την παύση, διαμένοντας παρατηρώντας την παραίτηση, δεν προσκολλάται σε τίποτα στον κόσμο· μη προσκολλώμενος δεν ταραζείται· μη ταραζόμενος επιτυγχάνει το τελικό Νιμπάνα μέσα του - κατανοεί: «η γέννηση έχει εξαλειφθεί, η άγια ζωή έχει βιωθεί, αυτό που έπρεπε να γίνει έχει γίνει, δεν υπάρχει τίποτα περισσότερο για αυτή την κατάσταση ύπαρξης». Σε αυτό το σημείο, άρχοντα

των θεών, ένας μοναχός συνοπτικά είναι απελευθερωμένος μέσω της εξάλειψης της επιθυμίας, έχοντας επιτύχει τον απόλυτο σκοπό, την απόλυτη ασφάλεια από τις νοητικές δεσμεύσεις, την απόλυτη αγία ζωή, το απόλυτο τέλος, ο άριστος μεταξύ θεών και ανθρώπων'. Έτσι, Μογκαλλάνα, θυμάμαι ότι μίλησα συνοπτικά στον Σάκκα, τον άρχοντα των θεών, για την απελευθέρωση μέσω της εξάλειψης της επιθυμίας».

Αυτά είπε ο Ευλογημένος. Ο σεβάσμιος Μαχαμογκαλλάνα, ευχαριστημένος, αγαλλίασε με τα λόγια του Ευλογημένου.

Τέλος της ομιλίας Τσούλατανχασανκχάγια, έβδομη.

8. Η μεγαλύτερη ομιλία για την πλήρη εξάλειψη της επιθυμίας

396. Έτσι έχω ακούσει - Κάποτε ο Ευλογημένος διέμενε στη Σαβάτθι, στο άλσος του Τζέτα, στο μοναστήρι του Ανάθαπίντικα. Εκείνη την περίοδο, στον μοναχό ονόματι Σάτι, γιο ψαρά, είχε εγερθεί μια τέτοια κακόβουλη λανθασμένη άποψη: «Έτσι γνωρίζω τη Διδασκαλία που έχει διδάξει ο Ευλογημένος, ότι αυτή η ίδια η συνείδηση μεταναστεύει και περιπλανάται, όχι κάποια άλλη». Αρκετοί μοναχοί άκουσαν: «Στον μοναχό ονόματι Σάτι, γιο ψαρά, λένε, έχει εγερθεί μια τέτοια κακόβουλη λανθασμένη άποψη: 'Έτσι γνωρίζω τη Διδασκαλία που έχει διδάξει ο Ευλογημένος, ότι αυτή η ίδια η συνείδηση μεταναστεύει και περιπλανάται, όχι κάποια άλλη'». Τότε εκείνοι οι μοναχοί πήγαν εκεί όπου ήταν ο μοναχός Σάτι, γιος ψαρά· αφού πλησίασαν, είπαν στον μοναχό Σάτι, γιο ψαρά: «Είναι αλήθεια, λοιπόν, φίλε Σάτι, ότι σου έχει εγερθεί μια τέτοια κακόβουλη λανθασμένη άποψη: 'Έτσι γνωρίζω τη Διδασκαλία που έχει διδάξει ο Ευλογημένος, ότι αυτή η ίδια η συνείδηση μεταναστεύει και περιπλανάται, όχι κάποια άλλη'»; «Ακριβώς έτσι, φίλοι, γνωρίζω τη Διδασκαλία που έχει διδάξει ο Ευλογημένος, ότι αυτή η ίδια η συνείδηση μεταναστεύει και περιπλανάται, όχι κάποια άλλη». Τότε εκείνοι οι μοναχοί, θέλοντας να απαλλάξουν τον μοναχό Σάτι, γιο ψαρά, από αυτή την κακόβουλη λανθασμένη άποψη, τον ρωτούσαν, τον πίεζαν, τον νουθετούσαν: «Μην μιλάς έτσι, φίλε Σάτι, μην συκοφαντείς τον Ευλογημένο· διότι δεν είναι καλό να συκοφαντεί κανείς τον Ευλογημένο, διότι ο Ευλογημένος δεν θα έλεγε έτσι. Με πολλούς τρόπους, φίλε Σάτι, η συνείδηση έχει δηλωθεί από τον Ευλογημένο ως εξαρτώμενα γεγεννημένη· χωρίς συνθήκη δεν υπάρχει εμφάνιση της συνείδησης». Ακόμη κι έτσι, ο μοναχός Σάτι, γιος ψαρά, ενώ ρωτιόταν, πιεζόταν και νουθετούνταν από εκείνους τους μοναχούς, εκείνη ακριβώς την κακόβουλη λανθασμένη άποψη με πείσμα και προσκόλληση, αφού προσκολλήθηκε, εξέφραζε: «Ακριβώς έτσι, φίλοι, γνωρίζω τη Διδασκαλία που έχει διδάξει ο Ευλογημένος, ότι αυτή η ίδια η συνείδηση μεταναστεύει και περιπλανάται, όχι κάποια άλλη».

397. Όταν εκείνοι οι μοναχοί δεν μπόρεσαν να απαλλάξουν τον μοναχό Σάτι, γιο ψαρά, από αυτή την κακόβουλη λανθασμένη άποψη, τότε εκείνοι οι μοναχοί πλησίασαν τον Ευλογημένο· αφού πλησίασαν, απέδωσαν σεβασμό στον Ευλογημένο και κάθισαν στο πλάι. Καθισμένοι στο πλάι, εκείνοι οι μοναχοί είπαν στον Ευλογημένο: «Στον μοναχό ονόματι Σάτι, σεβάσμιε κύριε, γιο ψαρά, έχει εγερθεί μια τέτοια κακόβουλη λανθασμένη άποψη: "Έτσι γνωρίζω τη Διδασκαλία που έχει διδάξει ο Ευλογημένος, ότι αυτή η ίδια η συνείδηση μεταναστεύει και περιπλανάται, όχι κάποια άλλη". Ακούσαμε, σεβάσμιε κύριε, ότι στον μοναχό ονόματι Σάτι, γιο ψαρά, λένε, έχει εγερθεί μια τέτοια κακόβουλη λανθασμένη άποψη: "Έτσι γνωρίζω τη Διδασκαλία που έχει διδάξει ο Ευλογημένος, ότι αυτή η ίδια η συνείδηση μεταναστεύει και περιπλανάται, όχι κάποια άλλη". Τότε εμείς, σεβάσμιε κύριε,

πήγαμε εκεί όπου ήταν ο μοναχός Σάτι, γιος ψαρά· αφού πλησιάσαμε, είπαμε στον μοναχό Σάτι, γιο ψαρά: "Είναι αλήθεια, λοιπόν, φίλε Σάτι, ότι σου έχει εγερθεί μια τέτοια κακόβουλη λανθασμένη άποψη: 'Έτσι γνωρίζω τη Διδασκαλία που έχει διδάξει ο Ευλογημένος, ότι αυτή η ίδια η συνείδηση μεταναστεύει και περιπλανάται, όχι κάποια άλλη';" Όταν αυτό ειπώθηκε, σεβάσμιε κύριε, ο μοναχός Σάτι, γιος ψαρά, μας είπε: "Ακριβώς έτσι, φίλοι, γνωρίζω τη Διδασκαλία που έχει διδάξει ο Ευλογημένος, ότι αυτή η ίδια η συνείδηση μεταναστεύει και περιπλανάται, όχι κάποια άλλη". Τότε εμείς, σεβάσμιε κύριε, θέλοντας να απαλλάξουμε τον μοναχό Σάτι, γιο ψαρά, από αυτή την κακόβουλη λανθασμένη άποψη, τον ρωτούσαμε, τον πιέζαμε, τον νουθετούσαμε: "Μην μιλάς έτσι, φίλε Σάτι, μην συκοφαντείς τον Ευλογημένο· διότι δεν είναι καλό να συκοφαντεί κανείς τον Ευλογημένο, διότι ο Ευλογημένος δεν θα έλεγε έτσι. Με πολλούς τρόπους, φίλε Σάτι, η συνείδηση έχει δηλωθεί από τον Ευλογημένο ως εξαρτώμενα γεγεννημένη· χωρίς συνθήκη δεν υπάρχει εμφάνιση της συνείδησης". Ακόμη κι έτσι, σεβάσμιε κύριε, ο μοναχός Σάτι, γιος ψαρά, ενώ ρωτιόταν, πιεζόταν και νουθετούνταν από εμάς, εκείνη ακριβώς την κακόβουλη λανθασμένη άποψη με πείσμα και προσκόλληση, αφού προσκολλήθηκε, εξέφραζε: "Ακριβώς έτσι, φίλοι, γνωρίζω τη Διδασκαλία που έχει διδάξει ο Ευλογημένος, ότι αυτή η ίδια η συνείδηση μεταναστεύει και περιπλανάται, όχι κάποια άλλη". Όταν εμείς, σεβάσμιε κύριε, δεν μπορέσαμε να απαλλάξουμε τον μοναχό Σάτι, γιο ψαρά, από αυτή την κακόβουλη λανθασμένη άποψη, τότε αναφέρουμε αυτό το θέμα στον Ευλογημένο».

398. Τότε ο Ευλογημένος απευθύνθηκε σε κάποιον μοναχό: «Έλα εσύ, μοναχέ, εκ μέρους μου απευθύνσου στον μοναχό Σάτι, γιο ψαρά: 'Ο Διδάσκαλος σε καλεί, φίλε Σάτι'». «Ναι, σεβάσμιε κύριε», απάντησε εκείνος ο μοναχός στον Ευλογημένο και πήγε εκεί όπου ήταν ο μοναχός Σάτι, γιος ψαρά· αφού πλησίασε, είπε στον μοναχό Σάτι, γιο ψαρά: «Ο Διδάσκαλος σε καλεί, φίλε Σάτι». «Ναι, φίλε», απάντησε ο μοναχός Σάτι, γιος ψαρά, σε εκείνον τον μοναχό και πήγε εκεί όπου ήταν ο Ευλογημένος· αφού πλησίασε, απέδωσε σεβασμό στον Ευλογημένο και κάθισε στο πλάι. Στον μοναχό Σάτι, γιο ψαρά, που καθόταν στο πλάι, ο Ευλογημένος είπε αυτό: «Είναι αλήθεια, λοιπόν, Σάτι, ότι σου έχει εγερθεί μια τέτοια κακόβουλη λανθασμένη άποψη: 'Έτσι γνωρίζω τη Διδασκαλία που έχει διδάξει ο Ευλογημένος, ότι αυτή η ίδια η συνείδηση μεταναστεύει και περιπλανάται, όχι κάποια άλλη'»; «Ακριβώς έτσι, σεβάσμιε κύριε, γνωρίζω τη Διδασκαλία που έχει διδάξει ο Ευλογημένος, ότι αυτή η ίδια η συνείδηση μεταναστεύει και περιπλανάται, όχι κάποια άλλη». «Ποια είναι αυτή, Σάτι, η συνείδηση»; «Αυτό, σεβάσμιε κύριε, που μιλάει και αισθάνεται, που βιώνει εδώ κι εκεί το επακόλουθο των καλών και κακών πράξεων». «Σε ποιον άραγε, ανόητε άνθρωπε, γνωρίζεις ότι έχω διδάξει έτσι τη Διδασκαλία; Δεν έχω δηλώσει, ανόητε άνθρωπε, με πολλούς τρόπους τη συνείδηση ως εξαρτώμενα γεγεννημένη· χωρίς συνθήκη δεν υπάρχει εμφάνιση της συνείδησης; Και όμως εσύ, ανόητε άνθρωπε, με τη δική σου παρανόηση και εμάς συκοφαντείς, και τον εαυτό σου σκάβεις, και πολλή αξιόμεμπτη πράξη παράγεις. Διότι αυτό, ανόητε άνθρωπε, θα είναι για σένα για πολύ καιρό προς βλάβη και οδύνη».

399. Τότε ο Ευλογημένος απευθύνθηκε στους μοναχούς: «Τι νομίζετε, μοναχοί, έχει άραγε αυτός ο μοναχός Σάτι, γιος ψαρά, έστω και λίγη θερμότητα σε αυτή τη Διδασκαλία και μοναστική διαγωγή;» «Πώς θα μπορούσε, σεβάσμιε κύριε; Όχι, σεβάσμιε κύριε». Όταν αυτό ειπώθηκε, ο μοναχός Σάτι, γιος ψαρά, έμεινε σιωπηλός, ντροπιασμένος, με πεσμένους ώμους, με το κεφάλι σκυμμένο, σκεπτόμενος βαθιά,

χωρίς οξυδέρκεια, καθισμένος. Τότε ο Ευλογημένος, γνωρίζοντας ότι ο μοναχός Σάτι, γιος ψαρά, ήταν σιωπηλός, ντροπιασμένος, με πεσμένους ώμους, με το κεφάλι σκυμμένο, σκεπτόμενος βαθιά, χωρίς οξυδέρκεια, είπε στον μοναχό Σάτι, γιο ψαρά: «Θα γίνεις γνωστός, ανόητε άνθρωπε, από αυτή τη δική σου κακή λανθασμένη άποψη. Εδώ εγώ θα ρωτήσω τους μοναχούς». Τότε ο Ευλογημένος απευθύνθηκε στους μοναχούς: «Μήπως κι εσείς, μοναχοί, γνωρίζετε τη Διδασκαλία που έχω διδάξει έτσι όπως αυτός ο μοναχός Σάτι, γιος ψαρά, με τη δική του παρανόηση και εμάς συκοφαντεί, και τον εαυτό του σκάβει, και πολλή αξιόμεμπτη πράξη παράγει;» «Όχι, Σεβάσμιε Κύριε! Με πολλούς τρόπους πράγματι, σεβάσμιε κύριε, η συνείδηση έχει δηλωθεί από τον Ευλογημένο ως εξαρτώμενα γεγεννημένη· χωρίς συνθήκη δεν υπάρχει εμφάνιση της συνείδησης». «Καλώς, καλώς, μοναχοί! Καλώς πράγματι εσείς, μοναχοί, γνωρίζετε τη Διδασκαλία που έχω διδάξει έτσι. Με πολλούς τρόπους πράγματι, μοναχοί, η συνείδηση έχει δηλωθεί από μένα ως εξαρτώμενα γεγεννημένη· χωρίς συνθήκη δεν υπάρχει εμφάνιση της συνείδησης. Και όμως αυτός ο μοναχός Σάτι, γιος ψαρά, με τη δική του παρανόηση και εμάς συκοφαντεί, και τον εαυτό του σκάβει, και πολλή αξιόμεμπτη πράξη παράγει. Διότι αυτό θα είναι για εκείνον τον ανόητο άνθρωπο για πολύ καιρό προς βλάβη και οδύνη.

400. «Όποια συνθήκη εξαρτώμενη από την οποία εγείρεται η συνείδηση, μοναχοί, με εκείνη ακριβώς θεωρείται ως συνείδηση. Εξαρτώμενη από το μάτι και τα υλικά φαινόμενα εγείρεται η συνείδηση, θεωρείται ακριβώς ως οφθαλμική συνείδηση· εξαρτώμενη από το αυτί και τους ήχους εγείρεται η συνείδηση, θεωρείται ακριβώς ως ωτική συνείδηση· εξαρτώμενη από τη μύτη και τις οσμές εγείρεται η συνείδηση, θεωρείται ακριβώς ως ρινική συνείδηση· εξαρτώμενη από τη γλώσσα και τις γεύσεις εγείρεται η συνείδηση, θεωρείται ακριβώς ως γλωσσική συνείδηση· εξαρτώμενη από το σώμα και τα απτά αντικείμενα εγείρεται η συνείδηση, θεωρείται ακριβώς ως σωματική συνείδηση· εξαρτώμενη από τον νου και τα νοητικά αντικείμενα εγείρεται η συνείδηση, θεωρείται ακριβώς ως νοητική συνείδηση.

«Όπως, μοναχοί, όποια συνθήκη εξαρτώμενη από την οποία καίει η φωτιά, με εκείνη ακριβώς θεωρείται. Εξαρτώμενη από ξύλα καίει η φωτιά, θεωρείται ακριβώς ως φωτιά από ξύλα· εξαρτώμενη από ροκανίδια καίει η φωτιά, θεωρείται ακριβώς ως φωτιά από ροκανίδια· εξαρτώμενη από χόρτο καίει η φωτιά, θεωρείται ακριβώς ως φωτιά από χόρτο· εξαρτώμενη από κοπριά καίει η φωτιά, θεωρείται ακριβώς ως φωτιά από κοπριά· εξαρτώμενη από φλούδες ρυζιού καίει η φωτιά, θεωρείται ακριβώς ως φωτιά από φλούδες ρυζιού· εξαρτώμενη από απορρίμματα καίει η φωτιά, θεωρείται ακριβώς ως φωτιά από απορρίμματα. Ακριβώς με τον ίδιο τρόπο, μοναχοί, όποια συνθήκη εξαρτώμενη από την οποία εγείρεται η συνείδηση, με εκείνη ακριβώς θεωρείται. Εξαρτώμενη από το μάτι και τα υλικά φαινόμενα εγείρεται η συνείδηση, θεωρείται ακριβώς ως οφθαλμική συνείδηση· εξαρτώμενη από το αυτί και τους ήχους εγείρεται η συνείδηση, θεωρείται ακριβώς ως ωτική συνείδηση, εξαρτώμενη από τη μύτη και τις οσμές εγείρεται η συνείδηση, θεωρείται ακριβώς ως ρινική συνείδηση, εξαρτώμενη από τη γλώσσα και τις γεύσεις εγείρεται η συνείδηση, θεωρείται ακριβώς ως γλωσσική συνείδηση. Εξαρτώμενη από το σώμα και τα απτά αντικείμενα εγείρεται η συνείδηση, θεωρείται ακριβώς ως σωματική συνείδηση. Εξαρτώμενη από τον νου και τα νοητικά αντικείμενα εγείρεται η συνείδηση, θεωρείται ακριβώς ως νοητική συνείδηση.

401. «Βλέπετε, μοναχοί, ότι αυτό έχει δημιουργηθεί;»

«Ναι, σεβάσμιε κύριε».

«Βλέπετε, μοναχοί, ότι αυτό προέρχεται από την τροφή του;»

«Ναι, σεβάσμιε κύριε».

«Βλέπετε, μοναχοί, ότι με την παύση της τροφής του, αυτό που έχει δημιουργηθεί έχει τη φύση της παύσης;»

«Ναι, σεβάσμιε κύριε».

«Σε αυτόν που είναι αβέβαιος, μοναχοί, εγείρεται σκεπτικιστική αμφιβολία: 'Άραγε αυτό έχει δημιουργηθεί ή όχι;»

«Ναι, σεβάσμιε κύριε».

«Σε αυτόν που είναι αβέβαιος, μοναχοί, εγείρεται σκεπτικιστική αμφιβολία: 'Άραγε αυτό προέρχεται από την τροφή του ή όχι;»

«Ναι, σεβάσμιε κύριε».

«Σε αυτόν που είναι αβέβαιος, μοναχοί, εγείρεται σκεπτικιστική αμφιβολία: 'Άραγε με την παύση της τροφής του, αυτό που έχει δημιουργηθεί έχει τη φύση της παύσης ή όχι;»

«Ναι, σεβάσμιε κύριε».

«Σε αυτόν που βλέπει όπως πραγματικά είναι με ορθή σοφία ότι αυτό έχει δημιουργηθεί, μοναχοί, εκείνη η σκεπτικιστική αμφιβολία εγκαταλείπεται;»

«Ναι, σεβάσμιε κύριε».

«Σε αυτόν που βλέπει όπως πραγματικά είναι με ορθή σοφία ότι αυτό προέρχεται από την τροφή του, μοναχοί, εκείνη η σκεπτικιστική αμφιβολία εγκαταλείπεται;»

«Ναι, σεβάσμιε κύριε».

«Σε αυτόν που βλέπει όπως πραγματικά είναι με ορθή σοφία ότι με την παύση της τροφής του, αυτό που έχει δημιουργηθεί έχει τη φύση της παύσης, μοναχοί, εκείνη η σκεπτικιστική αμφιβολία εγκαταλείπεται;»

«Ναι, σεβάσμιε κύριε».

«Μοναχοί, έτσι λοιπόν εσείς σε αυτό είστε χωρίς σκεπτικιστική αμφιβολία ότι αυτό έχει δημιουργηθεί;»

«Ναι, σεβάσμιε κύριε».

«Μοναχοί, έτσι λοιπόν εσείς σε αυτό είστε χωρίς σκεπτικιστική αμφιβολία ότι αυτό προέρχεται από την τροφή του;»

«Ναι, σεβάσμιε κύριε».

«Μοναχοί, έτσι λοιπόν εσείς σε αυτό είστε χωρίς σκεπτικιστική αμφιβολία ότι με την παύση της τροφής του, αυτό που έχει δημιουργηθεί έχει τη φύση της παύσης;»

«Ναι, σεβάσμιε κύριε».

«Μοναχοί, έχει ιδωθεί καλά όπως πραγματικά είναι με ορθή σοφία ότι αυτό έχει δημιουργηθεί;»

«Ναι, σεβάσμιε κύριε».

«Μοναχοί, έχει ιδωθεί καλά όπως πραγματικά είναι με ορθή σοφία ότι αυτό προέρχεται από την τροφή του;»

«Ναι, σεβάσμιε κύριε».

«Μοναχοί, έχει ιδωθεί καλά όπως πραγματικά είναι με ορθή σοφία ότι με την παύση της τροφής του, αυτό που έχει δημιουργηθεί έχει τη φύση της παύσης;»

«Ναι, σεβάσμιε κύριε».

«Αν εσείς, μοναχοί, προσκολλούσασταν, παίζατε, επιθυμούσατε σαν πλούτο, οικειοποιούσασταν αυτή την άποψη τόσο αγνή, τόσο λαμπερή, θα γνωρίζατε άραγε τη Διδασκαλία που έχω διδάξει σαν σχέδια, για σκοπό διάβασης, όχι για σκοπό προσκόλλησης;»

«Όχι, Σεβάσμιε Κύριε».

«Αν εσείς, μοναχοί, δεν προσκολλούσασταν, δεν παίζατε, δεν επιθυμούσατε σαν πλούτο, δεν οικειοποιούσασταν αυτή την άποψη τόσο αγνή, τόσο λαμπερή, θα γνωρίζατε άραγε τη Διδασκαλία που έχω διδάξει σαν σχέδια, για σκοπό διάβασης, όχι για σκοπό προσκόλλησης;»

«Ναι, σεβάσμιε κύριε».

402. «Υπάρχουν, μοναχοί, αυτές οι τέσσερις τροφές για τη διάρκεια των όντων που έχουν γεννηθεί ή για την υποστήριξη αυτών που αναζητούν να γεννηθούν. Ποιοι τέσσερις; Φαγώσιμη τροφή, χονδροειδής ή λεπτοφυής, η επαφή είναι η δεύτερη, η νοητική βούληση είναι η τρίτη, η συνείδηση είναι η τέταρτη.

«Και αυτές, μοναχοί, οι τέσσερις τροφές ποια έχουν ως πηγή, ποια ως προέλευση, ποια ως γέννηση, ποια ως παραγωγή;

«Αυτές οι τέσσερις τροφές έχουν την επιθυμία ως πηγή, την επιθυμία ως προέλευση, την επιθυμία ως γέννηση, την επιθυμία ως παραγωγή.

«Και αυτή η επιθυμία, μοναχοί, ποια έχει ως πηγή, ποια ως προέλευση, ποια ως γέννηση, ποια ως παραγωγή;

«Η επιθυμία έχει το αίσθημα ως πηγή, το αίσθημα ως προέλευση, το αίσθημα ως γέννηση, το αίσθημα ως παραγωγή.

«Και αυτό το αίσθημα, μοναχοί, ποια έχει ως πηγή, ποια ως προέλευση, ποια ως γέννηση, ποια ως παραγωγή;

«Το αίσθημα έχει την επαφή ως πηγή, την επαφή ως προέλευση, την επαφή ως γέννηση, την επαφή ως παραγωγή.

«Και αυτή η επαφή, μοναχοί, ποια έχει ως πηγή, ποια ως προέλευση, ποια ως γέννηση, ποια ως παραγωγή;

«Η επαφή έχει τις έξι αισθητήριες βάσεις ως πηγή, τις έξι αισθητήριες βάσεις ως προέλευση, τις έξι αισθητήριες βάσεις ως γέννηση, τις έξι αισθητήριες βάσεις ως παραγωγή.

«Και αυτές οι έξι αισθητήριες βάσεις, μοναχοί, ποια έχουν ως πηγή, ποια ως προέλευση, ποια ως γέννηση, ποια ως παραγωγή;

«Οι έξι αισθητήριες βάσεις έχουν τη νοητικότητα και υλικότητα ως πηγή, τη νοητικότητα και υλικότητα ως προέλευση, τη νοητικότητα και υλικότητα ως γέννηση, τη νοητικότητα και υλικότητα ως παραγωγή.

«Και αυτή η νοητικότητα και υλικότητα, μοναχοί, ποια έχει ως πηγή, ποια ως προέλευση, ποια ως γέννηση, ποια ως παραγωγή;

«Η νοητικότητα και υλικότητα έχει τη συνείδηση ως πηγή, τη συνείδηση ως προέλευση, τη συνείδηση ως γέννηση, τη συνείδηση ως παραγωγή.

«Και αυτή η συνείδηση, μοναχοί, ποια έχει ως πηγή, ποια ως προέλευση, ποια ως γέννηση, ποια ως παραγωγή;

«Η συνείδηση έχει τις δραστηριότητες ως πηγή, τις δραστηριότητες ως προέλευση, τις δραστηριότητες ως γέννηση, τις δραστηριότητες ως παραγωγή.

«Και αυτές οι δραστηριότητες, μοναχοί, ποια έχουν ως πηγή, ποια ως προέλευση, ποια ως γέννηση, ποια ως παραγωγή;

«Οι δραστηριότητες έχουν την άγνοια ως πηγή, την άγνοια ως προέλευση, την άγνοια ως γέννηση, την άγνοια ως παραγωγή.

«Έτσι λοιπόν, μοναχοί, με την άγνοια ως συνθήκη υπάρχουν δραστηριότητες, με τις δραστηριότητες ως συνθήκη υπάρχει συνείδηση, με τη συνείδηση ως συνθήκη υπάρχει νοητικότητα και υλικότητα, με τη νοητικότητα και υλικότητα ως συνθήκη υπάρχουν οι έξι αισθητήριες βάσεις, με τις έξι αισθητήριες βάσεις ως συνθήκη υπάρχει επαφή, με την επαφή ως συνθήκη υπάρχει αίσθημα, με το αίσθημα ως συνθήκη υπάρχει επιθυμία, με την επιθυμία ως συνθήκη υπάρχει προσκόλληση, με την προσκόλληση ως συνθήκη υπάρχει γίνεσθαι, με το γίνεσθαι ως συνθήκη υπάρχει γέννηση, με τη γέννηση ως συνθήκη προκύπτουν γήρας και θάνατος, λύπη, θρήνος, πόνος, δυσαρέσκεια και άγχος. Έτσι υπάρχει η προέλευση αυτού του ολόκληρου συνόλου του υπαρξιακού πόνου».

403. «Με τη γέννηση ως συνθήκη υπάρχει γήρας και θάνατος», έτσι λοιπόν αυτό ειπώθηκε· με τη γέννηση ως συνθήκη άραγε, μοναχοί, υπάρχει γήρας και θάνατος, ή όχι, ή πώς είναι εδώ;» «Με τη γέννηση ως συνθήκη, σεβάσμιε κύριε, υπάρχει γήρας και θάνατος· έτσι σκεφτόμαστε εδώ - με τη γέννηση ως συνθήκη υπάρχει γήρας και θάνατος.» «Με το γίνεσθαι ως συνθήκη υπάρχει γέννηση», έτσι λοιπόν αυτό ειπώθηκε· με το γίνεσθαι ως συνθήκη άραγε, μοναχοί, υπάρχει γέννηση, ή όχι, ή πώς είναι εδώ;» «Με το γίνεσθαι ως συνθήκη, σεβάσμιε κύριε, υπάρχει γέννηση· έτσι σκεφτόμαστε εδώ - με το γίνεσθαι ως συνθήκη υπάρχει γέννηση.» «Με την προσκόλληση ως συνθήκη υπάρχει γίνεσθαι», έτσι λοιπόν αυτό ειπώθηκε· με την προσκόλληση ως συνθήκη άραγε, μοναχοί, υπάρχει γίνεσθαι, ή όχι, ή πώς είναι εδώ;» «Με την προσκόλληση ως συνθήκη, σεβάσμιε κύριε, υπάρχει γίνεσθαι· έτσι σκεφτόμαστε εδώ - με την προσκόλληση ως συνθήκη υπάρχει γίνεσθαι.» «Με την

επιθυμία ως συνθήκη υπάρχει προσκόλληση», έτσι λοιπόν αυτό ειπώθηκε· με την επιθυμία ως συνθήκη άραγε, μοναχοί, υπάρχει προσκόλληση, ή όχι, ή πώς είναι εδώ;» «Με την επιθυμία ως συνθήκη, σεβάσμιε κύριε, υπάρχει προσκόλληση· έτσι σκεφτόμαστε εδώ - με την επιθυμία ως συνθήκη υπάρχει προσκόλληση.» «Με το αίσθημα ως συνθήκη υπάρχει επιθυμία», έτσι λοιπόν αυτό ειπώθηκε· με το αίσθημα ως συνθήκη άραγε, μοναχοί, υπάρχει επιθυμία, ή όχι, ή πώς είναι εδώ;» «Με το αίσθημα ως συνθήκη, σεβάσμιε κύριε, υπάρχει επιθυμία· έτσι σκεφτόμαστε εδώ - με το αίσθημα ως συνθήκη υπάρχει επιθυμία.» «Με την επαφή ως συνθήκη υπάρχει αίσθημα», έτσι λοιπόν αυτό ειπώθηκε· με την επαφή ως συνθήκη άραγε, μοναχοί, υπάρχει αίσθημα, ή όχι, ή πώς είναι εδώ;» «Με την επαφή ως συνθήκη, σεβάσμιε κύριε, υπάρχει αίσθημα· έτσι σκεφτόμαστε εδώ - με την επαφή ως συνθήκη υπάρχει αίσθημα.» «Με τις έξι αισθητήριες βάσεις ως συνθήκη υπάρχει επαφή», έτσι λοιπόν αυτό ειπώθηκε· με τις έξι αισθητήριες βάσεις ως συνθήκη άραγε, μοναχοί, υπάρχει επαφή, ή όχι, ή πώς είναι εδώ;» «Με τις έξι αισθητήριες βάσεις ως συνθήκη, σεβάσμιε κύριε, υπάρχει επαφή· έτσι σκεφτόμαστε εδώ - με τις έξι αισθητήριες βάσεις ως συνθήκη υπάρχει επαφή.» «Με τη νοητικότητα και υλικότητα ως συνθήκη υπάρχουν οι έξι αισθητήριες βάσεις», έτσι λοιπόν αυτό ειπώθηκε· με τη νοητικότητα και υλικότητα ως συνθήκη άραγε, μοναχοί, υπάρχουν οι έξι αισθητήριες βάσεις, ή όχι, ή πώς είναι εδώ;» «Με τη νοητικότητα και υλικότητα ως συνθήκη, σεβάσμιε κύριε, υπάρχουν οι έξι αισθητήριες βάσεις· έτσι σκεφτόμαστε εδώ - με τη νοητικότητα και υλικότητα ως συνθήκη υπάρχουν οι έξι αισθητήριες βάσεις.» «Με τη συνείδηση ως συνθήκη υπάρχει νοητικότητα και υλικότητα», έτσι λοιπόν αυτό ειπώθηκε· με τη συνείδηση ως συνθήκη άραγε, μοναχοί, υπάρχει νοητικότητα και υλικότητα, ή όχι, ή πώς είναι εδώ;» «Με τη συνείδηση ως συνθήκη, σεβάσμιε κύριε, υπάρχει νοητικότητα και υλικότητα· έτσι σκεφτόμαστε εδώ - με τη συνείδηση ως συνθήκη υπάρχει νοητικότητα και υλικότητα.» «Με τις δραστηριότητες ως συνθήκη υπάρχει συνείδηση», έτσι λοιπόν αυτό ειπώθηκε· με τις δραστηριότητες ως συνθήκη άραγε, μοναχοί, υπάρχει συνείδηση, ή όχι, ή πώς είναι εδώ;» «Με τις δραστηριότητες ως συνθήκη, σεβάσμιε κύριε, υπάρχει συνείδηση· έτσι σκεφτόμαστε εδώ - με τις δραστηριότητες ως συνθήκη υπάρχει συνείδηση.» «Με την άγνοια ως συνθήκη υπάρχουν δραστηριότητες», έτσι λοιπόν αυτό ειπώθηκε· με την άγνοια ως συνθήκη άραγε, μοναχοί, υπάρχουν δραστηριότητες, ή όχι, ή πώς είναι εδώ;» «Με την άγνοια ως συνθήκη, σεβάσμιε κύριε, υπάρχουν δραστηριότητες· έτσι σκεφτόμαστε εδώ - με την άγνοια ως συνθήκη υπάρχουν δραστηριότητες.»

404. «Καλώς, μοναχοί. Έτσι λοιπόν, μοναχοί, εσείς επίσης λέτε έτσι, κι εγώ επίσης λέω έτσι - όταν αυτό υπάρχει, αυτό γίνεται, από την έγερση αυτού αυτό εγείρεται, δηλαδή - με την άγνοια ως συνθήκη υπάρχουν δραστηριότητες, με τις δραστηριότητες ως συνθήκη υπάρχει συνείδηση, με τη συνείδηση ως συνθήκη υπάρχει νοητικότητα και υλικότητα, με τη νοητικότητα και υλικότητα ως συνθήκη υπάρχουν οι έξι αισθητήριες βάσεις, με τις έξι αισθητήριες βάσεις ως συνθήκη υπάρχει επαφή, με την επαφή ως συνθήκη υπάρχει αίσθημα, με το αίσθημα ως συνθήκη υπάρχει επιθυμία, με την επιθυμία ως συνθήκη υπάρχει προσκόλληση, με την προσκόλληση ως συνθήκη υπάρχει γίνεσθαι, με το γίνεσθαι ως συνθήκη υπάρχει γέννηση, με τη γέννηση ως συνθήκη προκύπτουν γήρας και θάνατος, λύπη, θρήνος, πόνος, δυσaréσκεια και άγχος. Έτσι υπάρχει η προέλευση αυτού του ολόκληρου συνόλου του υπαρξιακού πόνου.

«Αλλά ακριβώς από την πλήρη φθίση και παύση της άγνοιας υπάρχει η παύση των

δραστηριοτήτων, από την παύση των δραστηριοτήτων υπάρχει η παύση της συνείδησης, από την παύση της συνείδησης υπάρχει η παύση της νοητικότητας και υλικότητας, από την παύση της νοητικότητας και υλικότητας υπάρχει η παύση των έξι αισθητήριων βάσεων, από την παύση των έξι αισθητήριων βάσεων υπάρχει η παύση της επαφής, από την παύση της επαφής υπάρχει η παύση του αισθήματος, από την παύση του αισθήματος υπάρχει η παύση της επιθυμίας, από την παύση της επιθυμίας υπάρχει η παύση της προσκόλλησης, από την παύση της προσκόλλησης υπάρχει η παύση του γίνεσθαι, από την παύση του γίνεσθαι υπάρχει η παύση της γέννησης, από την παύση της γέννησης καταπαύουν τα γηρατειά και ο θάνατος, η λύπη, ο θρήνος, ο πόνος, η δυσσάρεσκεια και το άγχος. Έτσι υπάρχει η παύση αυτού του ολόκληρου συνόλου του υπαρξιακού πόνου.

405. «Από την παύση της γέννησης υπάρχει παύση του γήρατος και του θανάτου», έτσι λοιπόν αυτό ειπώθηκε· από την παύση της γέννησης άραγε, μοναχοί, υπάρχει παύση του γήρατος και του θανάτου, ή όχι, ή πώς είναι εδώ;» «Από την παύση της γέννησης, σεβάσμιε κύριε, υπάρχει παύση του γήρατος και του θανάτου· έτσι σκεφτόμαστε εδώ - από την παύση της γέννησης υπάρχει παύση του γήρατος και του θανάτου.» «Από την παύση του γίνεσθαι υπάρχει παύση της γέννησης», έτσι λοιπόν αυτό ειπώθηκε· από την παύση του γίνεσθαι άραγε, μοναχοί, υπάρχει παύση της γέννησης, ή όχι, ή πώς είναι εδώ;» «Από την παύση του γίνεσθαι, σεβάσμιε κύριε, υπάρχει παύση της γέννησης· έτσι σκεφτόμαστε εδώ - από την παύση του γίνεσθαι υπάρχει παύση της γέννησης.» «Από την παύση της προσκόλλησης υπάρχει παύση του γίνεσθαι», έτσι λοιπόν αυτό ειπώθηκε· από την παύση της προσκόλλησης άραγε, μοναχοί, υπάρχει παύση του γίνεσθαι, ή όχι, ή πώς είναι εδώ;» «Από την παύση της προσκόλλησης, σεβάσμιε κύριε, υπάρχει παύση του γίνεσθαι· έτσι σκεφτόμαστε εδώ - από την παύση της προσκόλλησης υπάρχει παύση του γίνεσθαι.» «Από την παύση της επιθυμίας υπάρχει παύση της προσκόλλησης», έτσι λοιπόν αυτό ειπώθηκε· από την παύση της επιθυμίας άραγε, μοναχοί, υπάρχει παύση της προσκόλλησης, ή όχι, ή πώς είναι εδώ;» «Από την παύση της επιθυμίας, σεβάσμιε κύριε, υπάρχει παύση της προσκόλλησης· έτσι σκεφτόμαστε εδώ - από την παύση της επιθυμίας υπάρχει παύση της προσκόλλησης.» «Από την παύση του αισθήματος υπάρχει παύση της επιθυμίας», έτσι λοιπόν αυτό ειπώθηκε· από την παύση του αισθήματος άραγε, μοναχοί, υπάρχει παύση της επιθυμίας, ή όχι, ή πώς είναι εδώ;» «Από την παύση του αισθήματος, σεβάσμιε κύριε, υπάρχει παύση της επιθυμίας· έτσι σκεφτόμαστε εδώ - από την παύση του αισθήματος υπάρχει παύση της επιθυμίας.» «Από την παύση της επαφής υπάρχει παύση του αισθήματος», έτσι λοιπόν αυτό ειπώθηκε· από την παύση της επαφής άραγε, μοναχοί, υπάρχει παύση του αισθήματος, ή όχι, ή πώς είναι εδώ;» «Από την παύση της επαφής, σεβάσμιε κύριε, υπάρχει παύση του αισθήματος· έτσι σκεφτόμαστε εδώ - από την παύση της επαφής υπάρχει παύση του αισθήματος.» «Από την παύση των έξι αισθητήριων βάσεων υπάρχει παύση της επαφής», έτσι λοιπόν αυτό ειπώθηκε· από την παύση των έξι αισθητήριων βάσεων άραγε, μοναχοί, υπάρχει παύση της επαφής, ή όχι, ή πώς είναι εδώ;» «Από την παύση των έξι αισθητήριων βάσεων, σεβάσμιε κύριε, υπάρχει παύση της επαφής· έτσι σκεφτόμαστε εδώ - από την παύση των έξι αισθητήριων βάσεων υπάρχει παύση της επαφής.» «Από την παύση της νοητικότητας και υλικότητας υπάρχει παύση των έξι αισθητήριων βάσεων», έτσι λοιπόν αυτό ειπώθηκε· από την παύση της νοητικότητας και υλικότητας άραγε, μοναχοί, υπάρχει παύση των έξι αισθητήριων βάσεων, ή όχι, ή πώς είναι εδώ;» «Από την παύση της νοητικότητας και υλικότητας, σεβάσμιε κύριε,

υπάρχει παύση των έξι αισθητήριων βάσεων· έτσι σκεφτόμαστε εδώ - από την παύση της νοητικότητας και υλικότητας υπάρχει παύση των έξι αισθητήριων βάσεων.» «Από την παύση της συνείδησης υπάρχει παύση της νοητικότητας και υλικότητας», έτσι λοιπόν αυτό ειπώθηκε· από την παύση της συνείδησης άραγε, μοναχοί, υπάρχει παύση της νοητικότητας και υλικότητας, ή όχι, ή πώς είναι εδώ;» «Από την παύση της συνείδησης, σεβάσμιε κύριε, υπάρχει παύση της νοητικότητας και υλικότητας· έτσι σκεφτόμαστε εδώ - από την παύση της συνείδησης υπάρχει παύση της νοητικότητας και υλικότητας.» «Από την παύση των δραστηριοτήτων υπάρχει παύση της συνείδησης», έτσι λοιπόν αυτό ειπώθηκε· από την παύση των δραστηριοτήτων άραγε, μοναχοί, υπάρχει παύση της συνείδησης, ή όχι, ή πώς είναι εδώ;» «Από την παύση των δραστηριοτήτων, σεβάσμιε κύριε, υπάρχει παύση της συνείδησης· έτσι σκεφτόμαστε εδώ - από την παύση των δραστηριοτήτων υπάρχει παύση της συνείδησης.» «Από την παύση της άγνοιας υπάρχει παύση των δραστηριοτήτων», έτσι λοιπόν αυτό ειπώθηκε· από την παύση της άγνοιας άραγε, μοναχοί, υπάρχει παύση των δραστηριοτήτων, ή όχι, ή πώς είναι εδώ;» «Από την παύση της άγνοιας, σεβάσμιε κύριε, υπάρχει παύση των δραστηριοτήτων· έτσι σκεφτόμαστε εδώ - από την παύση της άγνοιας υπάρχει παύση των δραστηριοτήτων.»

406. «Καλώς, μοναχοί. Έτσι λοιπόν, μοναχοί, εσείς επίσης λέτε έτσι, κι εγώ επίσης λέω έτσι - όταν αυτό δεν υπάρχει, τούτο δεν υπάρχει, με την παύση αυτού, τούτο καταπαύει, δηλαδή - από την παύση της άγνοιας υπάρχει η παύση των δραστηριοτήτων, από την παύση των δραστηριοτήτων υπάρχει η παύση της συνείδησης, από την παύση της συνείδησης υπάρχει η παύση της νοητικότητας και υλικότητας, από την παύση της νοητικότητας και υλικότητας υπάρχει η παύση των έξι αισθητήριων βάσεων, από την παύση των έξι αισθητήριων βάσεων υπάρχει η παύση της επαφής, από την παύση της επαφής υπάρχει η παύση του αισθήματος, από την παύση του αισθήματος υπάρχει η παύση της επιθυμίας, από την παύση της επιθυμίας υπάρχει η παύση της προσκόλλησης, από την παύση της προσκόλλησης υπάρχει η παύση του γίνεσθαι, από την παύση του γίνεσθαι υπάρχει η παύση της γέννησης, από την παύση της γέννησης καταπαύουν τα γηρατειά και ο θάνατος, η λύπη, ο θρήνος, ο πόνος, η δυσσάρεσκεια και το άγχος. Έτσι υπάρχει η παύση αυτού του ολόκληρου συνόλου του υπαρξιακού πόνου.

407. «Μήπως εσείς, μοναχοί, γνωρίζοντας έτσι, βλέποντας έτσι, θα τρέχατε πίσω στο παρελθόν - 'υπήρξαμε άραγε εμείς στο παρελθόν, ή μήπως δεν υπήρξαμε στο παρελθόν, τι άραγε ήμασταν στο παρελθόν, πώς άραγε ήμασταν στο παρελθόν, τι όντας τι γίναμε άραγε εμείς στο παρελθόν;»

«Όχι, Σεβάσμιε Κύριε».

«Μήπως εσείς, μοναχοί, γνωρίζοντας έτσι, βλέποντας έτσι, θα τρέχατε πίσω στο μέλλον - 'θα υπάρξουμε άραγε εμείς στο μέλλον, ή μήπως δεν θα υπάρξουμε στο μέλλον, τι άραγε θα είμαστε στο μέλλον, πώς άραγε θα είμαστε στο μέλλον, τι όντας τι θα γίνουμε άραγε εμείς στο μέλλον;»

«Όχι, Σεβάσμιε Κύριε».

«Μήπως εσείς, μοναχοί, γνωρίζοντας έτσι, βλέποντας έτσι, τώρα σχετικά με το παρόν θα ήσασταν εσωτερικά διστακτικοί - 'υπάρχω άραγε, ή μήπως δεν υπάρχω, τι άραγε είμαι, πώς άραγε είμαι, αυτό το ον από πού άραγε ήρθε, αυτό πού θα πάει;»

«Όχι, Σεβάσμιε Κύριε».

«Μήπως εσείς, μοναχοί, γνωρίζοντας έτσι, βλέποντας έτσι, θα λέγατε έτσι -'ο Διδάσκαλος είναι ο σεβαστός μας, και από σεβασμό στον Διδάσκαλο εμείς λέμε έτσι;'»

«Όχι, Σεβάσμιε Κύριε».

«Μήπως εσείς, μοναχοί, γνωρίζοντας έτσι, βλέποντας έτσι, θα λέγατε έτσι -'ο ασκητής λέει έτσι, και επειδή είμαστε ασκητές εμείς λέμε έτσι;'»

«Όχι, Σεβάσμιε Κύριε».

«Μήπως εσείς, μοναχοί, γνωρίζοντας έτσι, βλέποντας έτσι, θα υποδεικνύατε άλλον Διδάσκαλο;»

«Όχι, Σεβάσμιε Κύριε».

«Μήπως εσείς, μοναχοί, γνωρίζοντας έτσι, βλέποντας έτσι, θα επιστρέφατε σε εκείνες τις ασκητικές πρακτικές, τις δογματικές περιέργειες και τις ευλογίες των πολλών ασκητών και βραχμάνων ως ουσιώδεις;»

«Όχι, Σεβάσμιε Κύριε».

«Δεν είναι αλήθεια, μοναχοί, ότι αυτό ακριβώς που εσείς οι ίδιοι γνωρίσατε, οι ίδιοι είδατε, οι ίδιοι κατανοήσατε, αυτό ακριβώς εσείς λέτε;»

«Ναι, σεβάσμιε κύριε».

«Καλώς, μοναχοί, έχετε οδηγηθεί από εμένα, μοναχοί, με αυτή τη Διδασκαλία που είναι ορατή εδώ και τώρα, άμεσα αποτελεσματική, προσκαλώντας κάποιον να έλθει και να δει, οδηγώντας εμπρός, κατανοητή ατομικά από τους νοήμονες. Αυτή η Διδασκαλία, μοναχοί, είναι ορατή εδώ και τώρα, άμεσα αποτελεσματική, προσκαλώντας κάποιον να έλθει και να δει, οδηγώντας εμπρός, κατανοητή ατομικά από τους νοήμονες - έτσι αυτό που ειπώθηκε, εξαρτώμενο από αυτό ειπώθηκε».

408. «Από τη συνάντηση τριών, μοναχοί, γίνεται σύλληψη σε μήτρα. Εδώ η μητέρα και ο πατέρας έχουν συνευρεθεί, αλλά η μητέρα δεν είναι στην περίοδο εμμηνόρροιας, και ένα ον έτοιμο για σύλληψη δεν είναι παρόν, τότε ακόμα δεν γίνεται σύλληψη σε μήτρα. Εδώ η μητέρα και ο πατέρας έχουν συνευρεθεί, και η μητέρα είναι στην περίοδο εμμηνόρροιας, αλλά ένα ον έτοιμο για σύλληψη δεν είναι παρόν, τότε ακόμα δεν γίνεται σύλληψη σε μήτρα. Αλλά όταν, μοναχοί, η μητέρα και ο πατέρας έχουν συνευρεθεί, και η μητέρα είναι στην περίοδο εμμηνόρροιας, και ένα ον έτοιμο για σύλληψη είναι παρόν - έτσι από τη συνάντηση τριών γίνεται σύλληψη σε μήτρα. Αυτό, μοναχοί, η μητέρα το κυοφορεί στην κοιλιά της εννέα ή δέκα μήνες, ως βαρύ φορτίο με μεγάλο κίνδυνο. Αυτό, μοναχοί, η μητέρα μετά την παρέλευση εννέα ή δέκα μηνών το γεννά, ως βαρύ φορτίο με μεγάλο κίνδυνο. Αυτό που έχει γεννηθεί το τρέφει με το δικό της αίμα. Διότι αυτό είναι αίμα, μοναχοί, στη διαγωγή των ευγενών, δηλαδή το μητρικό γάλα. Αυτός ο πρίγκιπας, μοναχοί, ακολουθώντας την ανάπτυξη, ακολουθώντας την ωρίμανση των ικανοτήτων, παίζει με εκείνα τα παιχνίδια των παιδιών, δηλαδή - παιχνίδι με μικρό αλέτρι, παιχνίδι με ξυλάκια, παιχνίδι με κούκλες, παιχνίδι με ανεμόμυλο, παιχνίδι με μικρά καρότσια, παιχνίδι με μικρά τόξα. Αυτός ο πρίγκιπας, μοναχοί, ακολουθώντας την ανάπτυξη,

ακολουθώντας την ωρίμανση των ικανοτήτων, προικισμένος και εφοδιασμένος με τα πέντε είδη αισθησιακής ηδονής απολαμβάνει τη ζωή - με υλικές μορφές αντιληπτές από το μάτι, επιθυμητές, ελκυστικές, ευχάριστες, αγαπημένες, συνδεδεμένες με αισθησιακή ηδονή, δελεαστικές· με ήχους αντιληπτούς από το αυτί... με οσμές αντιληπτές από τη μύτη... με γεύσεις αντιληπτές από τη γλώσσα... με απτά αντικείμενα αντιληπτά από το σώμα, επιθυμητά, ελκυστικά, ευχάριστα, αγαπημένα, συνδεδεμένα με αισθησιακή ηδονή, δελεαστικά.

409. Αυτός, έχοντας δει μια μορφή με το μάτι, έλκεται από την ευχάριστη μορφή, απωθείται από τη δυσάρεστη μορφή, και διαμένει με μη εδραιωμένη σωματική μνήμη, με περιορισμένη συνείδηση. Και δεν κατανοεί όπως πραγματικά είναι εκείνη την απελευθέρωση του νου και την απελευθέρωση μέσω σοφίας - όπου αυτές οι κακές φαύλες νοητικές καταστάσεις καταπαύουν χωρίς υπόλοιπο. Αυτός, έτσι έχοντας επιτύχει έλξη και απώθηση, οποιοδήποτε αίσθημα βιώνει, είτε ευχάριστο είτε δυσάρεστο είτε ούτε-δυσάρεστο-ούτε-ευχάριστο, απολαμβάνει εκείνο το αίσθημα, το ισχυρίζεται, παραμένει αγκιστρωμένος σε αυτό. Σε αυτόν που απολαμβάνει εκείνο το αίσθημα, που το ισχυρίζεται, που παραμένει αγκιστρωμένος σε αυτό, εγείρεται απόλαυση. Η απόλαυση στα αισθήματα είναι προσκόλληση· με την προσκόλληση ως συνθήκη υπάρχει γίγνεσθαι, με το γίγνεσθαι ως συνθήκη υπάρχει γέννηση, με τη γέννηση ως συνθήκη προκύπτουν γήρας και θάνατος, λύπη, θρήνος, πόνος, δυσαρέσκεια και άγχος. Έτσι υπάρχει η προέλευση αυτού του ολόκληρου συνόλου του υπαρξιακού πόνου. Έχοντας ακούσει έναν ήχο με το αυτί... κ.λπ... έχοντας μυρίσει μια οσμή με τη μύτη... κ.λπ... έχοντας γευτεί μια γεύση με τη γλώσσα... κ.λπ... έχοντας αγγίξει ένα απτό αντικείμενο με το σώμα... κ.λπ... έχοντας αντιληφθεί ένα νοητικό φαινόμενο με τον νου, έλκεται από το ευχάριστο νοητικό φαινόμενο, απωθείται από το δυσάρεστο νοητικό φαινόμενο, και διαμένει με μη εδραιωμένη σωματική μνήμη, με περιορισμένη συνείδηση. Και δεν κατανοεί όπως πραγματικά είναι εκείνη την απελευθέρωση του νου και την απελευθέρωση μέσω σοφίας - όπου αυτές οι κακές φαύλες νοητικές καταστάσεις καταπαύουν χωρίς υπόλοιπο. Αυτός, έτσι έχοντας επιτύχει έλξη και απώθηση, οποιοδήποτε αίσθημα βιώνει, είτε ευχάριστο είτε δυσάρεστο είτε ούτε-δυσάρεστο-ούτε-ευχάριστο, απολαμβάνει εκείνο το αίσθημα, το ισχυρίζεται, παραμένει αγκιστρωμένος σε αυτό. Σε αυτόν που απολαμβάνει εκείνο το αίσθημα, που το ισχυρίζεται, που παραμένει αγκιστρωμένος σε αυτό, εγείρεται απόλαυση. Η απόλαυση στα αισθήματα είναι προσκόλληση· με την προσκόλληση ως συνθήκη υπάρχει γίγνεσθαι, με το γίγνεσθαι ως συνθήκη υπάρχει γέννηση, με τη γέννηση ως συνθήκη προκύπτουν γήρας και θάνατος, λύπη, θρήνος, πόνος, δυσαρέσκεια και άγχος. Έτσι υπάρχει η προέλευση αυτού του ολόκληρου συνόλου του υπαρξιακού πόνου.

410. «Εδώ, μοναχοί, ο Τατχάγκατα εγείρεται στον κόσμο, ο Άξιος, ο Πλήρως Αυτοφωτισμένος, ο τέλειος στην αληθινή γνώση και στην καλή συμπεριφορά, ο Καλότυχος, ο γνώστης του κόσμου, ο ανυπέρβλητος οδηγός των ανθρώπων που πρέπει να εκπαιδευτούν, ο Διδάσκαλος θεών και ανθρώπων, ο Φωτισμένος, ο Ευλογημένος. Αυτός, έχοντας ο ίδιος κατανοήσει πλήρως με άμεση γνώση αυτόν τον κόσμο μαζί με τους θεούς, τον Μάρα, τον Βράχμα, αυτή τη γενιά μαζί με τους ασκητές και τους βραχμάνους, μαζί με τους θεούς και τους ανθρώπους, τον διακηρύσσει. Αυτός διδάσκει τη Διδασκαλία που είναι καλή στην αρχή, καλή στη μέση, καλή στο τέλος, με νόημα και φρασεολογία· φανερώνει την άγια ζωή ολοκληρωμένη και αγνή. Αυτή τη Διδασκαλία την ακούει ένας οικοδεσπότης ή ο γιος

ενός οικοδεσπότη ή κάποιος που γεννήθηκε σε κάποια άλλη οικογένεια. Αφού ακούσει αυτή τη Διδασκαλία, αποκτά πίστη στον Τατχάγκατα. Προικισμένος με αυτή την απόκτηση πίστης, σκέφτεται έτσι: "Η οικογενειακή ζωή είναι εγκλεισμός, ένα μονοπάτι σκόνης· η αναχώρηση είναι σαν τον ανοιχτό ουρανό. Δεν είναι εύκολο για κάποιον που ζει εντός οικίας να ακολουθήσει την άγια ζωή απόλυτα ολοκληρωμένη, απόλυτα αγνή, γυαλισμένη σαν κοχύλι. Γιατί να μην ξυρίσω τα μαλλιά και τα γένια μου, να ντυθώ με ώχρινα ρούχα και να αναχωρήσω από την οικογενειακή ζωή για την άστεγη ζωή;" Και αργότερα, εγκαταλείποντας είτε λίγα είτε πολλά πλούτη, εγκαταλείποντας είτε μικρό είτε μεγάλο κύκλο συγγενών, αφού ξύρισε τα μαλλιά και τα γένια του και ντύθηκε με ώχρινα ρούχα, αναχωρεί από την οικογενειακή ζωή για την άστεγη ζωή.

411. Έχοντας αναχωρήσει έτσι, έχοντας επιτύχει την εξάσκηση και τον τρόπο ζωής των μοναχών, έχοντας εγκαταλείψει τον φόνο έμβιων όντων, απέχει από τον φόνο έμβιων όντων. Έχει αφήσει το ραβδί και το μαχαίρι, είναι ευσυνείδητος, γεμάτος συμπόνια, και διαμένει επιδιώκοντας το καλό όλων των έμβιων όντων.

Έχοντας εγκαταλείψει τη λήψη του μη δοσμένου, απέχει από τη λήψη του μη δοσμένου. Παίρνει μόνο ό,τι του δίνεται, περιμένει μόνο ό,τι του δίνεται, και διαμένει με ειλικρίνεια χωρίς σκέψεις κλοπής.

Έχοντας εγκαταλείψει τη μη αγνή ζωή, ζει αγνή ζωή, μένοντας μακριά και απέχοντας από τη σεξουαλική πράξη, τη συνήθη πρακτική των χωρικών.

Έχοντας εγκαταλείψει το ψέμα, απέχει από το ψέμα. Λέει την αλήθεια, είναι αφοσιωμένος στην αλήθεια, είναι αξιόπιστος, έμπιστος, δεν εξαπατά τον κόσμο.

Έχοντας εγκαταλείψει τη διχαστική ομιλία, απέχει από τη διχαστική ομιλία -δεν επαναλαμβάνει αλλού αυτά που άκουσε εδώ για να διχάσει εκείνους, ούτε επαναλαμβάνει εδώ αυτά που άκουσε αλλού για να διχάσει αυτούς. Έτσι είναι αυτός που ενώνει αυτούς που είναι διχασμένοι, που ενθαρρύνει αυτούς που είναι ενωμένοι, που απολαμβάνει την αρμονία, χαίρεται με την αρμονία, ευχαριστιέται με την αρμονία, εκφράζει λόγια που δημιουργούν αρμονία.

Έχοντας εγκαταλείψει τη σκληρή ομιλία, απέχει από τη σκληρή ομιλία -εκφράζει λόγια που είναι απαλά, ευχάριστα στο αυτί, στοργικά, που πηγαινούν στην καρδιά, ευγενικά, αρεστά και ευχάριστα στους πολλούς.

Έχοντας εγκαταλείψει τη φλυαρία, απέχει από τη φλυαρία. Μιλάει την κατάλληλη στιγμή, εκφράζει αυτό που είναι πραγματικό, μιλάει για το όφελος, για τη Διδασκαλία και τη μοναστική διαγωγή. Τα λόγια του είναι πολύτιμα, έγκαιρα, λογικά, μετρημένα και γεμάτα νόημα.

Αυτός απέχει από το να βλάπτει σπόρους και φυτά, τρώει μόνο ένα γεύμα την ημέρα, απέχει από το φαγητό τη νύχτα και σε ακατάλληλες ώρες. Απέχει από το να παρακολουθεί χορό, τραγούδι, μουσική και θεάματα, απέχει από το να φορά γιρλάντες, να χρησιμοποιεί αρώματα και καλλυντικά και να στολίζεται, απέχει από ψηλά και μεγάλα κρεβάτια, απέχει από το να δέχεται χρυσό και ασήμι, απέχει από το να δέχεται ωμά σιτηρά, απέχει από το να δέχεται ωμό κρέας, απέχει από το να δέχεται γυναίκες και κορίτσια, απέχει από το να δέχεται δούλους και δούλες, απέχει από το να δέχεται κατσίκες και πρόβατα, απέχει από το να δέχεται κοτόπουλα και γουρούνια, απέχει από το να δέχεται ελέφαντες, βόδια, άλογα και φοράδες, απέχει

από το να δέχεται χωράφια και γη, απέχει από αποστολές και μεταφορές μηνυμάτων, απέχει από την αγορά και πώληση, απέχει από το να εξαπατά με ψεύτικες ζυγαριές, ψεύτικα μέταλλα και ψεύτικα μέτρα, απέχει από τη δωροδοκία, την εξαπάτηση, την απάτη και την ανεντιμότητα, απέχει από τον ακρωτηριασμό, τη δολοφονία, τη φυλάκιση, τη ληστεία, το πλιάτσικο και τη βία.

Αυτός είναι ικανοποιημένος με χιτώνα για να καλύπτει το σώμα του, με προσφερόμενη τροφή για να γεμίζει την κοιλιά του. Όπου κι αν πηγαίνει, φεύγει παίρνοντας μαζί του μόνο αυτά. Όπως ακριβώς ένα φτερωτό πουλί όπου κι αν πετά, πετά μόνο με το φορτίο των φτερών του, ακριβώς έτσι ένας μοναχός είναι ικανοποιημένος με χιτώνα για να καλύπτει το σώμα του, με προσφερόμενη τροφή για να γεμίζει την κοιλιά του. Όπου κι αν πηγαίνει, φεύγει παίρνοντας μαζί του μόνο αυτά. Αυτός, προικισμένος με αυτό το ευγενές σύνολο ηθικής, βιώνει εσωτερικά την ευτυχία που είναι χωρίς σφάλμα.

Αυτός, έχοντας δει μια μορφή με το μάτι, δεν συλλαμβάνει το χαρακτηριστικό της ούτε τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της. Επειδή αν παρέμενε με την οφθαλμική ικανότητα ασυγκράτητη, η πλεονεξία, η δυσaréσκεια και οι κακές φάυλες νοητικές καταστάσεις θα τον κατέκλυζαν, ακολουθεί την αυτοσυγκράτησή της, προστατεύει την οφθαλμική ικανότητα, επιτυγχάνει αυτοσυγκράτηση στην οφθαλμική ικανότητα. Έχοντας ακούσει έναν ήχο με το αυτί... κ.λπ... έχοντας μυρίσει μια οσμή με τη μύτη... κ.λπ... έχοντας γευτεί μια γεύση με τη γλώσσα... κ.λπ... έχοντας αγγίξει ένα απτό αντικείμενο με το σώμα... κ.λπ... έχοντας αντιληφθεί ένα νοητικό φαινόμενο με τον νου, δεν συλλαμβάνει το χαρακτηριστικό του ούτε τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του. Επειδή αν παρέμενε με τη νοητική ικανότητα ασυγκράτητη, η πλεονεξία, η δυσaréσκεια και οι κακές φάυλες νοητικές καταστάσεις θα τον κατέκλυζαν, ακολουθεί την αυτοσυγκράτησή της, προστατεύει τη νοητική ικανότητα, επιτυγχάνει αυτοσυγκράτηση στη νοητική ικανότητα. Αυτός, προικισμένος με αυτή την ευγενή αυτοσυγκράτηση των ικανοτήτων, βιώνει εσωτερικά την αμόλυντη ευτυχία.

Αυτός ενεργεί με πλήρη επίγνωση όταν προχωρεί και όταν επιστρέφει, ενεργεί με πλήρη επίγνωση όταν κοιτάζει μπροστά και όταν κοιτάζει γύρω, ενεργεί με πλήρη επίγνωση όταν λυγίζει και όταν τεντώνει, ενεργεί με πλήρη επίγνωση όταν φορά τον διπλό χιτώνα, το κύπελλο και τον χιτώνα, ενεργεί με πλήρη επίγνωση όταν τρώει, πίνει, μασά και γεύεται, ενεργεί με πλήρη επίγνωση όταν αφοδεύει και ουρεί, ενεργεί με πλήρη επίγνωση όταν περπατά, στέκεται, κάθεται, κοιμάται, είναι ξύπνιος, μιλά και σιωπά.

412. «Αυτός, προικισμένος με αυτό το ευγενές σύνολο ηθικής, προικισμένος με αυτή την ευγενή αυτοσυγκράτηση των ικανοτήτων, προικισμένος με αυτή την ευγενή μνήμη και ενσυνειδητότητα, αναζητά ένα απομονωμένο κατάλυμα - ένα δάσος, τη βάση ενός δένδρου, ένα βουνό, μια χαράδρα, μια σπηλιά στο βουνό, ένα νεκροταφείο, ένα βαθύ δάσος, ένα ανοιχτό μέρος, έναν σωρό από άχυρα. Αυτός, μετά το γεύμα, έχοντας επιστρέψει από τη συλλογή τροφής, κάθεται διασταυρώνοντας τα πόδια του, κρατώντας το σώμα του ευθύ, εδραιώνοντας τη μνήμη μπροστά στο πρόσωπο. Αυτός, έχοντας εγκαταλείψει την πλεονεξία στον κόσμο, διαμένει με νου απαλλαγμένο από πλεονεξία, καθαρίζει τη συνείδηση από την πλεονεξία· έχοντας εγκαταλείψει τον θυμό και τη μοχθηρία, διαμένει με νου χωρίς κακία, γεμάτος συμπόνια για την ευημερία όλων των έμβιων όντων, καθαρίζει τη συνείδηση από τον θυμό και τη μοχθηρία· έχοντας εγκαταλείψει τη νωθρότητα και την υπνηλία, διαμένει

απαλλαγμένος από νωθρότητα και υπνηλία, με αντίληψη του φωτός, μνήμων και με πλήρη επίγνωση, καθαρίζει τη συνείδηση από τη νωθρότητα και την υπνηλία· έχοντας εγκαταλείψει την ανησυχία και την τύψη, διαμένει χωρίς ανησυχία, με εσωτερικά γαλήνιο νου, καθαρίζει τη συνείδηση από την ανησυχία και την τύψη· έχοντας εγκαταλείψει τη σκεπτικιστική αμφιβολία, διαμένει έχοντας διαβεί τη σκεπτικιστική αμφιβολία, χωρίς αμφιβολία για τις καλές νοητικές καταστάσεις, καθαρίζει τη συνείδηση από τη σκεπτικιστική αμφιβολία.

413. «Αυτός, έχοντας εγκαταλείψει αυτά τα πέντε νοητικά εμπόδια, τις ακαθαρσίες του νου που εξασθενίζουν τη σοφία, αποστασιοποιημένος από τις ηδονές, αποστασιοποιημένος από τις φάυλες νοητικές καταστάσεις, έχοντας επιτύχει την πρώτη διαλογιστική έκσταση, που συνοδεύεται από λογισμό και συλλογισμό, με αγαλλίαση και ευτυχία που γεννιούνται από την αποστασιοποίηση, διαμένει. Επιπλέον, μοναχός, ένας μοναχός, με τον κατευνασμό του λογισμού και του συλλογισμού, έχοντας επιτύχει τη δεύτερη διαλογιστική έκσταση, που χαρακτηρίζεται από εσωτερική ηρεμία και ενότητα του νου, χωρίς λογισμό και συλλογισμό, με αγαλλίαση και ευτυχία που γεννιούνται από την αυτοσυγκέντρωση, διαμένει... κ.λπ... την τρίτη διαλογιστική έκσταση... κ.λπ... εισέρχεται και παραμένει στην τέταρτη διαλογιστική έκσταση.

414. Αυτός, έχοντας δει μια μορφή με το μάτι, δεν έλκεται από την ευχάριστη μορφή, δεν απωθείται από τη δυσάρεστη μορφή, και διαμένει με εδραιωμένη σωματική μνήμη, με απεριόριστη συνείδηση. Και κατανοεί όπως πραγματικά είναι εκείνη την απελευθέρωση του νου και την απελευθέρωση μέσω σοφίας - όπου αυτές οι κακές φάυλες νοητικές καταστάσεις καταπαύουν χωρίς υπόλοιπο. Αυτός, έτσι έχοντας εγκαταλείψει την έλξη και την απώθηση, οποιοδήποτε αίσθημα βιώνει, είτε ευχάριστο είτε δυσάρεστο είτε ούτε-δυσάρεστο-ούτε-ευχάριστο, δεν απολαμβάνει εκείνο το αίσθημα, δεν το ισχυρίζεται, δεν παραμένει αγκιστρωμένος σε αυτό. Σε αυτόν που δεν απολαμβάνει εκείνο το αίσθημα, που δεν το ισχυρίζεται, που δεν παραμένει αγκιστρωμένος σε αυτό, η απόλαυση στα αισθήματα καταπαύει. Από την παύση της απόλαυσής του υπάρχει η παύση της προσκόλλησης, από την παύση της προσκόλλησης υπάρχει η παύση του γίγνεσθαι, από την παύση του γίγνεσθαι υπάρχει η παύση της γέννησης, από την παύση της γέννησης καταπαύουν τα γηρατεία και ο θάνατος, η λύπη, ο θρήνος, ο πόνος, η δυσαρέσκεια και το άγχος. Έτσι υπάρχει η παύση αυτού του ολόκληρου συνόλου του υπαρξιακού πόνου. Έχοντας ακούσει έναν ήχο με το αυτί... κ.λπ... έχοντας μυρίσει μια οσμή με τη μύτη... κ.λπ... έχοντας γευτεί μια γεύση με τη γλώσσα... κ.λπ... έχοντας αγγίξει ένα από αντικείμενο με το σώμα... κ.λπ... έχοντας αντιληφθεί ένα νοητικό φαινόμενο με τον νου, δεν έλκεται από το ευχάριστο νοητικό φαινόμενο, δεν απωθείται από το δυσάρεστο νοητικό φαινόμενο, και διαμένει με εδραιωμένη σωματική μνήμη, με απεριόριστη συνείδηση, και κατανοεί όπως πραγματικά είναι εκείνη την απελευθέρωση του νου και την απελευθέρωση μέσω σοφίας - όπου αυτές οι κακές φάυλες νοητικές καταστάσεις καταπαύουν χωρίς υπόλοιπο. Αυτός, έτσι έχοντας εγκαταλείψει την έλξη και την απώθηση, οποιοδήποτε αίσθημα βιώνει, είτε ευχάριστο είτε δυσάρεστο είτε ούτε-δυσάρεστο-ούτε-ευχάριστο, δεν απολαμβάνει εκείνο το αίσθημα, δεν το ισχυρίζεται, δεν παραμένει αγκιστρωμένος σε αυτό. Σε αυτόν που δεν απολαμβάνει εκείνο το αίσθημα, που δεν το ισχυρίζεται, που δεν παραμένει αγκιστρωμένος σε αυτό, η απόλαυση στα αισθήματα καταπαύει. Από την παύση της απόλαυσής του υπάρχει η παύση της προσκόλλησης, από την παύση της προσκόλλησης υπάρχει η παύση του

γίγνεσθαι, από την παύση του γίγνεσθαι υπάρχει η παύση της γέννησης, από την παύση της γέννησης καταπαύουν τα γηρατειά και ο θάνατος, η λύπη, ο θρήνος, ο πόνος, η δυσαρέσκεια και το άγχος. Έτσι υπάρχει η παύση αυτού του ολόκληρου συνόλου του υπαρξιακού πόνου. Αυτή τη συνοπτική απελευθέρωση μέσω της εξάλειψης της επιθυμίας, μοναχοί, διατηρήστε τη από μένα· τον μοναχό Σάτι όμως, γιο ψαρά, θεωρήστε τον παγιδευμένο στο μεγάλο δίκτυ της επιθυμίας, στο πλέγμα της επιθυμίας».

Αυτά είπε ο Ευλογημένος. Οι μοναχοί, ευχαριστημένοι, αγαλλίασαν με τα λόγια του Ευλογημένου.

Τέλος της ομιλίας Μαχατανχασανκχάγια, όγδοη.

9. Η μεγαλύτερη ομιλία στο Άσσαπούρα

415. Έτσι έχω ακούσει - Κάποτε ο Ευλογημένος διέμενε στους Άνγκα· Ασσαπούρα ήταν το όνομα μιας κωμόπολης των Άνγκα. Εκεί ο Ευλογημένος απευθύνθηκε στους μοναχούς: «Μοναχοί». «Σεβάσμιε κύριε», απάντησαν εκείνοι οι μοναχοί στον Ευλογημένο. Ο Ευλογημένος είπε αυτό:

«Ο κόσμος σας αντιλαμβάνεται ως ασκητές, μοναχοί. Και εσείς, όταν ρωτιέστε 'ποιοι είστε εσείς;', δηλώνετε 'είμαστε ασκητές'· για εσάς, μοναχοί, που έχετε τέτοια ονομασία, που έχετε τέτοια δήλωση, 'εκείνες τις ιδιότητες που κάνουν κάποιον ασκητή και που κάνουν κάποιον βραχμάνο, εκείνες τις ιδιότητες αφού αναλάβουμε θα ακολουθούμε, έτσι αυτή η ονομασία μας θα είναι αληθινή και η δήλωσή μας θα είναι πραγματική. Και αυτών από τους οποίους χρησιμοποιούμε τα αναγκαία είδη χιτώνων, προσφερόμενης τροφής, καταλύματος και φαρμάκων για ασθενείς, οι πράξεις τους προς εμάς θα έχουν μεγάλο καρπό, θα έχουν μεγάλο όφελος, και αυτή η αναχώρησή μας δεν θα είναι άκαρπη, θα είναι καρποφόρα, θα είναι ευημερούσα'. Έτσι πρέπει να εξασκείστε, μοναχοί.

416. «Και ποιες, μοναχοί, είναι οι ιδιότητες που κάνουν κάποιον ασκητή και που κάνουν κάποιον βραχμάνο; 'Θα είμαστε προικισμένοι με ντροπή και ηθικό φόβο' - έτσι πρέπει να εξασκείστε, μοναχοί. Μπορεί, μοναχοί, να σκεφτόσασταν έτσι - 'είμαστε προικισμένοι με ντροπή και ηθικό φόβο, αρκεί αυτό, έχει γίνει αυτό, έχει επιτευχθεί ο σκοπός της ασκητικής ζωής μας, δεν υπάρχει τίποτε περισσότερο που πρέπει να γίνει' - και να νιώθατε ικανοποίηση μόνο με αυτό. Σας ενημερώνω, μοναχοί, σας προειδοποιώ, μοναχοί - 'μην αφήσετε τον σκοπό της ασκητικής ζωής να παρακμάσει για εσάς που επιδιώκετε τον σκοπό της ασκητικής ζωής, ενώ υπάρχει περισσότερο που πρέπει να γίνει'.

417. «Και τι, μοναχοί, πρέπει να γίνει περαιτέρω; 'Η σωματική συμπεριφορά μας θα είναι αγνή, σαφής, ανοιχτή, χωρίς ρωγμές και συγκρατημένη. Και με αυτή την αγνή σωματική συμπεριφορά δεν θα εξυψώνουμε τον εαυτό μας ούτε θα χλευάζουμε τους άλλους' - έτσι πρέπει να εξασκείστε, μοναχοί. Μπορεί, μοναχοί, να σκεφτόσασταν έτσι - 'είμαστε προικισμένοι με ντροπή και ηθικό φόβο, η σωματική συμπεριφορά μας είναι αγνή· αρκεί αυτό, έχει γίνει αυτό, έχει επιτευχθεί ο σκοπός της ασκητικής ζωής μας, δεν υπάρχει τίποτε περισσότερο που πρέπει να γίνει' - και να νιώθατε ικανοποίηση μόνο με αυτό. Σας ενημερώνω, μοναχοί, σας προειδοποιώ, μοναχοί - 'μην αφήσετε τον σκοπό της ασκητικής ζωής να παρακμάσει για εσάς που επιδιώκετε τον σκοπό της ασκητικής ζωής, ενώ υπάρχει περισσότερο που πρέπει να γίνει'.

418. «Και τι, μοναχοί, πρέπει να γίνει περαιτέρω; 'Η λεκτική συμπεριφορά μας θα είναι αγνή, σαφής, ανοιχτή, χωρίς ρωγμές και συγκρατημένη. Και με αυτή την αγνή λεκτική συμπεριφορά δεν θα εξυψώνουμε τον εαυτό μας ούτε θα χλευάζουμε τους άλλους' - έτσι πρέπει να εξασκείστε, μοναχοί. Μπορεί, μοναχοί, να σκεφτόσασταν έτσι - 'είμαστε προικισμένοι με ντροπή και ηθικό φόβο, η σωματική συμπεριφορά μας είναι αγνή, η λεκτική συμπεριφορά μας είναι αγνή· αρκεί αυτό, έχει γίνει αυτό, έχει επιτευχθεί ο σκοπός της ασκητικής ζωής μας, δεν υπάρχει τίποτε περισσότερο που πρέπει να γίνει' - και να νιώθατε ικανοποίηση μόνο με αυτό. Σας ενημερώνω, μοναχοί, σας προειδοποιώ, μοναχοί - 'μην αφήσετε τον σκοπό της ασκητικής ζωής να παρακμάσει για εσάς που επιδιώκετε τον σκοπό της ασκητικής ζωής, ενώ υπάρχει περισσότερο που πρέπει να γίνει'.

419. «Και τι, μοναχοί, πρέπει να γίνει περαιτέρω; 'Η νοητική συμπεριφορά μας θα είναι αγνή, σαφής, ανοιχτή, χωρίς ρωγμές και συγκρατημένη. Και με αυτή την αγνή νοητική συμπεριφορά δεν θα εξυψώνουμε τον εαυτό μας ούτε θα χλευάζουμε τους άλλους' - έτσι πρέπει να εξασκείστε, μοναχοί. Μπορεί, μοναχοί, να σκεφτόσασταν έτσι - 'είμαστε προικισμένοι με ντροπή και ηθικό φόβο, η σωματική συμπεριφορά μας είναι αγνή, η λεκτική συμπεριφορά μας είναι αγνή, η νοητική συμπεριφορά μας είναι αγνή· αρκεί αυτό, έχει γίνει αυτό, έχει επιτευχθεί ο σκοπός της ασκητικής ζωής μας, δεν υπάρχει τίποτε περισσότερο που πρέπει να γίνει' - και να νιώθατε ικανοποίηση μόνο με αυτό. Σας ενημερώνω, μοναχοί, σας προειδοποιώ, μοναχοί - 'μην αφήσετε τον σκοπό της ασκητικής ζωής να παρακμάσει για εσάς που επιδιώκετε τον σκοπό της ασκητικής ζωής, ενώ υπάρχει περισσότερο που πρέπει να γίνει'.

420. «Και τι, μοναχοί, πρέπει να γίνει περαιτέρω; 'Ο βιοπορισμός μας θα είναι αγνός, σαφής, ανοιχτός, χωρίς ρωγμές και συγκρατημένος. Και με αυτόν τον αγνό βιοπορισμό δεν θα εξυψώνουμε τον εαυτό μας ούτε θα χλευάζουμε τους άλλους' - έτσι πρέπει να εξασκείστε, μοναχοί. Μπορεί, μοναχοί, να σκεφτόσασταν έτσι - 'είμαστε προικισμένοι με ντροπή και ηθικό φόβο, η σωματική συμπεριφορά μας είναι αγνή, η λεκτική συμπεριφορά μας είναι αγνή, η νοητική συμπεριφορά μας είναι αγνή, ο βιοπορισμός μας είναι αγνός· αρκεί αυτό, έχει γίνει αυτό, έχει επιτευχθεί ο σκοπός της ασκητικής ζωής μας, δεν υπάρχει τίποτε περισσότερο που πρέπει να γίνει' - και να νιώθατε ικανοποίηση μόνο με αυτό. Σας ενημερώνω, μοναχοί, σας προειδοποιώ, μοναχοί - 'μην αφήσετε τον σκοπό της ασκητικής ζωής να παρακμάσει για εσάς που επιδιώκετε τον σκοπό της ασκητικής ζωής, ενώ υπάρχει περισσότερο που πρέπει να γίνει'.

421. «Και τι, μοναχοί, πρέπει να γίνει περαιτέρω; 'Θα φρουρούμε τις θύρες των ικανοτήτων· έχοντας δει μια μορφή με το μάτι, δεν συλλαμβάνουμε το χαρακτηριστικό της ούτε τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της. Επειδή αν παραμέναμε με την οφθαλμική ικανότητα ασυγκράτητη, η πλεονεξία, η δυσαρέσκεια και οι κακές φάυλες νοητικές καταστάσεις θα μας κατέκλυζαν, θα ακολουθήσουμε την αυτοσυγκράτησή της, θα προστατεύσουμε την οφθαλμική ικανότητα, θα επιτύχουμε αυτοσυγκράτηση στην οφθαλμική ικανότητα. Έχοντας ακούσει έναν ήχο με το αυτί... κ.λπ... έχοντας μυρίσει μια οσμή με τη μύτη... κ.λπ... έχοντας γευτεί μια γεύση με τη γλώσσα... κ.λπ... έχοντας αγγίξει ένα από αντικείμενο με το σώμα... κ.λπ... έχοντας αντιληφθεί ένα νοητικό φαινόμενο με τον νου, δεν συλλαμβάνουμε το χαρακτηριστικό του ούτε τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του. Επειδή αν παραμέναμε με τη νοητική ικανότητα ασυγκράτητη, η πλεονεξία, η δυσαρέσκεια και οι κακές

φαύλες νοητικές καταστάσεις θα μας κατέκλυζαν, θα ακολουθήσουμε την αυτοσυγκράτησή της, θα προστατεύσουμε τη νοητική ικανότητα, θα επιτύχουμε αυτοσυγκράτηση στη νοητική ικανότητα' - έτσι πρέπει να εξασκείστε, μοναχοί. Μπορεί, μοναχοί, να σκεφτόσασταν έτσι - 'είμαστε προικισμένοι με ντροπή και ηθικό φόβο, η σωματική συμπεριφορά μας είναι αγνή, η λεκτική συμπεριφορά μας είναι αγνή, η νοητική συμπεριφορά μας είναι αγνή, ο βιοπορισμός μας είναι αγνός, φρουρούμε τις θύρες των ικανοτήτων· αρκεί αυτό, έχει γίνει αυτό, έχει επιτευχθεί ο σκοπός της ασκητικής ζωής μας, δεν υπάρχει τίποτε περισσότερο που πρέπει να γίνει' - και να νιώθατε ικανοποίηση μόνο με αυτό. Σας ενημερώνω, μοναχοί, σας προειδοποιώ, μοναχοί - 'μην αφήσετε τον σκοπό της ασκητικής ζωής να παρακμάσει για εσάς που επιδιώκετε τον σκοπό της ασκητικής ζωής, ενώ υπάρχει περισσότερο που πρέπει να γίνει'.

422. «Και τι, μοναχοί, πρέπει να γίνει περαιτέρω; 'Θα είμαστε μετριοπαθείς στην τροφή, με συνετό αναστοχασμό θα τρώμε τροφή, ούτε για διασκέδαση, ούτε για ματαιότητα, ούτε για στολισμό, ούτε για ομορφιά, μόνο για τη διάρκεια και τη συντήρηση αυτού του σώματος, για την αποχή από τη βία, για την υποστήριξη της άγιας ζωής, με τη σκέψη: «Έτσι θα εξαλείψουμε το παλιό αίσθημα και δεν θα δημιουργήσουμε νέο αίσθημα, και θα υπάρχει συντήρηση για μας και αναμαρτησία και άνετη διαμονή»' - έτσι πρέπει να εξασκείστε, μοναχοί. Μπορεί, μοναχοί, να σκεφτόσασταν έτσι - 'είμαστε προικισμένοι με ντροπή και ηθικό φόβο, η σωματική συμπεριφορά μας είναι αγνή, η λεκτική συμπεριφορά μας είναι αγνή, η νοητική συμπεριφορά μας είναι αγνή, ο βιοπορισμός μας είναι αγνός, φρουρούμε τις θύρες των ικανοτήτων, είμαστε μετριοπαθείς στην τροφή· αρκεί αυτό, έχει γίνει αυτό, έχει επιτευχθεί ο σκοπός της ασκητικής ζωής μας, δεν υπάρχει τίποτε περισσότερο που πρέπει να γίνει' - και να νιώθατε ικανοποίηση μόνο με αυτό. Σας ενημερώνω, μοναχοί, σας προειδοποιώ, μοναχοί - 'μην αφήσετε τον σκοπό της ασκητικής ζωής να παρακμάσει για εσάς που επιδιώκετε τον σκοπό της ασκητικής ζωής, ενώ υπάρχει περισσότερο που πρέπει να γίνει'.

423. «Και τι, μοναχοί, πρέπει να γίνει περαιτέρω; 'Θα είμαστε αφοσιωμένοι στην εγρήγορση, κατά τη διάρκεια της ημέρας με περπάτημα και κάθισμα θα καθαρίζουμε τη συνείδηση από τις εμποδιστικές νοητικές καταστάσεις. Την πρώτη περίοδο της νύχτας με περπάτημα και κάθισμα θα καθαρίζουμε τη συνείδηση από τις εμποδιστικές νοητικές καταστάσεις. Τη μεσαία περίοδο της νύχτας θα ξαπλώνουμε στη δεξιά πλευρά σε στάση λιονταριού, με το ένα πόδι πάνω στο άλλο, μνήμονες και με πλήρη επίγνωση, έχοντας στρέψει τον νου στην αντίληψη του σηκώματος. Την τελευταία περίοδο της νύχτας, αφού σηκωθούμε, με περπάτημα και κάθισμα θα καθαρίζουμε τη συνείδηση από τις εμποδιστικές νοητικές καταστάσεις' - έτσι πρέπει να εξασκείστε, μοναχοί. Μπορεί, μοναχοί, να σκεφτόσασταν έτσι - 'είμαστε προικισμένοι με ντροπή και ηθικό φόβο, η σωματική συμπεριφορά μας είναι αγνή, η λεκτική συμπεριφορά μας είναι αγνή, η νοητική συμπεριφορά μας είναι αγνή, ο βιοπορισμός μας είναι αγνός, φρουρούμε τις θύρες των ικανοτήτων, είμαστε μετριοπαθείς στην τροφή, αφοσιωμένοι στην εγρήγορση· αρκεί αυτό, έχει γίνει αυτό, έχει επιτευχθεί ο σκοπός της ασκητικής ζωής μας, δεν υπάρχει τίποτε περισσότερο που πρέπει να γίνει' - και να νιώθατε ικανοποίηση μόνο με αυτό. Σας ενημερώνω, μοναχοί, σας προειδοποιώ, μοναχοί - 'μην αφήσετε τον σκοπό της ασκητικής ζωής να παρακμάσει για εσάς που επιδιώκετε τον σκοπό της ασκητικής ζωής, ενώ υπάρχει περισσότερο που πρέπει να γίνει'.

424. «Και τι, μοναχοί, πρέπει να γίνει περαιτέρω; 'Θα είμαστε προικισμένοι με μνήμη και ενσυνειδητότητα, ενεργώντας με πλήρη επίγνωση όταν προχωρούμε και όταν επιστρέφουμε, ενεργώντας με πλήρη επίγνωση όταν κοιτάζουμε μπροστά και όταν κοιτάζουμε γύρω, ενεργώντας με πλήρη επίγνωση όταν λυγίζουμε και όταν τεντώνουμε, ενεργώντας με πλήρη επίγνωση όταν φοράμε τον διπλό χιτώνα, το κύπελλο και τον χιτώνα, ενεργώντας με πλήρη επίγνωση όταν τρώμε, πίνουμε, μασάμε και γευόμαστε, ενεργώντας με πλήρη επίγνωση όταν αφοδεύουμε και ουρούμε, ενεργώντας με πλήρη επίγνωση όταν περπατάμε, στεκόμαστε, καθόμαστε, κοιμόμαστε, είμαστε ξύπνιοι, μιλάμε και σιωπούμε' - έτσι πρέπει να εξασκείστε, μοναχοί. Μπορεί, μοναχοί, να σκεφτόσασταν έτσι - 'είμαστε προικισμένοι με ντροπή και ηθικό φόβο, η σωματική συμπεριφορά μας είναι αγνή, η λεκτική συμπεριφορά μας είναι αγνή, η νοητική συμπεριφορά μας είναι αγνή, ο βιοπορισμός μας είναι αγνός, φρουρούμε τις θύρες των ικανοτήτων, είμαστε μετριοπαθείς στην τροφή, αφοσιωμένοι στην εγρήγορση, προικισμένοι με μνήμη και ενσυνειδητότητα· αρκεί αυτό, έχει γίνει αυτό, έχει επιτευχθεί ο σκοπός της ασκητικής ζωής μας, δεν υπάρχει τίποτε περισσότερο που πρέπει να γίνει' - και να νιώθατε ικανοποίηση μόνο με αυτό. Σας ενημερώνω, μοναχοί, σας προειδοποιώ, μοναχοί - 'μην αφήσετε τον σκοπό της ασκητικής ζωής να παρακμάσει για εσάς που επιδιώκετε τον σκοπό της ασκητικής ζωής, ενώ υπάρχει περισσότερο που πρέπει να γίνει'.

425. «Και τι, μοναχοί, πρέπει να γίνει περαιτέρω; Εδώ, μοναχοί, ένας μοναχός αναζητά ένα απομονωμένο κατάλυμα - ένα δάσος, τη βάση ενός δένδρου, ένα βουνό, μια χαράδρα, μια σπηλιά στο βουνό, ένα νεκροταφείο, ένα βαθύ δάσος, ένα ανοιχτό μέρος, έναν σωρό από άχυρα. Αυτός, μετά το γεύμα, έχοντας επιστρέψει από τη συλλογή τροφής, κάθεται διασταυρώνοντας τα πόδια του, κρατώντας το σώμα του ευθύ, εδραιώνοντας τη μνήμη μπροστά στο πρόσωπο. Αυτός, έχοντας εγκαταλείψει την πλεονεξία στον κόσμο, διαμένει με νου απαλλαγμένο από πλεονεξία, καθαρίζει τη συνείδηση από την πλεονεξία· έχοντας εγκαταλείψει τον θυμό και τη μοχθηρία, διαμένει με νου χωρίς κακία, γεμάτος συμπόνια για την ευημερία όλων των έμβιων όντων, καθαρίζει τη συνείδηση από τον θυμό και τη μοχθηρία· έχοντας εγκαταλείψει τη νωθρότητα και την υπνηλία, διαμένει απαλλαγμένος από νωθρότητα και υπνηλία, με αντίληψη του φωτός, μνήμων και με πλήρη επίγνωση, καθαρίζει τη συνείδηση από τη νωθρότητα και την υπνηλία· έχοντας εγκαταλείψει την ανησυχία και την τύψη, διαμένει χωρίς ανησυχία, με εσωτερικά γαλήνιο νου, καθαρίζει τη συνείδηση από την ανησυχία και την τύψη· έχοντας εγκαταλείψει τη σκεπτικιστική αμφιβολία, διαμένει έχοντας διαβεί τη σκεπτικιστική αμφιβολία, χωρίς αμφιβολία για τις καλές νοητικές καταστάσεις, καθαρίζει τη συνείδηση από τη σκεπτικιστική αμφιβολία.

426. «Όπως, μοναχοί, ένας άνθρωπος θα έπαιρνε δάνειο και θα το επένδυε σε επιχειρήσεις. Οι επιχειρήσεις του θα ευδοκίμούσαν. Αυτός θα τερμάτιζε τα παλιά κεφάλαια των χρεών και θα του περισσεύουν χρήματα για τη συντήρηση της γυναίκας του. Θα σκεφτόταν - "Εγώ προηγουμένως πήρα δάνειο και το επένδυσα σε επιχειρήσεις. Οι επιχειρήσεις μου ευδοκίμησαν. Έτσι εγώ τερμάτισα τα παλιά κεφάλαια των χρεών και μου περισσεύουν χρήματα για τη συντήρηση της γυναίκας μου". Από αυτό θα αποκτούσε χαρά, θα έφτανε σε ευαρέσκεια.

«Όπως, μοναχοί, ένας άνθρωπος θα ήταν άρρωστος, ταλαιπωρημένος, βαριά ασθενής· και η τροφή δεν θα του άρεσε, και δεν θα είχε δύναμη στο σώμα του. Αυτός αργότερα θα απαλασσόταν από εκείνη την ασθένεια· και η τροφή θα του άρεσε, και

θα είχε δύναμη στο σώμα του. Θα σκεφτόταν - "Εγώ προηγουμένως ήμουν άρρωστος, ταλαιπωρημένος, βαριά ασθενής· και η τροφή δεν μου άρεσε, και δεν είχα δύναμη στο σώμα μου. Τώρα είμαι απαλλαγμένος από εκείνη την ασθένεια· και η τροφή μου αρέσει, και έχω δύναμη στο σώμα μου". Από αυτό θα αποκτούσε χαρά, θα έφτανε σε ευαρέσκεια.

«Όπως, μοναχοί, ένας άνθρωπος θα ήταν φυλακισμένος σε φυλακή. Αυτός αργότερα θα απελευθερωνόταν από εκείνη τη φυλάκιση με ασφάλεια και χωρίς κίνδυνο, και δεν θα είχε καμία απώλεια περιουσίας. Θα σκεφτόταν - "Εγώ προηγουμένως ήμουν φυλακισμένος σε φυλακή, τώρα είμαι απελευθερωμένος από εκείνη τη φυλάκιση με ασφάλεια και χωρίς κίνδυνο, και δεν έχω καμία απώλεια περιουσίας". Από αυτό θα αποκτούσε χαρά, θα έφτανε σε ευαρέσκεια.

«Όπως, μοναχοί, ένας άνθρωπος θα ήταν δούλος, μη εξαρτώμενος από τον εαυτό του, εξαρτώμενος από άλλους, μη ελεύθερος να πάει όπου επιθυμεί. Αυτός αργότερα θα απαλλασσόταν από εκείνη τη δουλεία, εξαρτώμενος από τον εαυτό του, μη εξαρτώμενος από άλλους, ελεύθερος άνθρωπος, ελεύθερος να πάει όπου επιθυμεί. Θα σκεφτόταν - "Εγώ προηγουμένως ήμουν δούλος, μη εξαρτώμενος από τον εαυτό μου, εξαρτώμενος από άλλους, μη ελεύθερος να πάω όπου επιθυμώ. Τώρα είμαι απαλλαγμένος από εκείνη τη δουλεία, εξαρτώμενος από τον εαυτό μου, μη εξαρτώμενος από άλλους, ελεύθερος άνθρωπος, ελεύθερος να πάω όπου επιθυμώ". Από αυτό θα αποκτούσε χαρά, θα έφτανε σε ευαρέσκεια.

«Όπως, μοναχοί, ένας άνθρωπος με χρήματα και περιουσία θα ακολουθούσε έναν κεντρικό δρόμο μέσα από έρημο. Αυτός αργότερα θα διέσχιζε εκείνη την έρημο με ασφάλεια και χωρίς κίνδυνο, και δεν θα είχε καμία απώλεια περιουσίας. Θα σκεφτόταν - "Εγώ προηγουμένως με χρήματα και περιουσία ακολούθησα έναν κεντρικό δρόμο μέσα από έρημο. Τώρα έχω διασχίσει εκείνη την έρημο με ασφάλεια και χωρίς κίνδυνο, και δεν έχω καμία απώλεια περιουσίας". Από αυτό θα αποκτούσε χαρά, θα έφτανε σε ευαρέσκεια.

«Ακριβώς με τον ίδιο τρόπο, μοναχοί, ένας μοναχός βλέπει στον εαυτό του αυτά τα πέντε νοητικά εμπόδια που δεν έχουν εγκαταλειφθεί, όπως ένα χρέος, όπως μια αρρώστια, όπως μια φυλακή, όπως τη δουλεία, όπως έναν κεντρικό δρόμο μέσα από έρημο. Όπως, μοναχοί, όπως η απαλλαγή από χρέος, όπως η υγεία, όπως η απελευθέρωση από τη φυλάκιση, όπως η ελευθερία, όπως ένα ασφαλές έδαφος· ακριβώς με τον ίδιο τρόπο, ένας μοναχός βλέπει στον εαυτό του αυτά τα πέντε νοητικά εμπόδια που έχουν εγκαταλειφθεί.

427. «Αυτός, έχοντας εγκαταλείψει αυτά τα πέντε νοητικά εμπόδια, τις ακαθαρσίες του νου που εξασθενίζουν τη σοφία, αποστασιοποιημένος από τις ηδονές, αποστασιοποιημένος από τις φαύλες νοητικές καταστάσεις, έχοντας επιτύχει την πρώτη διαλογιστική έκσταση, που συνοδεύεται από λογισμό και συλλογισμό, με αγαλλίαση και ευτυχία που γεννιούνται από την αποστασιοποίηση, διαμένει. Αυτός διαποτίζει, διαχέει, γεμίζει και διαπερνά αυτό το σώμα με την αγαλλίαση και την ευτυχία που γεννιούνται από την αποστασιοποίηση· δεν υπάρχει τίποτε σε ολόκληρο το σώμα του που να μην έχει αγγιχτεί από την αγαλλίαση και την ευτυχία που γεννιούνται από την αποστασιοποίηση. Όπως, μοναχοί, ένας επιδέξιος λουτρονόμος ή ο μαθητευόμενος λουτρονόμος, αφού ρίξει σκόνη για μπάνιο σε ένα μπρούντζινο δοχείο, θα τη ζύμωνε ραντίζοντάς την ξανά και ξανά με νερό. Και αυτή η μπάλα

σκόνης για μπάνιο θα ήταν διαποτισμένη από υγρασία, γεμάτη υγρασία, διαπερασμένη από υγρασία εσωτερικά και εξωτερικά, αλλά δεν θα έσταζε. Ακριβώς με τον ίδιο τρόπο, μοναχοί, ένας μοναχός διαποτίζει, διαχέει, γεμίζει και διαπερνά αυτό το σώμα με την αγαλλίαση και την ευτυχία που γεννιούνται από την αποστασιοποίηση· δεν υπάρχει τίποτε σε ολόκληρο το σώμα του που να μην έχει αγγιχτεί από την αγαλλίαση και την ευτυχία που γεννιούνται από την αποστασιοποίηση.

428. «Επιπλέον, μοναχοί, ένας μοναχός, με τον κατευνασμό του λογισμού και του συλλογισμού, έχοντας επιτύχει τη δεύτερη διαλογιστική έκσταση, που χαρακτηρίζεται από εσωτερική ηρεμία και ενότητα του νου, χωρίς λογισμό και συλλογισμό, με αγαλλίαση και ευτυχία που γεννιούνται από την αυτοσυγκέντρωση, διαμένει. Αυτός διαποτίζει, διαχέει, γεμίζει και διαπερνά αυτό το σώμα με την αγαλλίαση και την ευτυχία που γεννιούνται από την αυτοσυγκέντρωση· δεν υπάρχει τίποτε σε ολόκληρο το σώμα του που να μην έχει αγγιχτεί από την αγαλλίαση και την ευτυχία που γεννιούνται από την αυτοσυγκέντρωση. Όπως, μοναχοί, μια λίμνη με νερό που αναβλύζει από μέσα της. Αυτή δεν θα είχε είσοδο νερού από την ανατολική κατεύθυνση, ούτε είσοδο νερού από τη δυτική κατεύθυνση, ούτε είσοδο νερού από τη βόρεια κατεύθυνση, ούτε είσοδο νερού από τη νότια κατεύθυνση, και ο ουρανός δεν θα έστελνε κατά καιρούς σωστή βροχή. Τότε από αυτή την ίδια τη λίμνη θα ανέβλυζε μια δροσερή ροή νερού και θα διαπότιζε, θα διαχεόταν, θα γέμιζε και θα διαπερνούσε αυτή την ίδια τη λίμνη με δροσερό νερό· δεν θα υπήρχε τίποτε σε ολόκληρη τη λίμνη που να μην είχε αγγιχτεί από το δροσερό νερό. Ακριβώς με τον ίδιο τρόπο, μοναχοί, ένας μοναχός διαποτίζει, διαχέει, γεμίζει και διαπερνά αυτό το σώμα με την αγαλλίαση και την ευτυχία που γεννιούνται από την αυτοσυγκέντρωση· δεν υπάρχει τίποτε σε ολόκληρο το σώμα του που να μην έχει αγγιχτεί από την αγαλλίαση και την ευτυχία που γεννιούνται από την αυτοσυγκέντρωση.

429. «Επιπλέον, μοναχοί, ένας μοναχός, με την απαλλαγή από την αγαλλίαση, παραμένει με αταραξία, μνήμων και με πλήρη επίγνωση, και βιώνει σωματική ευτυχία, αυτό που οι ευγενείς περιγράφουν ως - 'αυτός που έχει αταραξία και μνήμη, που διαμένει στην ευτυχία', έχοντας επιτύχει την τρίτη διαλογιστική έκσταση, διαμένει. Αυτός διαποτίζει, διαχέει, γεμίζει και διαπερνά αυτό το σώμα με την ευτυχία χωρίς αγαλλίαση· δεν υπάρχει τίποτε σε ολόκληρο το σώμα του που να μην έχει αγγιχτεί από την ευτυχία χωρίς αγαλλίαση. Όπως, μοναχοί, σε μια λίμνη με μπλε λωτούς ή σε μια λίμνη με κόκκινους λωτούς ή σε μια λίμνη με λευκούς λωτούς, ορισμένοι μπλε λωτοί ή κόκκινοι λωτοί ή λευκοί λωτοί που γεννήθηκαν στο νερό, αναπτύχθηκαν στο νερό, δεν έχουν βγει από το νερό και τρέφονται βυθισμένοι μέσα σε αυτό, αυτοί από την κορυφή μέχρι τη ρίζα είναι διαποτισμένοι, διαχυμένοι, γεμάτοι και διαπερασμένοι από δροσερό νερό· δεν θα υπήρχε τίποτε σε ολόκληρους τους μπλε λωτούς ή τους κόκκινους λωτούς ή τους λευκούς λωτούς που να μην είχε αγγιχτεί από το δροσερό νερό. Ακριβώς με τον ίδιο τρόπο, μοναχοί, ένας μοναχός διαποτίζει, διαχέει, γεμίζει και διαπερνά αυτό το σώμα με την ευτυχία χωρίς αγαλλίαση· δεν υπάρχει τίποτε σε ολόκληρο το σώμα του που να μην έχει αγγιχτεί από την ευτυχία χωρίς αγαλλίαση.

430. «Επιπλέον, μοναχοί, ένας μοναχός, με την εγκατάλειψη της ευχαρίστησης και με την εγκατάλειψη του πόνου, και με την προηγούμενη πάροδο της ευαρέσκειας και της δυσαρέσκειας, έχοντας επιτύχει την τέταρτη διαλογιστική έκσταση, που

χαρακτηρίζεται από ούτε-δυσάρεστο-ούτε-ευχάριστο και την εξάγνιση της μνήμης λόγω της αταραξίας, διαμένει. Αυτός κάθεται έχοντας διαπεράσει αυτό το σώμα με αγνό και λαμπρό νου· δεν υπάρχει τίποτε σε ολόκληρο το σώμα του που να μην έχει αγγιχτεί από τον αγνό και λαμπρό νου. Όπως, μοναχοί, ένας άνθρωπος θα καθόταν έχοντας καλύψει το κεφάλι του με ένα λευκό ύφασμα· δεν θα υπήρχε τίποτε σε ολόκληρο το σώμα του που να μην είχε αγγιχτεί από το λευκό ύφασμα. Ακριβώς με τον ίδιο τρόπο, μοναχοί, ένας μοναχός κάθεται έχοντας διαπεράσει αυτό το σώμα με αγνό και λαμπρό νου· δεν υπάρχει τίποτε σε ολόκληρο το σώμα του που να μην έχει αγγιχτεί από τον αγνό και λαμπρό νου.

431. Αυτός, με τον νου έτσι αυτοσυγκεντρωμένο, αγνό, λαμπερό, χωρίς νοητική κηλίδα, απαλλαγμένο από ακαθαρσίες, εύπλαστο, εργάσιμο, σταθερό, που έχει φτάσει στην αδιαταραξία, στρέφει τον νου προς τη γνώση της ανάμνησης προηγούμενων ζώων. Θυμάται πολλές προηγούμενες υπάρξεις, δηλαδή: μία γέννηση, δύο γεννήσεις... κ.λπ... έτσι θυμάται πολλές προηγούμενες υπάρξεις με τις λεπτομέρειες και τα χαρακτηριστικά τους. Όπως, μοναχοί, ένας άνθρωπος θα πήγαινε από το δικό του χωριό σε ένα άλλο χωριό, και από εκείνο το χωριό θα πήγαινε σε ένα άλλο χωριό, και αυτός από εκείνο το χωριό θα επέστρεφε στο δικό του χωριό. Θα σκεφτόταν - «Εγώ από το δικό μου χωριό πήγα σε εκείνο το χωριό, εκεί έτσι στάθηκα, έτσι κάθισα, έτσι μίλησα, έτσι σιώπησα· από εκείνο το χωριό πήγα σε εκείνο το χωριό, εκεί επίσης έτσι στάθηκα, έτσι κάθισα, έτσι μίλησα, έτσι σιώπησα· και από εκείνο το χωριό επέστρεψα στο δικό μου χωριό». Ακριβώς με τον ίδιο τρόπο, μοναχοί, ένας μοναχός θυμάται πολλές προηγούμενες υπάρξεις, δηλαδή - μία γέννηση, δύο γεννήσεις... κ.λπ... έτσι θυμάται πολλές προηγούμενες υπάρξεις με τις λεπτομέρειες και τα χαρακτηριστικά τους.

432. Αυτός, με τον νου έτσι αυτοσυγκεντρωμένο, αγνό, λαμπερό, χωρίς νοητική κηλίδα, απαλλαγμένο από ακαθαρσίες, εύπλαστο, εργάσιμο, σταθερό, που έχει φτάσει στην αδιαταραξία, στρέφει τον νου προς τη γνώση του θανάτου και της επαναγέννησης των όντων. Με τον θείο οφθαλμό, καθαρό, που υπερβαίνει τον ανθρώπινο, βλέπει τα όντα να πεθαίνουν και να ξαναγεννιούνται, κατώτερα και ανώτερα, όμορφα και άσχημα, σε καλούς και κακούς προορισμούς· κατανοεί τα όντα που επαναγεννιούνται σύμφωνα με τις πράξεις τους... κ.λπ... Όπως, μοναχοί, δύο σπίτια με πόρτες αντικριστά. Εκεί ένας άνθρωπος με καλή όραση, στεκόμενος στη μέση, θα έβλεπε ανθρώπους να μπαίνουν στο σπίτι και να βγαίνουν, να περπατούν πέρα-δώθε και να τριγυρίζουν. Ακριβώς με τον ίδιο τρόπο, μοναχοί, ένας μοναχός με τον θείο οφθαλμό, καθαρό, που υπερβαίνει τον ανθρώπινο, βλέπει τα όντα να πεθαίνουν και να ξαναγεννιούνται, κατώτερα και ανώτερα, όμορφα και άσχημα, σε καλούς και κακούς προορισμούς· κατανοεί τα όντα που επαναγεννιούνται σύμφωνα με τις πράξεις τους... κ.λπ...

433. Αυτός, με τον νου έτσι αυτοσυγκεντρωμένο, αγνό, λαμπερό, χωρίς νοητική κηλίδα, απαλλαγμένο από ακαθαρσίες, εύπλαστο, εργάσιμο, σταθερό, που έχει φτάσει στην αδιαταραξία, στρέφει τον νου προς τη γνώση της εξάλειψης των νοητικών διαφθορών. Αυτός κατανοεί όπως πραγματικά είναι: «αυτός είναι ο υπαρξιακός πόνος», κατανοεί όπως πραγματικά είναι: «αυτή είναι η προέλευση του υπαρξιακού πόνου», κατανοεί όπως πραγματικά είναι: «αυτή είναι η παύση του υπαρξιακού πόνου», κατανοεί όπως πραγματικά είναι: «αυτή είναι η πρακτική που οδηγεί στην παύση του υπαρξιακού πόνου». Κατανοεί όπως πραγματικά είναι: «αυτές

είναι οι νοητικές διαφθορές», κατανοεί όπως πραγματικά είναι: «αυτή είναι η προέλευση των νοητικών διαφθορών», κατανοεί όπως πραγματικά είναι: «αυτή είναι η παύση των νοητικών διαφθορών», κατανοεί όπως πραγματικά είναι: «αυτή είναι η πρακτική που οδηγεί στην παύση των νοητικών διαφθορών». Καθώς αυτός γνωρίζει έτσι και βλέπει έτσι, ο νους απελευθερώνεται από τη νοητική διαφθορά της φιληδονίας, ο νους απελευθερώνεται από τη νοητική διαφθορά της προσκόλλησης στην ύπαρξη, ο νους απελευθερώνεται από τη νοητική διαφθορά της άγνοιας. Υπάρχει η γνώση: «στον απελευθερωμένο, υπάρχει απελευθέρωση» - κατανοεί: «η γέννηση έχει εξαλειφθεί, η άγια ζωή έχει βιωθεί, αυτό που έπρεπε να γίνει έχει γίνει, δεν υπάρχει τίποτα περισσότερο για αυτή την κατάσταση ύπαρξης».

«Όπως, μοναχοί, σε μια ορεινή κορυφή υπάρχει μια λίμνη με νερό διαυγές, λαμπερό, χωρίς θολότητα. Εκεί ένας άνθρωπος με καλή όραση, στεκόμενος στην όχθη, θα έβλεπε στρείδια και κοχύλια, χαλίκια και άμμο, και κοπάδια ψαριών να κινούνται και να στέκονται. Θα σκεφτόταν - «αυτή η λίμνη με νερό είναι διαυγής, λαμπερή, χωρίς θολότητα. Εδώ αυτά τα στρείδια και κοχύλια, χαλίκια και άμμος, και κοπάδια ψαριών κινούνται και στέκονται». Ακριβώς με τον ίδιο τρόπο, μοναχοί, ένας μοναχός κατανοεί όπως πραγματικά είναι: «αυτός είναι ο υπαρξιακός πόνος»... κ.λπ... κατανοεί: 'δεν υπάρχει τίποτα περισσότερο για αυτή την κατάσταση ύπαρξης'.

434. «Αυτός ονομάζεται, μοναχοί, μοναχός που είναι 'ασκητής' και επίσης 'βραχμάνος' και επίσης 'λουσμένος' και επίσης 'γνώστης' και επίσης 'μελετητής' και επίσης 'ευγενής' και επίσης 'Άξιος'. Και πώς, μοναχοί, ένας μοναχός είναι ασκητής; Οι κακές φαύλες νοητικές καταστάσεις του έχουν γαληνέψει, υποκείμενες στη μόλυνση, οδηγούσες σε επαναγέννηση, προκαλούσες προβλήματα, με επώδυνο επακόλουθο, οδηγούσες στο μέλλον σε γέννηση, γήρας και θάνατο. Έτσι, μοναχοί, ένας μοναχός είναι ασκητής.

«Και πώς, μοναχοί, ένας μοναχός είναι βραχμάνος; Οι κακές φαύλες νοητικές καταστάσεις του έχουν απομακρυνθεί, υποκείμενες στη μόλυνση, οδηγούσες σε επαναγέννηση, προκαλούσες προβλήματα, με επώδυνο επακόλουθο, οδηγούσες στο μέλλον σε γέννηση, γήρας και θάνατο. Έτσι, μοναχοί, ένας μοναχός είναι βραχμάνος.

«Και πώς, μοναχοί, ένας μοναχός είναι λουσμένος; Οι κακές φαύλες νοητικές καταστάσεις του έχουν ξεπλυθεί, υποκείμενες στη μόλυνση, οδηγούσες σε επαναγέννηση, προκαλούσες προβλήματα, με επώδυνο επακόλουθο, οδηγούσες στο μέλλον σε γέννηση, γήρας και θάνατο. Έτσι, μοναχοί, ένας μοναχός είναι λουσμένος.

«Και πώς, μοναχοί, ένας μοναχός είναι γνώστης; Οι κακές φαύλες νοητικές καταστάσεις του έχουν γνωστεί, υποκείμενες στη μόλυνση, οδηγούσες σε επαναγέννηση, προκαλούσες προβλήματα, με επώδυνο επακόλουθο, οδηγούσες στο μέλλον σε γέννηση, γήρας και θάνατο. Έτσι, μοναχοί, ένας μοναχός είναι γνώστης.

«Και πώς, μοναχοί, ένας μοναχός είναι μελετητής; Οι κακές φαύλες νοητικές καταστάσεις του έχουν αποβληθεί, υποκείμενες στη μόλυνση, οδηγούσες σε επαναγέννηση, προκαλούσες προβλήματα, με επώδυνο επακόλουθο, οδηγούσες στο μέλλον σε γέννηση, γήρας και θάνατο. Έτσι, μοναχοί, ένας μοναχός είναι μελετητής.

«Και πώς, μοναχοί, ένας μοναχός είναι ευγενής; Οι κακές φαύλες νοητικές καταστάσεις του είναι μακριά, υποκείμενες στη μόλυνση, οδηγούσες σε επαναγέννηση, προκαλούσες προβλήματα, με επώδυνο επακόλουθο, οδηγούσες στο

μέλλον σε γέννηση, γήρας και θάνατο. Έτσι, μοναχοί, ένας μοναχός είναι ευγενής.

«Και πώς, μοναχοί, ένας μοναχός είναι Άξιος; Οι κακές φαύλες νοητικές καταστάσεις του είναι μακριά, υποκείμενες στη μόλυνση, οδηγούσες σε επαναγέννηση, προκαλούσες προβλήματα, με επώδυνο επακόλουθο, οδηγούσες στο μέλλον σε γέννηση, γήρας και θάνατο. Έτσι, μοναχοί, ένας μοναχός είναι Άξιος».

Αυτά είπε ο Ευλογημένος. Οι μοναχοί, ευχαριστημένοι, αγαλλίασαν με τα λόγια του Ευλογημένου.

Τέλος της ομιλίας Μαχαασαπούρα, ένατη.

10. Η συντομότερη ομιλία στο Άσσαπούρα

435. Έτσι έχω ακούσει - Κάποτε ο Ευλογημένος διέμενε στους Άνγκα· Άσσαπούρα ήταν το όνομα μιας κωμόπολης των Άνγκα. Εκεί ο Ευλογημένος απευθύνθηκε στους μοναχούς: «Μοναχοί». «Σεβάσμιε κύριε», απάντησαν εκείνοι οι μοναχοί στον Ευλογημένο. Ο Ευλογημένος είπε αυτό: «Ο κόσμος σας αντιλαμβάνεται ως ασκητές, μοναχοί. Και εσείς, όταν ρωτιέστε 'ποιοι είστε εσείς;', δηλώνετε 'είμαστε ασκητές'. Για εσάς, μοναχοί, που έχετε τέτοια ονομασία, που έχετε τέτοια δήλωση -'εκείνη την πρακτική που αρμόζει σε ασκητές, εκείνη θα ακολουθήσουμε· έτσι αυτή η ονομασία μας θα είναι αληθινή και η δήλωσή μας θα είναι πραγματική· και αυτών από τους οποίους χρησιμοποιούμε τα αναγκαία είδη χιτώνων, προσφερόμενης τροφής, καταλύματος και φαρμάκων για ασθενείς, οι πράξεις τους προς εμάς θα έχουν μεγάλο καρπό, θα έχουν μεγάλο όφελος, και αυτή η αναχώρησή μας δεν θα είναι άκαρπη, θα είναι καρποφόρα, θα είναι ευημερούσα'. Έτσι πρέπει να εξασκείστε, μοναχοί.

436. «Και πώς, μοναχοί, ένας μοναχός δεν ασκεί την πρακτική κατάλληλη για έναν ασκητή; Οποιοδήποτε, μοναχοί, μοναχού που είναι πλεονέκτης η πλεονεξία δεν έχει εγκαταλειφθεί, αυτού που έχει θυμωμένη συνείδηση ο θυμός δεν έχει εγκαταλειφθεί, αυτού που είναι οργίλος η οργή δεν έχει εγκαταλειφθεί, αυτού που είναι εχθρικός η εχθρότητα δεν έχει εγκαταλειφθεί, αυτού που είναι περιφρονητικός η περιφρόνηση δεν έχει εγκαταλειφθεί, αυτού που είναι θρασύς η θρασύτητα δεν έχει εγκαταλειφθεί, αυτού που είναι ζηλόφθονος η ζήλια δεν έχει εγκαταλειφθεί, αυτού που είναι τσιγκούνης η τσιγκουνιά δεν έχει εγκαταλειφθεί, αυτού που είναι δόλιος η δολιότητα δεν έχει εγκαταλειφθεί, αυτού που είναι απατηλός η απάτη δεν έχει εγκαταλειφθεί, αυτού που έχει κακόβουλες επιθυμίες η κακόβουλη επιθυμία δεν έχει εγκαταλειφθεί, αυτού που έχει λανθασμένες απόψεις η λανθασμένη άποψη δεν έχει εγκαταλειφθεί - λόγω της μη εγκατάλειψης αυτών των ρύπων του ασκητή, των ελαττωμάτων του ασκητή, των μολύνσεων του ασκητή, των καταστάσεων που οδηγούν στον κόσμο της αθλιότητας, που πρέπει να βιωθούν σε κακότυχο κόσμο, λέω ότι «δεν ασκεί την πρακτική κατάλληλη για έναν ασκητή». Όπως, μοναχοί, ένα όπλο ονομαζόμενο ματάτζα, δίκοπο, ποτισμένο με νερό και ακονισμένο. Αυτό θα ήταν καλυμμένο και τυλιγμένο με τον διπλό χιτώνα. Παρόμοια με αυτό, μοναχοί, λέω ότι είναι η αναχώρηση αυτού του μοναχού.

437. «Δεν λέω, μοναχοί, ότι για αυτόν που φορά διπλό χιτώνα ο ασκητισμός επιτυγχάνεται απλώς με το να φορά διπλό χιτώνα. Δεν λέω, μοναχοί, ότι για τον γυμνό ασκητή ο ασκητισμός επιτυγχάνεται απλώς με τη γύμνια. Δεν λέω, μοναχοί, ότι για αυτόν που είναι καλυμμένος με σκόνη και βρωμιά ο ασκητισμός

επιτυγχάνεται απλώς με το να είναι καλυμμένος με σκόνη και βρωμιά. Δεν λέω, μοναχοί, ότι για αυτόν που βυθίζεται στο νερό ο ασκητισμός επιτυγχάνεται απλώς με τη βύθιση στο νερό. Δεν λέω, μοναχοί, ότι για αυτόν που διαμένει στη βάση ενός δένδρου ο ασκητισμός επιτυγχάνεται απλώς με τη διαμονή στη βάση ενός δένδρου. Δεν λέω, μοναχοί, ότι για αυτόν που διαμένει στο ύπαιθρο ο ασκητισμός επιτυγχάνεται απλώς με τη διαμονή στο ύπαιθρο. Δεν λέω, μοναχοί, ότι για αυτόν που στέκεται όρθιος ο ασκητισμός επιτυγχάνεται απλώς με το να στέκεται όρθιος. Δεν λέω, μοναχοί, ότι για αυτόν που τρώει σε διαστήματα ο ασκητισμός επιτυγχάνεται απλώς με το να τρώει σε διαστήματα. Δεν λέω, μοναχοί, ότι για αυτόν που απαγγέλλει μάντρα ο ασκητισμός επιτυγχάνεται απλώς με την απαγγελία μάντρα. Δεν λέω, μοναχοί, ότι για τον ασκητή με πλεγμένα μαλλιά ο ασκητισμός επιτυγχάνεται απλώς με το να φορά πλεγμένα μαλλιά.

«Αν, μοναχοί, για αυτόν που φορά διπλό χιτώνα, απλώς με το να φορά διπλό χιτώνα, η πλεονεξία του πλεονέκτη εγκαταλείπεται, ο θυμός αυτού που έχει θυμωμένη συνείδηση εγκαταλείπεται, η οργή του οργίλου εγκαταλείπεται, η εχθρότητα του εχθρικού εγκαταλείπεται, η περιφρόνηση του περιφρονητικού εγκαταλείπεται, η θρασύτητα του θρασύ εγκαταλείπεται, η ζήλια του ζηλόφθονου εγκαταλείπεται, η τσιγκουνιά του τσιγκούνη εγκαταλείπεται, η δολιότητα του δόλιου εγκαταλείπεται, η απάτη του απατηλού εγκαταλείπεται, η κακόβουλη επιθυμία αυτού που έχει κακόβουλες επιθυμίες εγκαταλείπεται, η λανθασμένη άποψη αυτού που έχει λανθασμένες απόψεις εγκαταλείπεται, τότε οι φίλοι και σύμβουλοι, οι συγγενείς και ομόαιμοι θα τον έκαναν να φορά διπλό χιτώνα αμέσως μόλις γεννιόταν, θα τον παρότρυναν να φορά διπλό χιτώνα - «Έλα εσύ, καλοπρόσωπε, γίνε αυτός που φορά διπλό χιτώνα· όταν εσύ φοράς διπλό χιτώνα, απλώς με το να φοράς διπλό χιτώνα, η πλεονεξία του πλεονέκτη θα εγκαταλειφθεί, ο θυμός αυτού που έχει θυμωμένη συνείδηση θα εγκαταλειφθεί, η οργή του οργίλου θα εγκαταλειφθεί, η εχθρότητα του εχθρικού θα εγκαταλειφθεί, η περιφρόνηση του περιφρονητικού θα εγκαταλειφθεί, η θρασύτητα του θρασύ θα εγκαταλειφθεί, η ζήλια του ζηλόφθονου θα εγκαταλειφθεί, η τσιγκουνιά του τσιγκούνη θα εγκαταλειφθεί, η δολιότητα του δόλιου θα εγκαταλειφθεί, η απάτη του απατηλού θα εγκαταλειφθεί, η κακόβουλη επιθυμία αυτού που έχει κακόβουλες επιθυμίες θα εγκαταλειφθεί, η λανθασμένη άποψη αυτού που έχει λανθασμένες απόψεις θα εγκαταλειφθεί». Επειδή όμως εγώ, μοναχοί, βλέπω εδώ κάποιον που φορά διπλό χιτώνα να είναι πλεονέκτης, να έχει θυμωμένη συνείδηση, να είναι οργίλος, εχθρικός, περιφρονητικός, θρασύς, ζηλόφθονος, τσιγκούνης, δόλιος, απατηλός, να έχει κακόβουλες επιθυμίες, να έχει λανθασμένες απόψεις, για αυτό το λόγο δεν λέω ότι για αυτόν που φορά διπλό χιτώνα ο ασκητισμός επιτυγχάνεται απλώς με το να φορά διπλό χιτώνα.

«Αν για τον γυμνό ασκητή, μοναχοί... κ.λπ... αν για αυτόν που είναι καλυμμένος με σκόνη και βρωμιά, μοναχοί... κ.λπ... αν για αυτόν που βυθίζεται στο νερό, μοναχοί... κ.λπ... αν για αυτόν που διαμένει στη βάση ενός δένδρου, μοναχοί... κ.λπ... αν για αυτόν που διαμένει στο ύπαιθρο, μοναχοί... κ.λπ... αν για αυτόν που στέκεται όρθιος, μοναχοί... κ.λπ... αν για αυτόν που τρώει σε διαστήματα, μοναχοί... κ.λπ... αν για αυτόν που απαγγέλλει μάντρα, μοναχοί... κ.λπ... αν, μοναχοί, για τον ασκητή με πλεγμένα μαλλιά, απλώς με το να φορά πλεγμένα μαλλιά, η πλεονεξία του πλεονέκτη εγκαταλείπεται, ο θυμός αυτού που έχει θυμωμένη συνείδηση εγκαταλείπεται, η οργή του οργίλου εγκαταλείπεται, η εχθρότητα του εχθρικού εγκαταλείπεται, η περιφρόνηση του περιφρονητικού εγκαταλείπεται, η θρασύτητα του θρασύ

εγκαταλειπόταν, η ζήλια του ζηλόφθονου εγκαταλειπόταν, η τσιγκουνιά του τσιγκούνη εγκαταλειπόταν, η δολιότητα του δόλιου εγκαταλειπόταν, η απάτη του απατηλού εγκαταλειπόταν, η κακόβουλη επιθυμία αυτού που έχει κακόβουλες επιθυμίες εγκαταλειπόταν, η λανθασμένη άποψη αυτού που έχει λανθασμένες απόψεις εγκαταλειπόταν, τότε οι φίλοι και σύμβουλοι, οι συγγενείς και ομόαιμοι θα τον έκαναν ασκητή με πλεγμένα μαλλιά· αμέσως μόλις γεννιόταν, θα τον παρότρυναν να γίνει ασκητής με πλεγμένα μαλλιά - «Έλα εσύ, καλοπρόσωπε, γίνε ασκητής με πλεγμένα μαλλιά· όταν εσύ είσαι ασκητής με πλεγμένα μαλλιά, απλώς με το να φοράς πλεγμένα μαλλιά, η πλεονεξία του πλεονέκτη θα εγκαταλειφθεί, ο θυμός αυτού που έχει θυμωμένη συνείδηση θα εγκαταλειφθεί, η οργή του οργίλου θα εγκαταλειφθεί... κ.λπ... η κακόβουλη επιθυμία αυτού που έχει κακόβουλες επιθυμίες θα εγκαταλειφθεί, η λανθασμένη άποψη αυτού που έχει λανθασμένες απόψεις θα εγκαταλειφθεί». Επειδή όμως εγώ, μοναχοί, βλέπω εδώ κάποιον ασκητή με πλεγμένα μαλλιά να είναι πλεονέκτης, να έχει θυμωμένη συνείδηση, να είναι οργίλος, εχθρικός, περιφρονητικός, θρασύς, ζηλόφθονος, τσιγκούνης, δόλιος, απατηλός, να έχει κακόβουλες επιθυμίες, να έχει λανθασμένες απόψεις, για αυτό το λόγο δεν λέω ότι για τον ασκητή με πλεγμένα μαλλιά ο ασκητισμός επιτυγχάνεται απλώς με το να φορά πλεγμένα μαλλιά.

438. «Και πώς, μοναχοί, ένας μοναχός ασκεί την πρακτική κατάλληλη για έναν ασκητή; Οποιοδήποτε, μοναχοί, μοναχού που είναι πλεονέκτης η πλεονεξία έχει εγκαταλειφθεί, αυτού που έχει θυμωμένη συνείδηση ο θυμός έχει εγκαταλειφθεί, αυτού που είναι οργίλος η οργή έχει εγκαταλειφθεί, αυτού που είναι εχθρικός η εχθρότητα έχει εγκαταλειφθεί, αυτού που είναι περιφρονητικός η περιφρόνηση έχει εγκαταλειφθεί, αυτού που είναι θρασύς η θρασύτητα έχει εγκαταλειφθεί, αυτού που είναι ζηλόφθονος η ζήλια έχει εγκαταλειφθεί, αυτού που είναι τσιγκούνης η τσιγκουνιά έχει εγκαταλειφθεί, αυτού που είναι δόλιος η δολιότητα έχει εγκαταλειφθεί, αυτού που είναι απατηλός η απάτη έχει εγκαταλειφθεί, αυτού που έχει κακόβουλες επιθυμίες η κακόβουλη επιθυμία έχει εγκαταλειφθεί, αυτού που έχει λανθασμένες απόψεις η λανθασμένη άποψη έχει εγκαταλειφθεί - λόγω της εγκατάλειψης αυτών των ρύπων του ασκητή, των ελαττωμάτων του ασκητή, των μολύνσεων του ασκητή, των καταστάσεων που οδηγούν στον κόσμο της αθλιότητας, που πρέπει να βιωθούν σε κακότυχο κόσμο, λέω ότι «ασκεί την πρακτική κατάλληλη για έναν ασκητή». Αυτός βλέπει τον εαυτό του καθαρό από όλες αυτές τις κακές φαύλες νοητικές καταστάσεις. Σε αυτόν που βλέπει τον εαυτό του καθαρό από όλες αυτές τις κακές φαύλες νοητικές καταστάσεις, γεννιέται χαρά· σε αυτόν που χαίρεται, γεννιέται αγαλλίαση· σε αυτόν που έχει αγαλλίαση στον νου, το σώμα γαληνεύει· αυτός που έχει γαλήνιο σώμα βιώνει ευτυχία· σε αυτόν που είναι ευτυχισμένος, η συνείδηση αυτοσυγκεντρώνεται.

«Αυτός, με νου συνοδευόμενο από φιλικότητα, έχοντας διαπεράσει μια κατεύθυνση, διαμένει· ομοίως τη δεύτερη, ομοίως την τρίτη, ομοίως την τέταρτη. Έτσι προς τα πάνω, προς τα κάτω, οριζοντίως, παντού, σε όλους τους εαυτούς, ολόκληρο τον κόσμο, με νου συνοδευόμενο από φιλικότητα, ευρύ, εξυψωμένο, απεριόριστο, χωρίς έχθρα, χωρίς κακία, έχοντας διαπεράσει, διαμένει. Με νου συνοδευόμενο από συμπόνια... κ.λπ... με νου συνοδευόμενο από αλτρουιστική χαρά... κ.λπ... με νου συνοδευόμενο από αταραξία, έχοντας διαπεράσει μια κατεύθυνση, διαμένει· ομοίως τη δεύτερη, ομοίως την τρίτη, ομοίως την τέταρτη. Έτσι προς τα πάνω, προς τα κάτω, οριζοντίως, παντού, σε όλους τους εαυτούς, ολόκληρο τον κόσμο, με νου

συνοδοευόμενο από αταραξία, ευρύ, εξυψωμένο, απεριόριστο, χωρίς έχθρα, χωρίς κακία, έχοντας διαπεράσει, διαμένει. Όπως, μοναχοί, μια λιμνούλα με διαυγές νερό, με γλυκό νερό, με δροσερό νερό, με καθαρό νερό, με ωραίες όχθες, γοητευτική. Αν από την ανατολική κατεύθυνση ερχόταν ένας άνθρωπος καταβεβλημένος από τη ζέστη, νικημένος από τη ζέστη, κουρασμένος, διψασμένος, με δίψα. Αυτός, ερχόμενος σε εκείνη τη λιμνούλα, έχοντας απομακρύνει τη δίψα για νερό, έχοντας απομακρύνει τον πυρετό της ζέστης... κ.λπ... αν από τη δυτική κατεύθυνση ερχόταν ένας άνθρωπος... κ.λπ... αν από τη βόρεια κατεύθυνση ερχόταν ένας άνθρωπος... κ.λπ... αν από τη νότια κατεύθυνση ερχόταν ένας άνθρωπος. Από οπουδήποτε αν ερχόταν ένας άνθρωπος καταβεβλημένος από τη ζέστη, νικημένος από τη ζέστη, κουρασμένος, διψασμένος, με δίψα. Αυτός, ερχόμενος σε εκείνη τη λιμνούλα, έχοντας απομακρύνει τη δίψα για νερό, έχοντας απομακρύνει τον πυρετό της ζέστης. Ακριβώς με τον ίδιο τρόπο, μοναχοί, ακόμη κι αν κάποιος από οικογένεια της πολεμικής κάστας έχει εγκαταλείψει την οικογενειακή ζωή για την άστεγη ζωή, και αυτός, ερχόμενος στη Διδασκαλία και τη μοναστική διαγωγή που διακήρυξε ο Τατχάγκατα, έτσι αναπτύσσοντας τη φιλικότητα, τη συμπόνια, την αλτρουιστική χαρά και την αταραξία, αποκτά εσωτερικό κατευνασμό. Λόγω του εσωτερικού κατευνασμού λέω ότι «ασκεί την πρακτική κατάλληλη για έναν ασκητή». Ακόμη κι αν από βραχμανική οικογένεια... κ.λπ... ακόμη κι αν από οικογένεια της εμπορικής κάστας... κ.λπ... ακόμη κι αν από οικογένεια της εργατικής κάστας... κ.λπ... ακόμη κι αν από οποιαδήποτε οικογένεια έχει εγκαταλείψει την οικογενειακή ζωή για την άστεγη ζωή, και αυτός, ερχόμενος στη Διδασκαλία και τη μοναστική διαγωγή που διακήρυξε ο Τατχάγκατα, έτσι αναπτύσσοντας τη φιλικότητα, τη συμπόνια, την αλτρουιστική χαρά και την αταραξία, αποκτά εσωτερικό κατευνασμό. Λόγω του εσωτερικού κατευνασμού λέω ότι «ασκεί την πρακτική κατάλληλη για έναν ασκητή».

«Ακόμη κι αν από οικογένεια της πολεμικής κάστας έχει εγκαταλείψει την οικογενειακή ζωή για την άστεγη ζωή. Και αυτός, με την εξάλειψη των νοητικών διαφθορών, έχοντας ο ίδιος κατανοήσει πλήρως με άμεση γνώση την απελευθέρωση του νου και την απελευθέρωση μέσω σοφίας χωρίς νοητικές διαφθορές στην παρούσα ζωή, έχοντας επιτύχει, παραμένει. Με την εξάλειψη των νοητικών διαφθορών γίνεται ασκητής. Ακόμη κι αν από βραχμανική οικογένεια... κ.λπ... ακόμη κι αν από οικογένεια της εμπορικής κάστας... ακόμη κι αν από οικογένεια της εργατικής κάστας... ακόμη κι αν από οποιαδήποτε οικογένεια έχει εγκαταλείψει την οικογενειακή ζωή για την άστεγη ζωή, και αυτός, με την εξάλειψη των νοητικών διαφθορών, έχοντας ο ίδιος κατανοήσει πλήρως με άμεση γνώση την απελευθέρωση του νου και την απελευθέρωση μέσω σοφίας χωρίς νοητικές διαφθορές στην παρούσα ζωή, έχοντας επιτύχει, παραμένει. Με την εξάλειψη των νοητικών διαφθορών γίνεται ασκητής».

Αυτά είπε ο Ευλογημένος. Οι μοναχοί, ευχαριστημένοι, αγαλλίασαν με τα λόγια του Ευλογημένου.

Τέλος της συντομότερης ομιλίας στο Άσσαπουρα, δέκατη.

Τέλος του μεγαλύτερου κεφαλαίου για τα ζεύγη, τέταρτο.

Αυτή είναι η σύνοψή του -

Το δάσος σάλα με τα τούβλα, η φροντίδα, του σοφού πάλι η απόρριψη του

Σάτσακα·

Η λαμπρότητα του προσώπου, η γαλήνη, η τροφή, με τον Κεβάττα, την Ασσαπούρα και τον ασκητή με τα πλεγμένα μαλλιά.

ΠΑΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ ΓΙΑ ΑΥΤΗ ΤΗ ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ

Η παρούσα μετάφραση αποτελεί μέρος του PaliVerse Project, της πρώτης πλήρους και ενιαίας αγγλικής μετάφρασης του Κανόνα Πάλι, μαζί με τα Σχόλια (Aṭṭhakathā) και τα Υποσχόλια (Ṭīkā) και συνοδεύεται από διαδραστικά εργαλεία μελέτης. Το PaliVerse είναι ένα έργο σε εξέλιξη. Οι μεταφράσεις που δημιουργούνται με τεχνητή νοημοσύνη βελτιώνονται συνεχώς μέσω αναθεωρήσεων και σχολίων από ειδικούς. Το παρόν κείμενο αποτελεί την πιο πρόσφατη μετάφραση κατά την ημερομηνία λήψης.

Ημερομηνία δημιουργίας PDF: 14 Σεπτεμβρίου 2026

ΠΩΣ ΝΑ ΠΑΡΑΘΕΣΕΤΕ ΤΗΝ ΠΗΓΗ

PaliVerse (2026). Ο Τριμερής Κανόνας. Ο Κανόνας των Ομιλιών. 2. Η συλλογή των μεσαίου μήκους ομιλιών. 1. Οι πρώτες πενήντα ομιλίες. 4. Το μεγαλύτερο κεφάλαιο των ζευγών έχει ανακτηθεί από το paliverse.org

© 2026 The PaliVerse Project · Με επιφύλαξη παντός δικαιώματος
Κέντρο Μελέτης και Πρακτικής Βουδισμού Τεραβάδα
Αστική Μη Κερδοσκοπική Εταιρεία εγγεγραμμένη στην Ελλάδα
Το παρόν PDF μπορεί να διανέμεται ελεύθερα για σκοπούς μελέτης και πρακτικής.

PaliVerse.org